



glasilo delavcev
sozd
revirski
energetski kombinat
edvarda kardelja

februar 1985

leto XXI

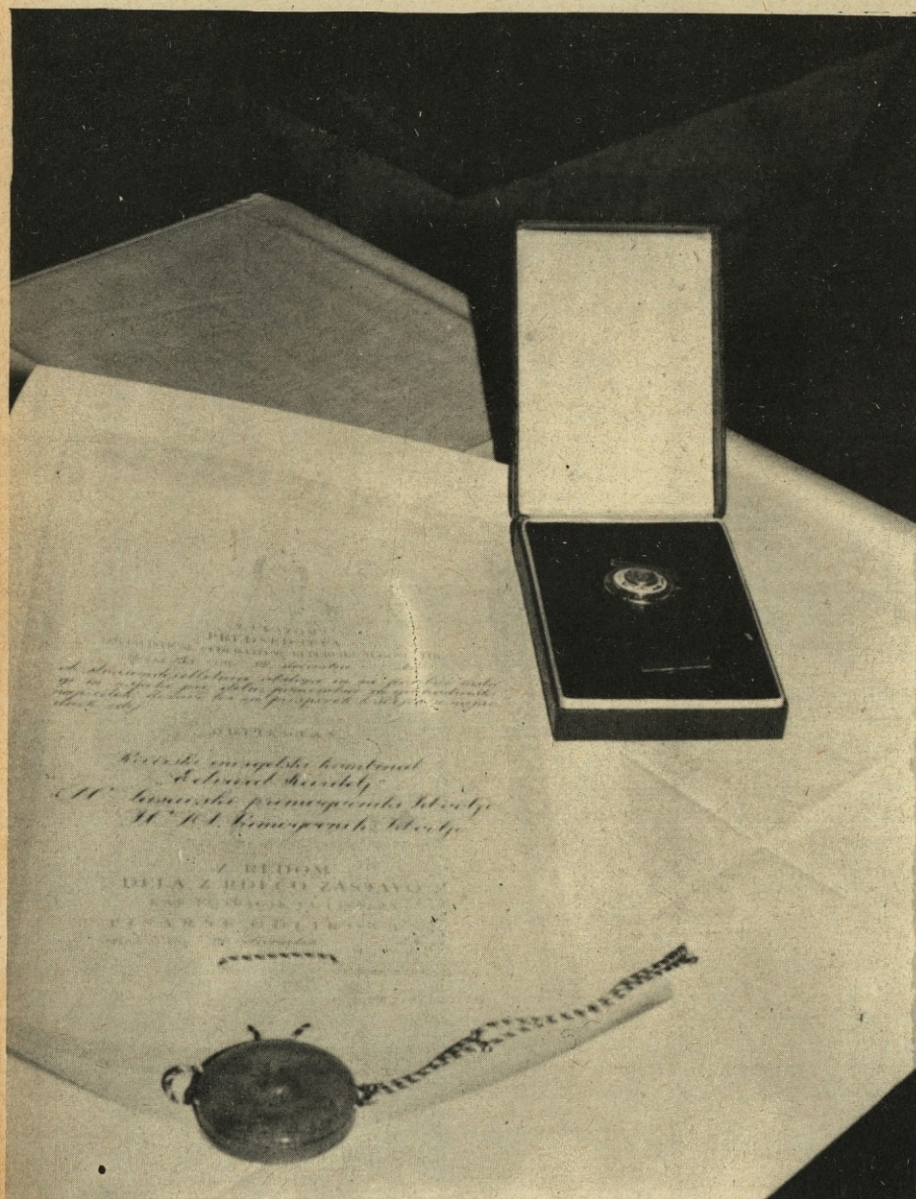
št. 2

srečno

Rudniku Trbovlje – visoko državno odlikovanje

V petek, 8. februarja, na dan slovenskega kulturnega praznika, se je ob 13.30 zbralo v čakalnici Rudnika Trbovlje veliko število rudarjev, ki so prišli z dela ali odšli na delo v jamo, na zbor delavcev. Tokratni zbor je bil nenavaden, saj na njem niso obravnavali ali razpravljali o raznih problemih, pač pa so bili priča podelitvi zelo visokega državnega odlikovanja, katerega je predsedstvo SFRJ podelilo rudarjem Rudnika Trbovlje ob 180-letnici obratovanja. Slavja so se udeležili poleg rudarjev in predstavnikov tozda Rudnika Trbovlje, DO RRPS in sozda REK EK tudi predsednik občine Trbovlje Franc Perme, predsednica izvršnega sveta Martina Djoikič, sekretar medobčinskega sveta ZKS revirskih občin Karel Vukovič, predsednik medobčinskega sveta Zveze sindikatov Franjo Krsnik, predsednik medobčinskega sveta SZDL Henrik Pušnik, predsednik medobčinskega sveta ZZB NOV Jože Ocepek ter predsedniki in sekretarji občinskih DPO in nekateri drugi gostje.

Predsednik občinskega sveta Zveze sindikatov Rado Perger je udeležencem zbora delavcev povedal, zakaj je predsedstvo SFRJ odlikovalo kolektiv Rudnika Trbovlje z visokim državnim odlikovanjem ob 180-letnici obstoja in delovanja tega rudnika. Nato je izročil Red dela z rdečo zastavo kolektivu rudnika Trbovlje in čestital v imenu občine, IS in DPO. Prevzel ga je Rudi Kreže, predsednik delavskega sveta tozda Rudnik Trbovlje. Ta se je z izbranimi besedami v imenu kolektiva zahvalil vsem, ki so kakorkoli pripomogli k podelitvi tega priznanja. Izrazil je upanje, da bo končno le dana zelena luč za pričetek gradnje TE-TO III, ki naj bi omogočila še dolgo življenje rudniku Trbovlje, njegovim rudarjem in družinam.



Predsedstvo SFRJ je podelilo državno odlikovanje Red dela z rdečo zastavo kolektivu Rudnika Trbovlje ob njegovi 180 letnici obstoja. (foto: Trbovlje)

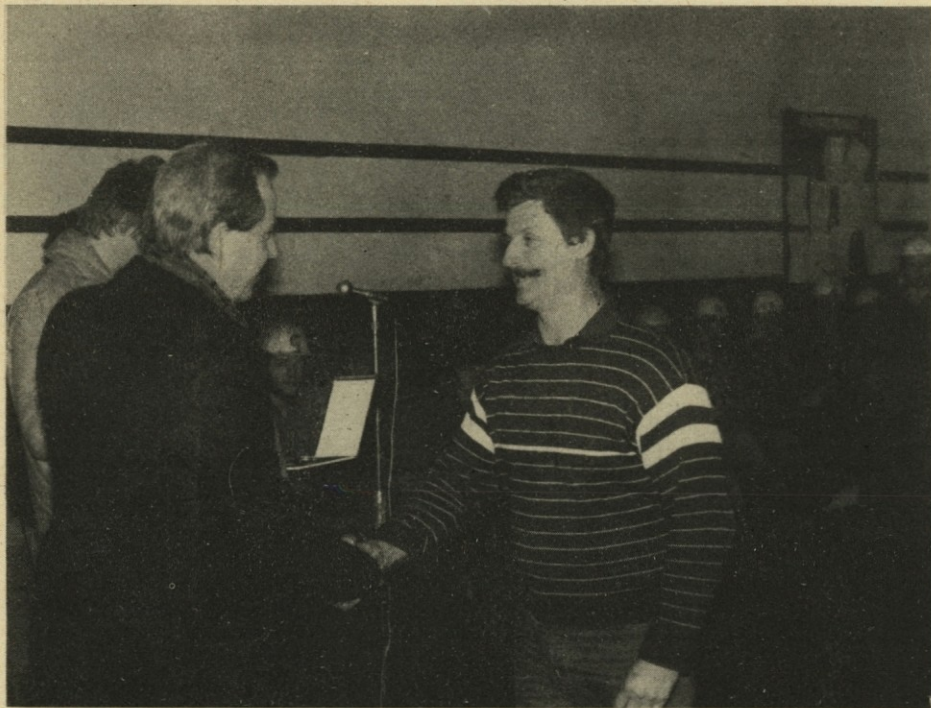
V programu je sodeloval Moški pevski zbor Zarja, p. v. Riharda Majcna. Čestitke je rudarjem v imenu kombinata izrekel Janko Savšek, član PO sozd REK EK. Na koncu je predstavnik sindikata Mihael Gosak, rudar, recitiral Prešernovo Zdravljico.

Zbor kolektiva je potekal vzorno in pod ugodnim vtisom, da družba ceni napore rudarjev bodisi pri proizvodnji premoga, kakor

tudi pri drugih oblikah njihovega sodelovanja, ki se kažejo v kolektivu, kakor tudi v občini in vsem slovenskem in jugoslovanskem prostoru.

Naše čestitke ob tem visokem priznanju veljajo rudarjem tega rudnika vseh generacij, preteklim in sedanjim.

T. L.



Rado Perger, predsednik občinskega sveta Zveza sindikatov Trbovlje, je izročil visoko državno odlikovanje kolektivu Rudnika Trbovlje dne 8. februarja 1985 v čakalnici Rudnika Trbovlje. Odlikovanje je prevzel predsednik delavskega sveta tega rudnika Rudi Kreže. (foto: Trbovlje)

Ženskam v tozdih in delovnih skupnostih vseh treh delovnih organizacij našega kombinata iskrene čestitke ob dnevu žensk — 8. marcu!

Ob dnevu žensk

8. marec, praznik, posvečen ženskam, sicer kot vsak drug dan v letu, pa vendarle dan, ki naj bi bil namenjen predvsem ženskam.

Ce se ozremo v zgodovino, naletimo na prve začetke revolucionarnega gibanja žensk v letu 1907, ko je bil ustanovljen mednarodni socialistični sekretariat ženskega gibanja. Za sekretarko je bila takrat izvoljena Klara Zetkin, neizprosna in dosledna revolucionarka, sodelavka Engelsa in Lenina, ki je verovala v ljudske množice in nastopala, če je bilo potrebno, tudi proti nazorom in

namenom vodstva, zlasti socialdemokratske stranke. Na III. kongresu komunistične internacionale so jo izbrali za članico izvršnega komiteja internacionale. Zaradi izredno naprednih idej pa je morala večkrat celo emigrirati.

Leta 1910 je bil v Kopenhagnu na Danskem kongres druge internacione, kjer se je sestala druga mednarodna socialistična konferenca, ki je obravnavala predvsem vprašanja varstva mater in otrok in vprašanja boja za žensko volilno pravico.

Od teh začetkov naprej beležimo torej mednarodno gibanje delavskih žensk in od tedaj naprej se tudi praznuje 8. marec — dan žena, kot pečat temu gibanju.

V naši državi pa nosi 8. marec še posebno pomembno obeležje. Neizmerljiva je vloga in zasluga žensk naše domovine v NOB.

Za ženo, ki je nosila puško, stregla ranjenecem, trepetala za svojo družino, se borba leta 1945 ni končala. V tem boju je žena z dejanji izkazala svojo popolno enakopravnost, enakopravnost v boju in trpljenju, v zmagi in smrti.

S podvojeno močjo se je po končani vojni vihrilo lotila obnove porušene domovine in se uveljavila v novi družbi s svojimi sposobnostmi. Izbojevala si je politično enakopravnost, vendar pa se še ni povsem otresla občutka manjvrednosti, kajti pot do resnične in absolutne enakopravnosti je še vedno pred njo, mnogokrat neizgledna in težka. Marsikatera žena je še vse preveč zaprta v ožek svet drobnih dnevnih skrbi, za družbo sicer nepomembnih, zanjo in za njeno družino pa odločujočih; iz dneva v dan se bori s časom, z dolžnostmi doma in v poklicu. Naš čas pa je čas hitrega razvoja znanosti in napredka in prav ta čas zahteva tudi izobraženo ženo, ženo, ki bo trdnostala sredi tokov družbenega življenja, ki bo svobodna v poklicu, gospodinja doma, žena možu, mati otrokom, razpeta med vse te činitelje, pogumno kljubovala vsem težkim trenutkom vsakdanjega življenja.

Zato naj bi ravno 8. marec vsako leto znova in znova opozarjal, kako je ženska kot pripadnica delavskega ljudstva še mnogo kje kot žena v slabšem in težjem položaju nasproti moškemu, da ji je še marsikje osporavana pravica dostopa do nekaterih oblik izobrazbe, pravica do določenih vrst zaposlitve in dela in še posebej pravica do enakopravnega odločanja o pomembnejših vprašanjih družbe, v kateri živi.

Zato je skrajni čas, da družba zares in končno pomore ženi, da bo poleg vseh svojih dolžnosti lažje in samozavestneje vzgajala svoje potomce, bodoče graditelje socializma in komunizma.

Elvira Korošec



Mira Fabjan pri kotalnem mlinu za glino na Opekarni tozd GRAMAT. (foto: A. Bregant)

Poslovanje v letu 1984

Ugodno doseganje fizičnih planov izkopa premoga in proizvodnje električne energije je rezultat napora večine delavcev REK, pa tudi poslovnih odločitev, ki so bile usmerjene v povečanje učinkovitosti dela. Fizični obseg dela za DO RGD še ni zbran in pri-

merjan s planom — zaradi velikega števila različnih proizvodnih učinkov — lahko pa rečemo, da fizični obseg realizacije ne dosega plana.

Primerjava proizvodnje premoga in električne energije s planom za leto 1984:

Proizvodnja premoga — prodaja

TOZD, DO	Plan ton	komercialni		Doseženo ton	GJ
		GJ			
	1	2		3	4
Skupaj REK EK	566.981	8.059.995		561.626	8.478.315

TOZD, DO	Plan ton	energetski		Doseženo ton	GJ
		GJ			
	5	6		7	8
Skupaj REK EK	1.212.719	11.754.574		1.223.137	12.087.685

TOZD, DO	Plan ton	GJ	Skupaj		11/9 %	12/10 %
			Doseženo ton	GJ		
	9	10	11	12		
Skupaj REK EK	1.779.700	19.814.569	1.784.763		20.566.000	

Odstotek dosežene proizvodnje v tonah v primerjavi s planom znaša 100,3, odstotek dosežene GJ v primerjavi s planom pa 103,8.

Proizvodnja električne energije

TOZD, DO	Plan	Doseženo	%
Skupaj DO TET	570	575	101



Glavna proga do klasičnega čela na višini 275 v jami rudnika Trbovlje. (foto: B. Klančar)

Dohodkovna uspešnost delovnih organizacij REK se te dni obelodanja iz računovodskih služb. Predno pa preletimo rezultate, moramo osvetliti nekatera dejstva, ki so vplivala na takšne rezultate.

Najbolj odločilno deluje dosežena prodajna cena električne energije elektrogospodarstva Slovenije. Dinamika povečevanja cen električne energije v letu 1983 in 1984 je dala skupen prihodek, ki je kar za 77,7 % večji kot v letu 1983 in za 6 % večji od planiranega.

Cena komercialnega premoga je dosegla v septembru 1984 ceno 386 din/GJ, kar je nad planirano 335 din/GJ, vendar je povprečna dosežena cena 323 din/GJ nižja od planirane.

Inflacija je odločilno vplivala na uspešnost, ker je stvarna inflacija 20 do 27 odstotkov točk večja, kot je bila ocenjena na začetku leta. Najbolj se to pozna pri delitvi skupnega prihodka pri skupni proizvodnji električne energije. Delovne organizacije z visoko udeležbo amortizacije in nizko udeležbo materialnih stroškov in dohodka v podjetniški ceni so dosegle nadplanske dohodka, delovne organizacije z visoko udeležbo materialnih stroškov in dohodka v strukturi podjetniške cene pa potegnejo krajši konec.

V letu 1984 je SDK temeljito pregledala poslovanje v DO ZPT. Poleg ugotovitev o nepravilnosti pri knjiženju je bistvena ugotovitev, da je znatna vrednost materiala, ki je bil knjigovodsko odpisan iz zalog in dan v stroške, ni pa bil porabljen. Posebej predstavlja problem jekleno podporje. SDK meni, da način odpisovanja ni pravilen. Skupni učinek preknjiženj po odločbah SDK zmanjšuje izgubo za 270 mio din in za enak znesek povečuje zaloge. V tem znesku je tudi vrednost investicijskih del v višini 120 mio din, ki jih je TOZD Kotredež beležil začasno v stroške, na koncu leta pa so preknjiženi na investicije.

Inflacija nad načrtovano stopnjo pa je bistveno vplivala tudi na rezultat RGD, saj ravno pri investicijskih delih nastaja največji razkorak med ceno v času sklepanja pogodb in stroški v času izvajanja del, razlike v ceni pa je težko uveljavljati.

Sedanja ocena (na dan 18. 2.) dohodkovne uspešnosti DO ZPT, DO RPL, DO RPS in DO RPK oz. po novi organiziranosti DO RRPS, kaže, da bo izguba v višini 490 mio din.

Pri tem pa bodo oblikovani skladi skupne porabe v dogovorjeni višini. Kritje te izgube je predvideno iz sledečih virov:

- ostanek čistega dohodka TET — 80 mio
- ostanek sredstev po zakonu o kritju dela stroškov enostavne reprodukcije iz leta 1984 — 120 mio
- ostanek čistega dohodka drugih DO elektrogospodarstva — 290 mio

V času pisanja tega članka pa to še ni do kraja dogovorjeno, lahko pride še do sprememb.

DO RGD je zaključila (kot celota) poslovanje s „pozitivno ničlo“. Izgubo v Gramatu bo pokrila iz rezervnih skladov drugih TOZD, ostala pa je brez znatnega deleža skladov skupne porabe. Tokrat ugotavljamo, da dohodkovna uspešnost RGD upada.

DO IMD (sedaj v sestavi DO RGD kot TOZD) je zaključila leto 1984 pozitivno, oblikovala je vse načrtovane sklade.

DO TET je zaključila poslovanje zelo uspešno, kot sem že omenil, bo iz ostanka čistega dohodka pokrila izgubo v DO ZPT v višini 80 mio din.

Vse TOZD in delovne skupnosti izdelajo zaključne račune za leto 1984 po stari organizaciji, čeprav nova samoupravna organiziranost velja od 1. VII. 1984 dalje.

Periodični obračun za prvi kvartal 1985 pa bo izdelan že po novi organiziranosti.

V mesecu decembru je bilo ugotovljeno, da je bila rast osebnih dohodkov večine TOZD in DS v REK EK manjša od rasti OD gospodarstva. Zato je bil izvršen poračun. Kljub izredni aktivnosti v vseh sredinah pri dogovarjanju o načinu izvedbe poračuna se pojavljajo posamezni problemi, ugotavljamo lahko le, da je izvedba poračuna strokovno in politično zahtevna naloga, in da je bolje spremljati rast OD na drugačen način, v bodoče se bo treba na poračune bolje pripraviti. Porračuni ne delujejo stimulatивно.

Nekrita izguba iz leta 1983, tekoča nekrita izguba in primanjkljaj trajnih obratnih sredstev so zahtevali najemanje kratkoročnih kreditov za zagotavljanje likvidnosti. Višina kreditov se je gibala od 800 mio din na začetku leta, največ do 1.800 mio din v 3. in 4.

kvartalu, na koncu leta pa je padla na 1.200 mio din. Izguba iz leta 1983 je bila pokrita v celoti šele zadnji december leta 1984 (skupaj 798.159.000 din).

Sklade skupne porabe smo koristili v globalu po sporazumu. V posameznih TOZD se še vedno pojavlja nenamensko koriščenje kot tudi koriščenje v prevelikem obsegu za posamezen namen. Takšni pojavi gredo na račun tistega, ki bolj skrbno gospodari, zato bo potrebna ostrejša kontrola trošenja.

V letu 1984 je delavski svet SOZD sprejel „33. sklep“ o ukrepih za boljše gospodarjenje. Izvajanje tega sklepa (dosledno) bo prineslo precej sprememb. Deloma se je to že odražalo v rezultatih poslovanja. Tudi nekatere odločbe SDK obvezujejo razrešitev teh problemov.

Zaostreni pogoji gospodarjenja v naši družbi vse bolj trkajo na naša vrata. Zavedati se moramo, da le boljše gospodarjenje lahko izboljša naš položaj, to pa je večja in bolj kakovostna proizvodnja, manjši stroški, boljša izraba proizvodnih sredstev, manjši izostanki, bolj strokovno delo. Zato bo potrebno v TOZD in DS ob sprejemanju zaključnih računov kritično presoditi svoje delo in začrtati plane za leto 1985 bolj odgovorno — po usmeritvah problemske konference.

Janko Koritnik

V tabeli navedena proizvodnje je bila dosežena v 265 rednih delovnih dneh (Senovo 266) in naslednjim številom prostih sobot: področje Hrastnika in Trbovelj 7 sobot in 2/3, Zagorje 6 sobot in 1/3, Laško 6 sobot 2/3, Senovo 8 sobot 2/3 ter Kanižarica 12 sobot in 1/3 in 9 1/3 nedelje.

Dnevna proizvodnja, računana na redne delavnike, je znašala 6.735 ton oziroma za 21 ton/dan višja od planirane.

Proizvodnja na proste sobote je v Zasavskih premogovnikih (jame in Lakonca) znašala 26.069 ton (Hrastnik 11.680, Ojstro 4425, Trbovlje 3754, Kotredež 2887 in Lakonca 3323 ton). Rudnik Laško 650 ton, Rudnik Senovo 5598 ton in Rudnik Kanižarica (vključno z nedeljami 9690 ton). Skupno je na proste dneve znašala proizvodnja 42.007 ton.

Iz tabele je razvidno, da planirane količinske proizvodnje ni dosegel premogovnik Hrastnik. Izpad proizvodnje je nastal zaradi izredno težkih montageoloških pogojev, ki so nastopali pri odkopavanju na VII. obzorju. Na tem obzorju so locirane tudi glavne transportne poti, ki so zaradi odkopavanja podvržene velikim pritiskom in zaradi tega je potrebno precejšnje vzdrževanje. Prav tako so v tej jami ovirali normalno proizvodnjo večkratni vdori vode in blata na čelu v A polju kakor tudi ogrevanja in jamski ognji v A in D polju.

RŠC ni dosegel planirane proizvodnje premoga zaradi nezagotovljenih pogojev za izvedbo proizvodnega plana, ker ni imel ustrezne delovišča v jami Hrastnik. Prav tako je bilo že pri izdelavi plana za leto 1984 dogovorjeno, da se prikaže plan v drugi polovici leta, tega pa bodo prevzele tiste jame, ki bodo imele višek proizvodnje. Skupni plan za RŠC je sicer v letu 1984 znašal 85.000 ton.

Glavni vzrok za nedoseganje jamske proizvodnje premoga v rudniku Laško je bilo pomanjkanje izdatnih produktivnih delovišč, kar je bila posledica zakasnelih raziskovalnih in odpiralnih del. Prav tako je dotok vode iz prihrabin močno oviral eksploatacijo.

Rudnik rjavega premoga Senovo ni dosegel planirane proizvodnje zaradi pomanjkanja delovne sile, predvsem delavcev na proizvodnji premoga zaradi odhoda velikega števila kopačev v pokoj — spremenjena beneficirana delovna doba. Na novo izpopolnjen stalež z novimi pa ni mogel nadomestiti izkušenih kopačev. Prav tako so ovirali proizvodnjo pojavi ognja, pogosti defekti na iztrošeni transportni mehanizaciji, sanacije odkopov, ko jih je zalil mulj, ter odkopavanje v predelih, kjer je premogov sloj osiromašen.

Posamezne jame oziroma rudniki so delno krili izpade jamske proizvodnje s proizvodnjo iz manjših površinskih kopov, in sicer: Blate 28.160 ton, Ojstro 28.979 ton, Retje 17.170 ton in Kotredež I in II 3406 ton.

Skupna proizvodnja s površinskih kopov vključno z Lakonco je v letu 1984 znašala 262.745 ton.

Primerjava količinske proizvodnje z letom 1983 je podana v naslednji tabeli:

Proizvodni rezultati v DO RRPS v letu 1984

Rudniki rjavega premoga Slovenije so planirali po načrtu koriščenja premoga v letu 1984 celokupno proizvodnjo v višini 1.779.700 ton oziroma izraženo v toplotni vrednosti 19.814.569 GJ. Od tega je bila planirana jamska proizvodnja 1.624.700 ton oziroma 18.264.569 GJ, proizvodnja s površinskega kopa Lakonca pa 155.000 ton oziroma 1.550.000 GJ.

Konec leta 1984 je bil izdelan rebalans plana v Zasavskih premogovnikih, in sicer interno med posameznimi premogovniki, tako da se celokupni plan ni menjal in je ostal količinsko na planih 1.500.000 ton. Zmanjšan je bil prvotni plan TOZD Premogovnika Hrastnik od 275.000 ton na 250.000

ton, to je za količino proizvodnje premoga, ki bi jo moral dati TOZD RŠC iz jame Hrastnik, vendar te proizvodnje zaradi neurejenega delovišča ni bilo možno doseči. Tozdu RŠC se je povečala proizvodnja s 35.000 na 45.000 ton. V jami Trbovlje in površinskem kopu Lakonca s 155.000 na 185.000 ton oziroma za 30.000 ton. To pa iz razloga ugodnih vremenskih razmer in dopolnitve izpada proizvodnje iz leta 1983 površinskega kopa Lakonca.

Po rebalansu plana v ZP je bila planirana in količinska proizvodnja premoga v RRPS v posameznih jamah oziroma rudnikih naslednja:

Jama oz. rudnik	Plan (t)	Doseženo (t)	Razlika (t)
Hrastnik	250.000	214.849	- 35.151
Ojstro	200.000	232.876	+ 32.876
Trbovlje + RŠC	585.000	597.002	+ 12.002
Kotredež	270.000	275.143	+ 5.143
RŠC	10.000	—	- 10.000
ZP jame	1.315.000	1.319.870	+ 4.870
Lakonca	185.000	185.130	+ 130
ZP skupaj	1.500.000	1.505.000	+ 5.000
Laško	40.000	33.000	- 7.000
Senovo	119.700	116.053	- 3.647
Kanižarica	120.000	131.300	+ 11.300

Rudnik oz. jama	1983		1984		Razlika
	ton/l	ton/dan	ton/leto	ton/dan	
Hrastnik	231.291	873	214.849	811	- 14.442
Ojstro	189.525	715	232.876	879	43.351
Trbovlje + RŠC	708.619	2.674	597.002	2.253	- 111.617
Kotredež	270.048	1.019	275.143	1.038	5.095
ZP jame	1.399.483	5.281	1.319.870	4.981	- 79.613
Lakonca	133.517	504	185.130	698	51.613
ZP	1.533.000	5.785	1.505.000	5.679	- 28.000
Laško	33.650	127	33.000	125	- 650
Senovo	120.166	452	116.053	436	- 4.113
Kanižarica	120.800	456	131.300	495	10.500
RRPS	1.807.616	6.820	1.785.353	6.735	- 22.263

Pri izračunu proizvodnje ton/dan so v tabeli upoštevani samo redni delavniki (lani in letos 265 delovnih dni) na premogovniku Senovo 266 delovnih dni).

Dosežena proizvodnja v letu 1984 je za 22.263 ton manjša, kakor v letu 1983 (indeks 98,8).

Premogovnik Hrastnik je v letu 1984 proizvedel za 14.442 ton premoga manj kakor v letu 1983. Kakor je že v uvodu omenjeno so bili glavni vzroki za nižjo proizvodnjo izredno težki montan geološki pogoji pri odkopavanju, večkratni vdori vode in blata, ogrevanja kakor tudi iztrošenost transportne mehanizacije. Višjo proizvodnjo je dosegel pre-

mogovnik Ojstro glede na prejšnje leto, predvsem zaradi boljših odkopnih pogojev (kljub težavam pri odkopavanju v Terezija li polju).

Premogovnik Kotredež je odkopal premog v jamah Loke, Kotredež in Trbovlje, kjer so bili boljši odkopni pogoji, kar je vzrok za nekoliko višjo proizvodnjo kakor v letu 1983.

Proizvodnja premoga na Rudniku Laško je bila praktično na isti višini kakor v prejšnjem letu, kljub težavam pri zagotavljanju odkopnih delovišč.

Nekoliko nižja proizvodnja na Rudniku Senovo je posledica težav, ki so spremljale

odkopavanje (ognji, vdori, transport premoga),

Prekoračena proizvodnja na Rudniku Kanižarica je v glavnem rezultat dela ob dela prostih sobotah in nedeljah. Pri samem odkopavanju pa so nastopale nekatere težave kot so voda, jalovinski vložki ter pomanjkanje rezervnih delov in opreme.

Največji izpad proizvodnje v letu 1984 glede na leto 1983 je bil na premogovniku Trbovlje. Vzrok za izpad je predvsem odkopavanje premoga v težjih in slabših pogojih, v jamskih ognjih in njihovi sanaciji, ki je zahtevala veliko število sicer produktivnih ših-tov, ter remonta TET.

Na vseh premogovnikih pa je bilo občutno pomanjkanje delovne sile (predvsem delavcev na neposredni proizvodnji) kot posledica nove stopnje benefikacije in s tem odhoda kvalificiranih kopačev v pokoj.

Površinski kop Lakonca je glede na leto 1983 povečal proizvodnjo za 51.613 ton ali za 38,7 %.

Doseganje kvalitete oziroma kurilne vrednosti premoga in za planirane GJ pa je stanje po posameznih jamah oziroma rudnikih in za površinski kop Lakonca v letu 1984 sledeče:

Rudnik oz. jama	Plan GJ	Doseženo GJ	Razlika GJ	Plan GJ/t	Dos. GJ/t	Razlika GJ/t
Hrastnik	3.195.000	2.632.439	- 562.561	12,78	12,25	- 0,53
Ojstro	2.575.057	2.889.464	+ 314.407	12,78	12,41	- 0,46
Trbovlje + RŠC	5.469.750	5.860.721	+ 390.971	9,35	9,83	+ 0,48
Kotredež	2.775.358	3.043.082	+ 267.724	10,28	11,06	+ 0,78
RŠC	130.800	—	- 130.800	13,08	—	—
ZP jame	14.145.965	14.425.706	+ 279.741	10,83	10,93	+ 0,10
Lakonca	1.550.000	2.133.610	+ 583.610	10,00	11,52	+ 1,52
ZP	15.695.965	16.559.316	+ 863.351	10,74	11,01	+ 0,27
Laško	683.000	514.168	- 168.832	17,06	15,58	- 1,48
Senovo	1.798.456	1.790.438	- 8.018	15,02	15,43	+ 0,41
Kanižarica	1.637.148	1.702.078	+ 64.930	13,64	12,96	- 0,68
RRPS	19.814.569	20.566.000	+ 751.431	11,13	11,52	+ 0,39

Iz podatkov v gornji tabeli je razvidno, da skupno planiranih GJ niso dosegli v jami Hrastnik, RŠC, rudnik Laško in Senovo, medtem ko so ostali rudniki oziroma jame presegli planirane GJ v taki višini, da so RRPS prekoračili za 751.431 GJ. Ker RŠC ni imel delovišča v jami Hrastnik, ima zaradi

tega tudi celotni izpad planiranih GJ (za 10.000 ton).

Planirane kvalitete oziroma kurilne vrednosti pa niso dosegli: jama Hrastnik in Ojstro ter Rudnik Laško in Kanižarica predvsem zaradi odkopavanja v slabših predelih slojišča. Na delno zmanjšanje GJ/t je vpli-

valo tudi odkopavanje na površinskih kopih Blate in Ojstro.

Skupno pa so RRPS prekoračili planirano kvaliteto oziroma kurilno vrednost za 0,39 GJ/t.

Jože Herman

Program investicijskih del v RRPS v letu 1985

Program investicijskih del v RRPS v letu 1985 obsega nadaljevanje in v nekaterih primerih dokončanje začeti investicijskih programov — vlaganj v osnovna sredstva, ki so bila odobrena in sprejeta v prejšnjih letih v okviru RRPS, in program izgradnje objektov in dobava opreme in naprav, ki niso obseženi v prej navedenih programih, temveč so povečini kratkoročnega značaja iz-

gradnje in nabave ter so obseženi v tako imenovanih letnih planih investicijskih vlaganj TOZD in DS. Glede na to, da slednji programi še niso dokončno izdelani, bodo v nadaljevanju prikazana le investicijska dela, predvidena za izvajanje v letu 1985 po dolgoročnih investicijskih programih.

Največji po vrednosti in obsegu del je „Investicijski program za odpiranje novih

predelov slojišča na področju Hrastnika in Trbovelj ter za modernizacijo tehnološkega procesa proizvodnje premoga. V ta program so zajeti objekti in naprave v premogovnikih Hrastnik, Ojstro in Trbovlje, na separaciji premoga Trbovlje in predelavi jamskega le-sa.

K programu je bil v letu 1984 izdelan aneks I, ki obsega spremembe zaradi več

del, nepredvidenih del in podražitev oziroma sprememb cen.

Navedeni aneks I je v postopku sprejemanja in odobritve, vendar dela po programu tečejo naprej. Za leto 1985 so za področje jame Hrastnik predvidena naslednja večja kompleksna dela:

- odpiralna dela v Kotnem polju proti jašku Dol,
- objekti in naprave za zasip,
- odpiralna dela na k + 48 in k 0 in med kotama 85 in 0 vzhodno in zapadno od ordinate 5100.

Nadalje je predvidena nabava:

- samohodnega podporja Becorit,
- transporterjev (GT, ZET in TOT),
- pridobivalnega stroja,
- aku lokomotive,
- višče proge,
- enotirnih žičnic,
- opreme za zapihovanje idr.

V jami Ojstro je predvideno nadaljevanje del pri odpiralnih objektih od kote 120 do kote 20 in začetih del v vmesnih obzorjih (k 80 oziroma k 90). Dalje so predvidena dela na objektih in napravah za zapih ter nabavo opreme (gumi transporterji, odkopni transporterji, žični monorail, samohodno hidravlično podporje, črpalke, cevovodi, oprema za zasip, stroj za izdelavo prog in aku lokomotive).

Od zunanjih objektov na področju Hrastnika je predvidena izgradnja delavnice.

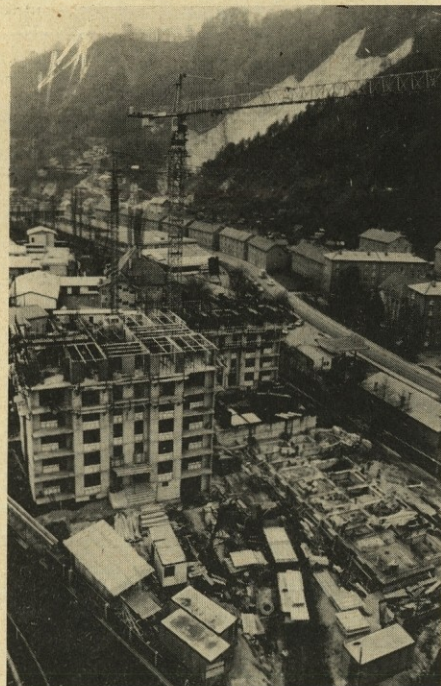
Na področju jame Trbovlje je v programu nadaljevanje izvajanja odpiralnih del v Franciška in AB polju ter nove zveze proti separaciji Trbovlje. Dalje je v programu nabava odkopne in transportne opreme (GT, ZET, TOT, podporje, pridobivalni stroj, stroj za izdelavo prog, jamske lokomotive idr.) ter končanje kompresorske postaje. Od zunanjih objektov je v programu izgradnja delavnice na rudniku in žagalnice oziroma sortirne linije lesa na lesnem skladišču.

Na separaciji premoga Trbovlje je v programu ureditev nakladišča na industrijskih tirih JZ, in sicer tako, da bo možno nakladanje štiriosnih vagonov. V programu je tudi končanje del izgradnje zračališča B, s čimer bo omogočena uporaba 3000 l jamskih vozičkov za transport ravnega premoga na separacijo. Nadalje je predvidena delna rekonstrukcija jamskih tirov, rekonstrukcija ogrevanja, izgradnja sejalnice ter izvajanje še nekaterih del fizično in finančno manjše obsega.

Na področju Premogovnika Kotredež — Zagorje je v programu nadaljevanje del po aneksu I k investicijskemu programu „Odpiranje jame Kotredež med 6. in 9. obzorjem I. faza — 6.—8. obzorje in končanje del po aneksu I. k programu sanacije vdora vode in mulja v jamo Kotredež. Po prvem od navedenih programov bodo izvajali odpiralna dela na 8. obzorju jame, dela pri objektih, ki povezujejo 6. in 8. obzorje in dela na pomožnih objektih. Poleg navedenega je v programu tudi nabava odkopne in transportne opreme in drugo. Po aneksu I. h programu „sanacije“ pa je predvideno čiščenje prog in drugih jamskih objektov, dalje raziskovalno vrtnalno-drenažna dela, izdelava vodnih vrat ter nabava in montaža opreme (stikal, kablov in drugo).

Rudnik rjavega premoga Senovo bo nadaljeval izgradnjo po odobrenem investicijskem programu in aneksu I. h programu za

odpiranje zalag premoga med koto 102 in k 52 II. faza. Potekala bo tudi izdelava jamskih gradbenih objektov sipk I in II, etažnih prečnikov, črpališča na koti 52 in pomožnih objektov. Od zunanjih objektov je na programu izvedba rekonstrukcije separacije premoga. V programu je tudi nabava in montaža opreme za črpališče na k 52, nabava samohodnega hidravličnega podporja in gumi transportnih trakov.



Stanovanjski stolpnici na Trgu revolucije, ki ju gradi stanovanjska skupnost Trbovlje, dela pa izvaja SGD Beton tozd Operativa Zasavje Trbovlje, vidno rasteta (foto: B. Klančar)

Na Rudniku rjavega premoga Kanižarica investicijska dela ne potekajo tako, kot je bilo predvideno v investicijskem programu. „Izvedba rudarskih raziskav in odpiranja v Južnem polju“ te jame. Jamska odpiralna dela v glavnem stojijo zaradi težave in nejasnosti, na katere so naleteli pri dosedanjem izvajanju odpiralnih del, pri čemer so zadeli na vodonosno prelomno cono. V teku so raziskovalna vrtnanja iz bloka A preko B v blok C iz prog na k 128 in k 150. Namen vrtnanja je ugotoviti možnost prehoda preko vodonosne cone bloka B v blok C Južnega polja. Z nadaljevanjem izvajanja odpiralnih del po programu oziroma dopolnitvah programa bodo nadaljevali po dobljenih rezultatih raziskav. V letu 1985 pa bodo nadaljevali z izdelavo črpališča na k 52 in izgradnjo razširitve zunanje transformatorske postaje in dvojnega drugega napajanja z dizel elektro agregatom. V letu 1985 je v programu tudi izdelava aneksa I. k investicijskemu programu.

Na Rudniku rjavega premoga Laško bodo nadaljevali in predvidoma končali investicijska vlaganja po investicijskem programu „Odpiranje premogovih slojišč v poljih Tomaž, Jožefa, Klara nad koto 255 in Liša polja pod koto 255.“ Nadaljevali bodo dela pri odpiralnih rudarsko gradbenih objektih (prečne in smerne proge ter poševni objekti)

v Klara in Jožefa polju. Nabavili bodo tudi nekatero transportno opremo (verižne in gumi transporterje), jamsko jekleno podporje (stojke in stropnike), električne kable, stikala, žlotne ventilatorje, črpalke, jamske lokomotive in drugo. Izvedena bo tudi montaža nabavljenih opreme.

Kot je že v začetku navedeno, je to le kratak prikaz programa investicijskih del v letu 1985 po odobrenih investicijskih programih brez letnih vlaganj TOZD in DS iz sredstev AF, kar pa bo vsebina enega od prihodnjih prispevkov v „Srečno“.

Milan Bole

Končana je I. faza sanacijskih del v jami Kotredež

Že pred koncem leta 1984 so rudarji premogovnika Kotredež pričeli z nadaljnjim odkopavanjem premoga v južnem krilu premogovne kadunje v jami Kotredež, ki jo je leta 1981 zalila voda. To, da je možen pristop na vsa odkopna delovišča, pomeni, da je I. faza sanacijskih del v jami Kotredež končana.

Dosedanja sanacijska dela so napredovala v skladu s potrjenim sanacijskim programom ter so bila uspešna in v redu izvršena. Zakasnitev glede na prvotni program je približno dve leti, vendar lahko rečemo, da je bila prvotna ocena roka sanacije le preveč optimistična, poleg tega pa je v času razreševanja problematike sanacije nastopilo niz izjemno težkih situacij, ki predstavljajo objektivne vzroke za zamudo. Glede na podražitve in več dela je bil izdelan aneks I. k sanacijskemu programu, po katerem je bil predviden zaključek sanacije v letu 1984 tudi dosežen: vodonosni dolomitni masiv je bil zdreniran do 6. obzorja, obnovljena pa je tudi proizvodnja v južnem krilu med 6. in 7. obzorjem. V II. fazi sanacije je potrebno vodonosnik nadalje drenirati med 6. in 8. obzorjem, kar bo omogočilo odkopavanje premoga pod 6. obzorjem v zahodnem delu in pod 7. obzorjem v vzhodnem delu jame. Ta druga faza sanacije je odvisna predvsem od napredovanja del po programu odpiranja zalag premoga med 6. in 8. obzorjem v jami Kotredež. Pri razreševanju problematike sanacije so sodelovali strokovnjaki REK Edvarda Kardelja, Fakultete za naravoslovje in tehnologijo, Geološkega zavoda Ljubljana, Rudarskega inštituta Ljubljana in Rudarskega inštituta iz Budimpešte. Na republiškem komiteju za energiko je bila imenovana posebna komisija za spremljanje izvajanja sanacije, za operativno vodenje sanacijskih del pa se je skoro vsak teden sestala delovna skupina strokovnjakov premogovnika Kotredež, delovne skupnosti TSO in Geološkega zavoda Ljubljana. Glavni izvajalci sanacijskih del so bili rudarji premogovnika Kotredež ter Geološkega zavoda iz Ljubljane, vsa elektrostrojna opravila

je opravil RESD Zagorje, občasno pa so sodelovali tudi drugi TOZD v REK EK ter delo vrtalci iz Madžarske.

Jama Kotredež je bila pred potopitvijo sorazmerno suha jama, saj so odkopavali premog tako, da so proti vodonosniku puščali zaščitno talninsko vodonepropustno plast. Dotok naravne vode pod 1 m³/min je bil skoro v celoti iz krovnih plasti, da pa je jama kljub temu imela glavno črpašišče na 6. obzorju pri jašku Vine s kapaciteto 10 m³/min, je vzrok nekdanj uporabljena odkopna metoda s splavnim zasipavanjem, za izčrpavanje zasipne vode. Vendar ta kapaciteta ni več zadoščala, ko se je dotok vode povečal, črpalke pa so obratovalle tako rekoč non-stop. Madžarski strokovnjaki so takrat posredovali pri nakupu dveh poljskih črpalk, ki so jih imeli na razpolago in ki sta imeli kapaciteto po 10 m³/min za potrebno višino izčrpavanja 360 m. Pri teh črpalkah se je po namestitvi pokazala cela vrsta tehničnih problemov, tako da je v več primerih kazalo, da bo jama Kotredež dokončno potopljena, saj je voda že preplavljala dovozišče in temelje črpalk. V teh kritičnih trenutkih so delavci premogovnika Kotredež in elektrostrojne dejavnosti z neverjetno požrtvovalnostjo vztrajali do pasu v vodi ter odpravljali napake pri črpalkah in rešili jamo. Črpalke, ki so sprva kazale toliko hib, da se je pokazal sum glede strokovnosti tistih, ki so jih naročili in uvozili, so po nekaterih domačih izboljšavah postale srce jame. Poleg dveh so na 6. obzorju vgradili še tretjo črpalko, ena pa je v rezervi, tako da je skupna nominalna kapaciteta črpašišča 40 m³/min. Sedaj jih ne zamenjajo več za druge. Vendar same črpalke še ne izčrpajo vode. V jamo na 6. obzorje je bilo potrebno napeljati dodatno potrebno električno energijo za te desetkubične kolose, potrebno je bilo po jašku Vine preurediti in na novo zmontirati težke tlačne cevi, povečati črpašišče, urediti cevovod tudi po vinskem rovu, saj je voda vsled svoje količine preplavila ne le kanal, ampak tudi pohodno pot in tire.

Voda pa je na svoji poti iz vodonosnika do vdornega mesta izpirala drobne frakcije iz kontaktne cone med dolomitom in talnino in donášala mulj v jamske prostore v velikih količinah. V talnini so nastajale prave kaverne, mulja v tolikšni količini ni nihče pričakoval. Kaverne so grozile, da bodo porušile glavni hodnik na 6. obzorju, zato jih je bilo potrebno zasuti z betonskimi kockami in gramozom. Donose mulja pa se na ta način ni dalo rešiti. Zaradi velikih količin vode in temu neprimerne majhnih usedalnikov ni bilo mogoče pričakovati, da bi lahko vodo očistili na klasičen način z njimi, za izdelavo novih usedalnikov pa ni bilo ne primerne lokacije ne potrebnega časa. Zato je ostal edini način — zgrabiti vodo tam, kjer je še čista, torej v vodonosnem triasnem dolomitu. Vrtalci GZL so s celo serijo vrtin, ob prestopu spremljavi strokovnjakov, kubik za kubikom povečevali pretok vode skozi zacevljene vrtine v odtočne cevovode in po njih neposredno k črpalkam. Tudi to je pomagalo, da se je življenjska doba črpalk povečala, voda v tleh hodnikov zmanjševala, izpiranje mulja pojenjalo in se vera v končni uspeh večala. Sedaj ni bilo več rudarja, ki bi dvomil v končni uspeh sanacije.

Istočasno z izdelavo drenažnih vrtin so rudarji premogovnika Kotredež in GZL po rudarskem projektu ponovnega odpiranja zalitih odkopnih polj meter za metrom z več strani hkrati obnavljali zamuljene vpadnike, prekope, jaške in smerne proge. Na več mestih so bili ti objekti povsem izmaličeni, stisnjeni tako, da je bilo obnavljanje izredno počasno, pri tem pa je na delovišča pritekala voda, ki se je odcejevala iz zalitih odkopnih prostorov. Na takih mestih je bilo enostavneje narediti vzporedne novogradnje, kar pa je zahtevalo izgradnjo močnih betonskih vodnih čepov v smeri zalitih objektov. Ključne faze so bili v terminskem planu obnove odkopnih polj preboji, ko je šlo za vprašanje točnosti jamomerskih usmeritev in je bilo vzpostavljeno direktno zračenje. Nekaj je bilo tudi prebojev skozi zasute oziroma stisnjene objekte v povsem ohranjene proge, ki so se obdržale več let, tako da jih ni bilo potrebno obnavljati in je na teh mestih sanacija hitreje napredovala. Tako je bila 4. etaža polja 73 prebita v julij 1984, prvo delovišče na vzhodni strani je bilo usposobljeno za odkopavanje v septembru, drugo na zahodni talni strani pa v decembru 1984. Trenutno odkopavajo delovišče na zahodni strani, kjer je vgrajeno Hydromarell podporje, vzhodno odkopno delovišče pa zaradi pomanjkanja delavcev ni redno obloženo.

V odkopnih poljih 77 in 74, ki sta bili odprti v času I. faze sanacije, je 790.000 ton zalag premoga v ležišču, seveda pa so uspešno opravljena sanacijska dela pogoji tudi za preostale zaloge premoga med 6. in 8. obzorjem. Za varno odkopavanje teh zalag je potrebno predhodno znižati nivo podtalnice pod nivo odkopnih etaž ali pa vsaj po-

znati nastajajoči pritisk vode ter zaščitno plast talne gline v primeru, da nivo ni mogoče pravočasno znižati.

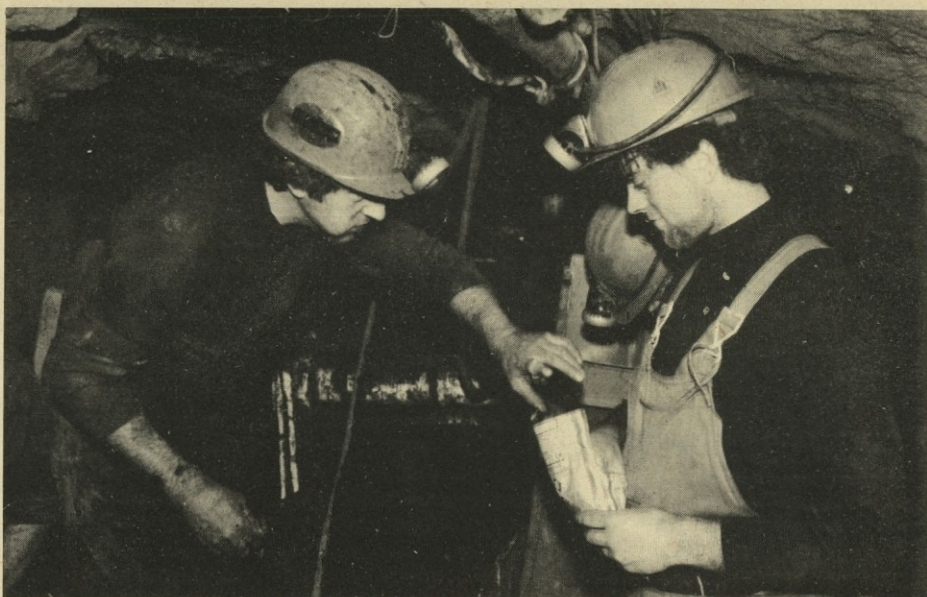
Pred vodnim vdorom je bil hidrostatski pritisk v vodonosnem masivu glede na nivo 6. obzorja 3,35 MPa (= 33,5 bar), sedaj pa je po dreniranju preko 28 milijonov m³ vode pritisk znižan na 0... 0,09 MPa (= 0... 0,9 bar), kar pomeni, da je podtalnica v dolomitu zdrenirana praktično do 6. obzorja. Sedaj doteka iz drenažnega prekopa, ki je bil izdelan v dolomitu, ter iz nekaterih od skupno 27 drenažnih vrtin med 10 in 11 m³/min talne vode, kar predstavlja stalen dotok vode na 6. obzorje tudi v kasnejšem obdobju. Na 8. obzorju se bo v času zniževanja podtalnice dotok povečal na 18-20 m³/min.

Drenažne vrtine so bile izvrtane iz hodnika H 60-0 (16 vrtin GZL in štiri vrtine madžarskih vrtalcev) ter iz drenažnega prekopa (7 vrtin).

Nadaljnje vrtanje bo potekalo na 8. obzorju v II. fazi sanacije. Po sanacijskem programu je vrednost dosedanje in predvidene naložbe do konca leta 1985 v višini 737.995.000 din po cenah IV. trimesečja 1983. Glede na sedanji potek del in ob pogoju, da bodo v letu 1985 vsi izvajalci odpiralnih in sanacijskih del upoštevali dogovorjene roke, bo v letu 1985 končana tudi II. faza sanacijskih del, ko bodo izvrtane vse potrebne drenažne vrtine za dreniranje 18-20 m³/min. Tako bomo v letu 1986 pričeli z zniževanjem nivoja podtalnice pod 6. obzorje, s tem pa bo omogočeno povsem varno odkopavanje premoga pod 6. obzorjem.

Matjaž Hočevar

Izpolnjevanje delovnega načrta v času od 1. I. do 15. II. 1985



Rudarja Potokar in Tašker si v jami rudnika Trbovlje pripravljata zalogaj — čik tobaka. (foto: B. Klančar)

1. Proizvodnja premoga (ton)

TOZD, DO	Načrt (v tonah)	Doseženo (ton)	Razlika — +	%	Ob dela prostih sob.
PH	37.670	21.979	— 15.691	58,4	
PO	26.630	40.690	+ 14.060	152,8	
PT	80.500	91.388	+ 10.888	113,5	
PKO	34.300	46.126	+ 11.826	134,5	
RŠC					
PK Lakonca	25.096	3.215	— 21.881	12,8	
Skupaj	204.196	203.398	— 78	99,6	
RPS	15.750	15.161	— 589	96,3	
RPK	15.870	16.793	+ 923	105,8	
RPL	4.650	2.750	— 1.900	59,1	
RRPS	240.466	238.102	— 2.364	99,0	

2. Proizvodnja električne energije (Mwh)

TOZD	Načrt	Doseženo	%
PEE-PP		8.499	
PEE-N		98.918	
KE	—	109	—
DO TET		107.526	

3. Proizvodnja ostalih proizvodov

TOZD	Letni načrt	Doseženo	%
Gramat			
— opekarna (enot)		216.384	
— kamnolom (m ³)		1.364,5	
— Avtoprevoz Zasavje (t/km)	—	586.205	
PKO			
— kamnolom (m ³)		8.637	
RES D H			
— toplotna (Mwh)	30.000	4.583,7	15,3

Erika Kavčič

Vzroki za izpad proizvodnje na površinskem kopu Lakonca v januarju

Vsi se še dobro spominjamo, da je bil začetek leta zelo hladen, saj so temperature padale tja do -20°C . Temperature ob 7. uri zjutraj so bile na površinskem kopu Lakonca:

4. 1. 1985	-17°C
7. 1. 1985	-23°C
8. 1. 1985	-25°C
9. 1. 1985	-19°C
10. 1. 1985	-20°C
11. 1. 1985	-19°C
14. 1. 1985	-13°C
15. 1. 1985	-13°C snežilo
16. 1. 1985	-13°C snežilo
17. 1. 1985	-13°C
18. 1. 1985	-12°C
21. 1. 1985	-9°C

22., 23., 24., 25. 1. 1985 pa je bila močna odjuga z dežjem.

Če torej pogledamo temperature do 18. 1. 1985, vidimo, da so bile vedno pod -10°C .

Ta temperatura pomeni spodnjo mejo, do katere naj bi gradbena mehanizacija obratovala, predvsem iz razlogov, ker pri nižjih temperaturah začne diesel gorivo kristalizirati oz. „zmrzne“, (zmrzne voda, ki jo to gorivo tudi vsebuje v majhnih količinah) nastane sprememba na materialih in sprememba pri sistemih za mazanje posameznih delov strojev, tako da obstaja velika nevarnost strojeloma.

Kljub temu mrazu je izvajalec del 18. 1. očistil vse glavne poti na področju površinskega kopa in 21. 1. te poti tudi posipal.

Poizkusili so tudi z montiranjem verig na kamione, vendar se tudi to ni obneslo, saj so nastali problemi zlasti na deponijah jalovine na Dobrni, kjer je temperatura še za približno 3°C nižja, ker tu stalno piha veter. Prav tako ni bilo mogoče na deponijah usposobiti buldožerjev za delo, ker so vsi ključni elementi zmrznili.

V dneh 22., 23., 24., 25. januar je bila močna odjuga in je nastal velik problem zaradi vode v izkopu površinskega kopa, kar pa je uspelo izvajalcu z ustrezno verigo črpalk sproti reševati. Problemi so bili samo v začetku, ko so bile črpalke še zamrznjene in so jih morali z ognjem najprej odtajati.

27. januarja so potekale priprave za delo, to je čiščenje cest ter čiščenje jame, predvsem mulja, ki ga je voda nanosila v dno, potem pa smo od 28. do 31. normalno obratovali.

Prav tako smo obratovali do 9. februarja, ko je začelo deževati, 11. tega meseca pa je zapadel visok sneg in temperature so se zelo znižale, tako da so zopet nastali enaki problemi kot v začetku januarja. Izvajalec del pa si vendarle prizadeva čim bolj očistiti dovozne poti, da bo mogoče čim prej pričeti delati, kajti največji problem predstavljajo prav ceste, če so zablatene.

Boris Oberžan

Dejali so ...

SERGEJ KRAIGHER, član CK ZKJ:

Necelovit odnos in zaostajanje je opaziti pri uveljavljanju samoupravnega položaja delavca v skladu z ustavo in zakonom o združenem delu, se pravi pri odpravljanju enega od poglavitnih vzrokov ekonomske krize, ki je še posebej poudarjen v programu. To se kaže v podcenjevanju revolucionarnega koraka, ki ga je treba narediti, da bi delavci tozgov resnično odločali o dohodku in presežnem delu, tako da bi se sami neposredno z vso potrebno odločnostjo in doslednostjo, pa tudi z vso odgovornostjo lotili dveh drugih neizbežnih nalog z vsemi družbenimi posledicami: korenitih sprememb tehnične in tehnološke podlage našega gospodarstva, družbenih dejavnosti in položaja delovnega človeka v proizvodnih in delovnih procesih, in drugič: prehoda z ekstenzivnega na intenzivni razvoj našega gospodarstva in družbenih dejavnosti ob odpravljanju obstoječih strukturnih nesorazmerij v gospodarstvu. Ne vidimo ali pa podcenjujemo dejstvo, da v naših družbenih razmerah ta revolucionarni korak ni samo mogoč, temveč tudi nujen, če hočemo, da se bo na sodobni tehnični podlagi vse naše gospodarstvo prenovilo z manjšimi zakasnitvami in brez socialnih pretresov. Po drugi strani ne vidimo, da bo ves sistem socialistične samouprave demokracije šele s tem revolucionarnim korakom dobil tisto družbenoekonomsko podlago, ki omogoča njegov razvoj in delovanje brez neposrednih posegov državnih organov v družbeno reprodukcijo, kakor tudi čedalje širše podružbljanje njihovih funkcij...

JANEZ ZEMLJARIČ, predsednik Zveznega izvršnega sveta:

Resolucija za leto 1984 je bila prvi dokument tekoče gospodarske politike, ki je temeljil na dolgoročnem programu in s katerim smo razčlenili naloge prve etape uresničevanja dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije. Če vzamemo rezultate, oziroma trende, kakršne smo imeli v letih 1981 in 1982, deloma tudi v letu 1983, in tiste, ki jih imamo zdaj, potem našim delavcem in občanom, vsem delovnim ljudem, ki so prevzeli nase mnoge žrtve in si na tem področju močno prizadevali, kljub vsemu lahko rečemo, da je vse to le rodilo uspeh. To se vidi po mnogih kazalcih: oživljanje gospodarske rasti, pomembno izboljšanje jugoslovanskega položaja v gospodarskih odnosih s tujino, uspehi, ki smo jih dosegli v rasti družbenega proizvoda, rasti storilnosti in v industriji, pri stabilnejšem oskrbovanju, pri zmanjševanju vseh oblik previsoke porabe, ki je bila tudi eden izmed vzrokov za težave, v katere smo zašli.

FRANC ŠETINC, predsednik Republiške konference SZDL:

Ni treba posebej poudarjati, da je v središču naše frontne akcije boj za gospodarsko stabilizacijo v okviru dolgoročnega programa, ki ga v vseh okoljih še niso prelili v konkretne programe. Vse zavestne subjektivne sile, tudi znanost, se morajo še bolj odloč-



Dne 11. februarja 1985 so se člani kolektiva našega kombinata zbrali ob 10. uri pred upravno zgradbo kombinata v počastitev spomina velikega revolucionarja Edvarda Kardelja. Janez Oberžan je ob tej priliki prebral prispevek o delu, življenju in boju Edvarda Kardelja, predstavniki mladine pa so položili pred njegov doprski kip lovorjev venec. (foto: A. Bregant)

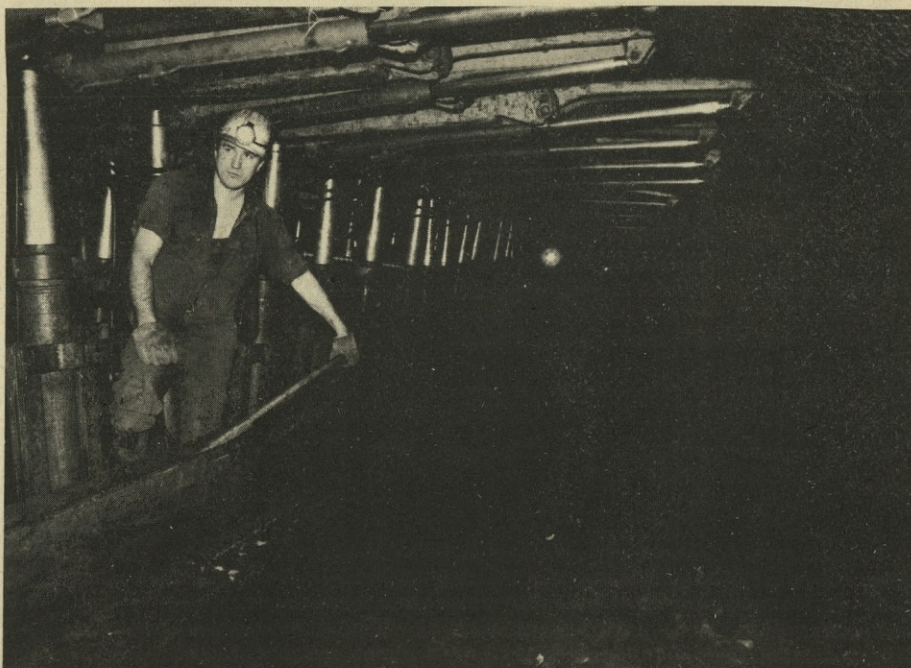
no poghati v prizadevanja za večji izvoz, pa ne samo zaradi dolgov, temveč predvsem zato, da bi bili stalno na prepihu ostrih zahtev za kvaliteto in visoko produktivnost dela in da bi lahko postopoma dohiteli zamujeno

v razvoju tehnologije. Odločno se moramo spopasti z uravnilovko, z lažno enakostjo, ponekod tudi z miselnostjo, da je mogoče živeti brez dela, kar ubija vsako ustvarjalnost...

Janez Zemljarič čestital rudarjem in elektroenergetikom

Podpredsednik zveznega izvršnega sveta Janez Zemljarič je 4. februarja letos obiskal

koordinacijski odbor skupnosti jugoslovanskega elektrogospodarstva.



Samohodno hidravlično podporje v AB polju na K-262 v jami rudnika Trbovlje. (foto: B. Klančar)

V razpravi je izrazil zadovoljstvo in čestital v imenu zveznega izvršnega sveta rudarjem in elektroenergetikom, k doseženim rezultatom v letu 1984. Zahvalil se je vsem, ki so kakorkoli pripomogli z izrednimi naporji k premagovanju izrednih težav, ki so se v preteklih tednih pojavile v energetiki. Poudaril je, da mora biti slehernemu delavcu jasno, da elektroenergetski sistem ne more uspešno funkcionirati brez najtesnejšega sodelovanja, najkorektnjšega in najbolj discipliniranega obnašanja vseh udeležencev. Dejal je, da je ZIS znano, v kako težkem ekonomskem položaju se nahaja elektrogospodarstvo. Postavlja se obveznost, da se to stanje popravi, posebno v pogledu izgradnje novih elektroenergetskih zmogljivosti.

Mnenja je bil, da bi združeno delo večih republik in pokrajin financiralo izgradnjo velikih elektroenergetskih zmogljivosti. Podprl je idejo, da se še pred sprejemom srednjeročnega načrta za naslednje obdobje, pristopi k pospešeni izgradnji novih elektroenergetskih zmogljivosti — kontinuitete, katerega program je ZIS podprl. Ob koncu razgovora je apeliral na delavce energetike, da naj vložijo največje možne napore, da bi se zagotovila obratna pripravljenost rudarskih in elektroenergetskih zmogljivosti, posebno zaradi nizkega vodostaja v hidroelektrarnah oziroma njihovih akumulacijskih jezirih in predvidenih nadaljnjih hladnih dni. (t. l.)

V razpravi je nov Samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih za razporejanje dohodka, čistega dohodka in delitev sredstev za OD in skupno porabo

Vsak tehnični projekt temelji na tehničnih zakonitostih (zahtevana trdnost, trdota, elastičnost, vzdržljivost itd.), tako tudi projekt delitve OD temelji na osnovah SaS dejavnosti rudnikov Slovenije.

Nasprotno od tehničnih projektov pa projekt delitve OD prizadeva medsebojne odnose, zato so v premogovništvu ti odnosi urejeni v tem SaS. Vsako projektiranje vodi do določenih ciljev; tako tudi projekt delitve OD zasleduje predvsem naslednje cilje:

Udeležba pri delitvi sredstev za osebne dohodke motivira delavce k izvajanju tistih aktivnosti, ki zagotovijo večji delež osebne-

ga dohodka iz dveh razlogov. Večji osebni dohodek omogoča večjo osebno potrošnjo in s tem višji življenjski standard delavcu in njegovi družini. V tem smislu deluje kot motivacijski faktor takrat, kadar je sprememba v prejemkih stimulativna — občutna. Višina osebnega dohodka pa je tudi eden izmed kriterijev medsebojnega primerjanja med delavci. Kdor prejema večji OD, daje večji delovni prispevek. Prav zaradi tega težimo v našem predlogu za tem, da so merila jasno oblikovana in stabilna tako, da vsak delavec ve, kakšna in katera aktivnost mu daje večji osebni dohodek. Motivacijsko vred-

nost imajo lahko le tista merila, ki omogočajo večji osebni dohodek za večjo aktivnost in učinkovitost, ki jo dosegajo posamezni delavec ali skupina delavcev.

Merila za delitev sredstev za osebne dohodke so torej sredstvo (orodje), s katerim dosegamo večjo delovno in dohodkovno uspešnost in učinkovitost posamezne temeljne organizacije ali delovne skupnosti, delovno in dohodkovno povezane skupine delavcev in tudi vsakega delavca v okviru splošnih družbenih norm in družbenoekonomskih odnosov.

Izhodišče za strokovno pripravo osnutka sporazuma za oblikovanje meril in delitev sredstev za osebne dohodke so delovni cilji in smotri, merila, ki bodo temu aktu še sledila pa bodo morala usmeriti aktivnosti k doseganju teh ciljev in smotrov. Spremembe in dopolnitve vsega sistema delitve v SOZD so temeljile na presoji učinkovitosti doslej uporabljenih in uveljavljenih meril. V predlogu so torej opuščena vsa tista merila, ki niso motivirala skupno dogovorjenih delovnih ciljev.

V predlogu je opuščen dosednji sistem pretirane uravnilovke, zato pa je sistem projektiran tako, da venomer vzpodbuja tistega (kreativnega in reproduktivnega) delavca, ki k povečanju dohodka prispeva več.

V predlogu so tudi opuščena dosedanja merila ugotavljanja rezultatov dela, ki jih ni bilo mogoče izvajati, sploh pa ne enotno, zato je le zahteva, da se v DO in TOZD merila svojemu okolju primerno konkretizirajo.

Globalna sprememba dosedanjega sistema delitve dohodka pa je predvsem v tem, da spreminja obstoječe stanje „deli in vladaj“ v sistem na podlagi katerega si naj delavci sami prisvajajo osebni dohodek na podlagi lastnih rezultatov dela, ki jih za vsako delo pogojuje tehnična opremljenost, tehnologija itd. Prav zaradi tega bo nujna sprememba v delu in miselnosti vseh, predvsem organizatorjev proizvodnje, da dobe svoje mesto prav na področju organizacije dela, ker le oni lahko največ prispevajo k doseganju večjih rezultatov dela in večjih OD vsem, za katere je pooblaščen organizator.

Nič manj pomembna naloga bo predvsem naloga operative in tehnološke priprave dela vseh sredin, ki bo sposobna delovni proces delavcem pripraviti tako, da bo s svojo aktivnostjo odpravila neproduktivne oziroma čakalne čase, delavcem omogočila napredovanje del skladno z razmerami delovnega okolja in opremljenosti in s tem seveda tudi večji lastni osebni dohodek in OD reproduktivnih delavcev. Uvedena relativna razmerja niso neke absolutne vrednosti, so le dogovor med premogovniki Slovenije, da je posamezno delo različno vredno glede na najbolj enostavno v gospodarstvu Slovenije. Relativno razmerje posameznika je le osnova predvsem za kalkulacijo vrednosti posameznega dela, za uskladitev vrednosti dela v vsem gospodarstvu Slovenije, osnova za izračun uspešnosti posameznikov, raznih dodatkov in nadomestil, dohodkovnih odnosov itd. Z dograjevanjem sistema delitve osebnih dohodkov relativno razmerje izgublja pomen, pridobiva pa vrednost izvršenega dela posameznika ali skupine.

Dosedanje neenotno izvajanje skupno dogovorjenih meril želimo z novim sporazumom v popolnosti zagotoviti. Zadeve, ki jih



Peter Joka, motorist, in Oto Mlinar, njegov pomočnik, ranžirata jamske vozičke na manipulacijskem prostoru pred vhom v jamo Rudnika Trbovlje. (foto: A. Bregant)

v vseh delih ne moremo enotno zagotavljati, prepuščamo posameznim delovnim in temeljnim organizacijam. Odpravljamo tudi dosednji avtomatizem povečanja osebne dohodka neodvisno od rezultatov dela. predlog temelji na prilagajanju osebnih dohodkov le na podlagi doseženih rezultatov dela.

Glede na veljavnost novega zakona o minulnem delu smo določila vključili v predlog našega SaS.

Izhodišča za konceptiranje vrednosti posameznih del (RR) so usmerjena tako, da je poudarjena predvsem vrednost kvalificiranih, visokokvalificiranih in kreativnih del; vrednost enote enostavnega dela pa ne bo manjša od višine, ki že zagotavlja reprodukcijsko sposobnost delavca.

Dodatki in nadomestila so v glavnem nespremenjeni razen nadomestil za izostanke zaradi bolezni, in da so enotno konceptirani na osnovni osebni dohodek ali na preteklo poprečje OD v gospodarstvu Slovenije. Ravno tako ostaja nespremenjen jamski dodatek kot tudi deputatni premog.

Bistveno spremembo so dobila določila za izobraževanje kadrov, ker odpravljajo avtomatizem prisvajanja dohodka TOZD RSC ter ga je potrebno zamenjati s svobodno menjavo dela. S temi spremembami sledimo novemu zakonu o ugotavljanju celotnega prihodka, ki je v veljavi od 1. 1. 1985. Ostalo dodatno oziroma funkcionalno izobraževanje se odslej nadomešča iz sklada skupne porabe na podlagi izobraževalnih programov posameznih temeljnih organizacij.

Iz SaS o delitvi OD se izdaja pravilnik o materialnih stroških, ki so jih imeli delavci v zvezi z delom.

Pravilnik je izdelan skladno z DD kot tudi z določili premogovništva Slovenije. Novost je v tem, da so v tem pravilniku osnove opre-

deljene, vrednosti pa se avtomatično spreminjajo glede na objavljene podatke Zavoda za statistiko SR Slovenije.

Na teh podlagah je bil izdelan osnutek SaS, ki je bil v javni obravnavi dovolj dolgo. Komisija je obravnavala vse prispele pripombe in jih uskladila, druge, neutemeljene, zavrnila.

V času priprav dokončne redakcije besedila je bil uveljavljen novi zakon o ugotavljanju in razporejanju celotnega prihodka in dohodka ter o ugotavljanju in razporejanju prihodka, ki po svoji vsebini ne vplivala na besedilo, ki je bilo v javni razpravi. Vsebinska pa je v tem, da bo funkcionalno in dodatno izobraževanje odslej imelo značaj skupne porabe, doslej pa je bil to materialni strošek.

Zaradi tega ni zadržkov, da besedilo ne bi moglo biti predmet skorajšnjega referenduma.

Določila, ki so v tem samoupravnem sporazumu konkretno določena, bo potrebno obvezno spoštovati. Seveda pa je ta SaS le okvir za izdelavo SaS v DO in nato še pravilniki posameznih temeljnih organizacij in delovnih skupnosti. V teh pravilnikih bodo vsa določila, ki niso v SaS o skupnih osnovah konkretno opredeljena za dejansko uporabo in izvajanje, še zlasti pa določila o nagrajevanju po rezultatih dela. Skupna komisija na nivoju SOZD bo spremljala izvajanje določil tega SaS v vseh delih kombinata.

V komisiji so sodelovali strokovnjaki z različnih področij, predvsem še iz premogovniških. Komisija zato meni, da bodo zaposleni v SOZD besedilo ugodno sprejeli, predvsem še delavci, ki žele za več dela več denarja.

Stane Poplas

Program raziskav za leto 1985

Informacija o predlogu programa raziskav za leto 1985 je bila že podana v št. 11/84 našega glasila. Obseg del po predlogu je bil zelo velik, tako da je bila vprašljiva njegova realizacija. Zato je bil program predelan in obseg del zmanjšan, tako da je njegova fizična izvedba omogočena.

Po programu bomo izvajali naslednja raziskovalna dela:

RRP Hrastnik

Na območju Dol-Laško se bo nadaljevalo z izdelavo 100 m raziskovalne proge na koti Zveznega obzorja (k 260) proti vzhodu. S te proge bo izvrtanih šest vrtin v dveh profilih (1632 m).

V jami Hrastnik na območju A in C polja bo izvrtanih šest vrtin (620 m) za ugotavljanje položaja premogovega sloja ter kvalitete premoga pod koto VII. obzorja.

Na območju jame Ojstro bodo izvajali raziskave za ugotavljanje hidroloških razmer v krovinskem litvanskem apnencu in v triadnem dolomitu na območju vpadnika na koto +20. V ta namen bo izvrtanih pet vrtin (602 m). Obenem se bodo izvajale različne hidrološke meritve.

RRP Trbovlje

Na tem območju se nadaljujejo raziskave zahodnega dela sinklinale, in sicer Franciška polje. Izvrtanih bo šestnajst vrtin (1280 m) s površine v mreži 70 m krat 140 m. V jami bodo vrtali na območju AB polja, in sicer dvanajst vrtin iz petih stojišč. Rudarska raziskovalna dela se bodo izvajala v mejnem območju Zg. VII. polje — Lakonca. Predvidena je izdelava raziskovalne proge, dolge 336 m, iz katere bo možno izvajati nadaljnje raziskave.

RRP Zagorje

V jami Kotredež bodo nadaljevali raziskave severnega krila glavne kadunje. Iz obstoječih jamskih objektov bodo izvrtali tri vrtine (400 m). Iz prekopa na 8. obzorju bo zavrta ena vrtina, dolžine 300 m, za ugotavljanje dna kadunje ter položaja in debeline premogovega sloja.

Na območju Kotredež — zahod je predvidena izdelava ene površinske vrtine, globoke 600 m. Pozitivni rezultati te vrtine bi omogočili prekategorizacijo del zalog premoga v višjo kategorijo.

Na območju kotredeškega rova se nadaljujejo rudarske raziskave za ugotavljanje montangeoloških pogojev ter izbiro odkopne metode za odkopavanje energetskega premoga (nižjekalorični premog).

V jami Loke odkopavamo zadnje zaloge premoga, ki jih je možno še odkopati, zato je nujno potrebno pričeti raziskave premoga pod 5. obzorjem. V letu 1985 bo izdelano 200 m proge ter izvrtane tri vrtine (860 m).

RRP Laško

Raziskovalno-odpiralna dela se bodo izvajala na koti 196 in na nivoju glavnega rova. Predvidena je izdelava raziskovalno-odpiralnih prečnih, dolžine 150 m in 500 m. Iz teh bo možno izvajati raziskovalno vrtanje za ugotavljanje nadaljevanja premogovega sloja v globino.

RRP Kanižarica

Na območju Kanižarice se bodo izvajale strukturne, hidrološke ter geomehanske raziskave. S strukturnimi vrtinami se bo ugotovil položaj, debelina ter kvaliteta premoga II. sloja v bloku A Južnega polja. Strukturne, hidrološke in geomehanske raziskave na območju jame bodo dale potrebne parametre za postavitev kriterijev varovanja odkopov proti vodonosni kredni podlagi ter vodonosnih prelomnic. V ta namen bo izdelanih 340 m jamskih prog ter izvrtanih štirideset vrtin v skupni dolžini 1810 m. Obenem bodo izvajali različne potrebne meritve, da bi dobili zahtevane podatke.

RRP Senovo

Z raziskovalnim vrtanjem pod koto 52 bo ugotovljen položaj premogovega sloja ter kvalitete premoga. V ta namen bo izdelana 200 m dolga proga, iz katere se bo v naslednjem obdobju izvajalo raziskovalno vrtanje. Na območju Srebotnega bodo izvrtane tri strukturne vrtine skupne globine 165 m.

Opušeni premogovniki

Območje Globoko

Na območju Globokega so se pričela odpiralno-raziskovalna rudarska dela. Izdelani bodo izvažalni objekti (vpadnik, nadkop) po jalovini in premogu, zračilni vpadnik in nadkop. Izdelala se bo tudi prečna proga po premogu. Skupna dolžina teh objektov je 755 m.

Z vrtinami, vrtinami s površine, se bodo nadaljevale strukturno-hidrološke raziskave. Za določitev vzhodne ter južne meje eksploatacije bo izvrtanih pet vrtin skupne dolžine 800 m.

Krmelj

Novo raziskovalno vrtanje so dale dokaj ugodne rezultate, zato se bodo nadaljevala raziskovalna dela. Po programu bodo zavrta tri vrtine v skupni dolžini 900 m.

Ilirska Bistrica

Na območju Ilirske Bistrice bodo izvrtali deset vrtin v skupni dolžini 650 m. S tem bi

bili verificirani obstoječi podatki o zalogah premoga.

Na seji odbora za premog in uran pri Splošnem združenju energetike dne 23. 1. 1985 je bilo sklenjeno, da DO RRP Slovenije dobi 600.000.000 din iz sredstev ND za izvedbo raziskav po programu za leto 1985,

to je 77 % od predračunske vrednosti programa. Da bi omogočili izvedbo celotnega programa raziskav, moramo zagotoviti še ostala manjkajoča sredstva. Naše skupne službe že delajo na tem, da bi odobrena sredstva postala operativna.

Goce Mitrevski

Sodelovanje z ameriškimi rudarskimi strokovnjaki

(nadaljevanje)

Razgovori v Denver Research Center Bureau of Mines o izdelavi naše naloge, predvsem o ameriškem delu: v tej nalogi so potekale 11.9.1984. Pri tem so bili demonstrirani tudi zanimivi laboratorijski poskusi, zlasti demonstracija pritiskov v premogu z ozirom na odkopavanje premoga. Razložili so tudi čisto odkopavanje premoga z metodo room and pillar, ko odkopljejo vse stebre. Demonstrirali so tudi, kako se pod velikim pritiskom razleti premogovni steber. Za nas je bilo to zanimivo zaradi izbruhov, ki nastanejo od pritiskov in jih je možno z laboratorijskimi vzorci na tak način predvideti. Predvsem za Velenje bi bilo interesantno na primernem vzorcu meriti sprostitve notranjih napetosti, kar bomo verjetno vključili v del naše naloge.

Popoldne smo si v Denverju ogledali Center MSHA — Center za preiskavo jamskega zraka. Razdeljen je v bistvu na dva oddelka, eden predstavlja inšpektorat, drugi pa proučuje tehnične rešitve, kot na primer sproščanje metana ob delu odkopnih strojev z vsemi možnimi rešitvami in izvedenimi merjenji. Tu tudi učijo kadre iz premogovnikov, kako se izvajajo merjenja, uporabljajo novi instrumenti, naprave, skratka delujejo kot inštitut, ki je izredno povezan z vsemi rudniki.

Zvečer smo imeli pravzaprav edino prilagoditveno, da smo si ogledali center Denverja in mimogrede nekaj trgovin. V športni trgovini sem videl, da je letošnji model naših smučí Elan veljal skoraj 300 \$, tako ceno imajo tudi vse najbolj znane firme smučí. Preračunano v dinar, so te smučí skoraj trikrat dražje kot pri nas, kar kaže na dobro prodajo naših izdelkov v tujini. Večerjali smo v mehiški samopostrežni restavraciji, ki jo je pred letom dni odprl neki hollywoodski magnat. To omenjam zaradi tega, ker je izdelana v mehiškem stilu z umetnimi palmami in vsemi mogočimi balkoni, stopnicami, preureditvami v mehiškem stilu, s slapom, po moji oceni tipični ameriški kič, ki pa tako vabi ljudi, da smo bili v dolgi vrsti, predno smo prišli na vrsto za večerjo. Med večerjo poteka program, med katerim skačejo več kot deset metrov globoko v majhen bazen skakalci-artisti, pojavljali so se požiralci ognja, klovni, vse pa seveda ob spremljavi Mehčanov-godbenikov z njihovo tipično glasbo.

V sredo, 12.9.1984, smo imeli dopoldne v BOM raziskovalnem centru v Denverju zaključni pogovor z Mr. Lutzensom o izdelavi skupne študije, predvsem pa o skupnih kriterijih obdelave tako z jugoslovanske strani kot ameriške, kjer bo projekt izdelovalo šest njihovih inženirjev.

Obiskal nas je še glavni urednik časopisa „Mining Engineering“ Mr. Tim O'Neil, s katerim smo se dogovorili za tri strokovne članke v okviru naše naloge, nakar smo opoldne odpotovali z letalom UA iz Denverja v Pittsburgh. Po dve in polurnem letu smo pristali v vzhodnem Apalačev v pokrajini, ki povsem spominja tudi po rastlinju in konfiguraciji na Evropo in se povsem razlikuje od ameriškega Zahoda, od koder smo priptovali.

Pittsburgh je prijetno mesto, ki leži ob sočju dveh rek, ki se tu združita in nadaljuje ta pot kot reka Ohio. Center tega mesta se nahaja na polotoku in je tako značilen po nebotičnikih, kot so vsi centri večjih ameriških mest.

Naslednji dan smo ob osmi uri dopoldan obiskali v spremstvu inž. Maksimoviča Raziskovalni center Pittsburgh-BOM, kjer smo si skupno ogledali devet laboratorijev oziroma raziskovalnih postaj. Sprejeli so nas izredno priščno in pripravili točen raspored, tako da smo za vsak laboratorij in pojasnila porabili 1 uro intenzivnega spoznavanja. Med razgovorom smo si ogledali delo celotnega tega raziskovalnega centra. Razlagal nam je direktor Murphy o varnosti v elektriki v rudnikih (zanimivo: v nasprotju z nami imajo v Ameriki v jamah obvezno ozemljitev), o jamskih požarih in eksplozijah v rudnikih (demonstracija različnih eksplozij), uporabi eksplozivnih sredstev v rudnikih, o kontroli deformacij površine, o kontroli varnosti okolja, o kontroli ventilacije in prahu, o proučevanju varnosti v obratu, o možnosti testiranja opreme v rudnikih itd. Od zanimivih naprav, ki smo jih pri tem spoznali, naj navedem napravo za iskanje ponesrečencev, ki so zatrpani v rovih, s tem da se zavrti vrtno z velikim premerom in reši ponesrečenca, nadalje kamero z 200 milijoni posnetkov v sekundi, ki posnema različne faze eksplozij, tako razstreliv kot drugih eksplozij. Prikazani so bili tudi razni poskusi očiščevanja odpadnih vod, en način tudi z bakterijami. Izvajajo tudi različna testiranja podporja, nakladalcev, vse jamske opreme itd. To je bil eden najbolj napornih dnevo, napornejši od ogleda vsake jame, ven-

dar temu primerno tudi zanimiv. Proti večeru nam je zastopnik firme Eickhoff Mr. Emons razkazal del nove tovarne Eickhoff, ki so jo zgradili v Ameriki za potrebe ameriškega trga, nato pa smo si ogledali še z zastopnikom firme Heimscheid Mr. Longejem tovarno, ki jo je ta firma zgradila prav tako tu v Pittsburghu za zadovoljitev potreb na ameriškem trgu po njihovih izdelkih. Zvečer smo skočili v bližnji shopping center, kar je bil praktično naš edini prosti čas za ogled trgovin v 14-dnevnem bivanju.

Naslednji dan 14.9. smo odpotovali z avtomobilom v spremstvu inž. Maksimoviča in zastopnika Eickhoff Mr. Emons na rudnik premoga Eastern Associated-Federal No 2 Mine. Moram povedati, da sem rekel prof. Ahčanu, ko sem si ogledal ta rudnik, da ga lahko pri svojih predavanjih uporabi kot idealen tipični šolski primer z vsemi najugodnejšimi jamskimi pogoji oz. obvladanja teh pogojev tako, da se dosežejo idealne storitve. Jama ima proizvodnjo 15.000 t/dan, od tega 13.000 t/dan z enega čela, ostalo z dveh od treh priprav. Dolžina čela znaša 200 m, odkopna višina je 2,2 m, pri tem pušča 0,3 m premoga v stropu, dnevne napredke s kombajnom Eickhoff EDW-300 L in SHP Dowty pa dosega 15 m/dan. Predstavljati si moramo, da napreduje 200 m dolgo čelo 15 m na dan. Mi pa nismo uspeli doseči takega napredka prog s stroji, ampak ga v zadnjem času dosega povprečno 6 m/dan, in to profil proge največ do 10 m², ne pa profil čela 440 m². Naši napredki čel znašajo od 5 do 200 m, seveda v mesecu dni. Če sem že govoril, da je to šolski primer rudnika, naj povem, da je globok okrog 250 m, sloj ima debelino 2,5 m, je horizontalen, metanosen, sam premogovnik je odprt centralno z dvema jaškoma, kletka jaška je nenavadno velikih dimenzij, saj meri 8 krat 8 m, tako da lahko spravijo nanjo največje stroje. Nehote to primerjaš z našimi ozkimi kletkami, na katere je mogoče spravljati največ do en m široke predmete. Neposredna krovina so karbonski škrlavci, ki se za čelom radi rušijo, zapirajo, tako da nimajo nobenih posebnih pritiskov na čelu, talnina pa je prav tako čvrsta. Do čela vodijo po 4 proge, ki so preprede ne medsebojno s prečnicami. Vse proge so posute s kamenim prahom, nameščene so prašne zapore, pač varovanje proti eksploziji premogovega prahu. Prijeto je gledati delo na odkopu, kjer dvobobenski kombajn reže premog s hitrostjo hoje človeka ob njem, sekcije se sproti predstavljajo za rezom. Ko pride kombajn do konca čela, samo zamenja višino obeh rezalnih bobnov in reže v obratni smeri. Premog pa potuje preko transporterjev in gumitransporterjev do bunkerjev, nato s trolley prevozom do jaška in s skipom na dan. Zaposlenih je okrog 450 ljudi, ki delajo na tri izmene. Na edinem dvestometerskem čelu je zaposlenih vsega 12 ljudi, računano z vsemi profesionisti in nadzorom.

Po končanem obisku so nas postregli s toplim obrokom, ki ga imajo pripravljenega za vse delavce. Bili smo zelo zadovoljni, saj smo spoznali nekaj tipičnih podzemeljskih premogovnikov v ZDA od tistih z izredno težkimi eksploatacijskimi pogoji kot tistih, ki imajo, skoraj bi rekel, idealne pogoje za eksploatacijo z ogromnimi učinki.

Vrnili smo se v Pensilvanijo in naslednji dan z letalom iz Pittsburgha odpotovali v New York. Ko smo uspeli dobiti pri JAT letalske vozovnice, smo še isti dan lahko odpotovali v domovino, tako da smo svoj obisk v ZDA skrajšali za dva dni. Na letališču Kennedy smo se zopet srečali z ekipo ljubljanskih TV novinarjev, ki so prav tako zaključevali svoje reportaže v ZDA in se vračali v domovino. Jatovo letalo, na katerega smo vsi čakali, je imelo po stari navadi triurno zamudo. Sami smo se lahko prepričali, kako taka zamuda nastaja zaradi nesolidnosti plačevanja obveznosti naših firm do tujih partnerjev. Tako je moralo Jatovo letalo zaradi majhne zamude krožiti nad letališčem več kot 50 minut, ker so med tem dajali prednost pristanka vsem letalom drugih letalskih družb, ali celo manjšim privatnim letalom. Šele, ko mu je vsa obvezna rezerva goriva pošla, so mu dovolili pristanek. Ker

tako ni prišel v rednem najavljenem času, je letalo moralo čakati na osebje za čiščenje in obvezen servis s polnitvijo goriva. Ko je bilo tudi to opravljeno, smo morali čakati uro na avtobus, ki pelje do letala, ker zopet ni bilo vse po voznem redu. Tako se nabira zamuda, tako ravna z vsakim, ki pravočasno ne plačuje vseh pristojbin, ki prihaja z zamudo izven najavljenih rednih dohodov. Tudi na vzletišču smo čakali še pol ure, predno smo dobili dovoljenje za let.

Da se pelješ z Jatovim letalom, ti je v vsakem trenutku jasno. Vsi potniki imajo namreč pri sebi ogromne količine vse mogoče prtljage. To ni na nobenem drugem letalu, saj ni dovoljeno, vendar pa dobiš s tem prvi občutek, da se pelješ proti domovini, to pa je vsekakor lep občutek.

(Zaključek)

Ivan Berger

Potrebe in možnosti ohranjanja zelenih površin na področju posameznih rudnikov

Vemo, da so zelene površine pljuča naseelij, naravni filter onesnaženosti in proizvajalec kisika, ki je nujno potreben za obstoj življenja. Več bomo imeli zelenih površin, bolj bomo bogati s kisikom. Poleg tega zelene površine tudi preprečujejo spiranje zemlje, sušenje zemlje, črpajo iz tal odvečno vodo ter vežejo zemljo v celoto.

Zato je nujno potrebno, da zelene površine negujemo, vzdržujemo in celo širimo tam, kjer so za to možnosti. Urejanje in vzdrževanje zelenih površin je zakonjeno. Tako imamo predpise v zakonu o gozdovih in rudarskem zakonu. Oba zakona nas zavezuje, da z zelenimi površinami v naši lasti gospodarimo tako, kot predpisi zahtevajo.

Že od nekdaj so rudniki sloveli po izrednem posluhu za gospodarjenje z gozdnimi in ostalimi površinami. Iz gozdov, ki so bili obdelani že pred I. svetovno vojno z gozdno-gospodarskimi načrti in načinom gospodarjenja, so si tedanji lastniki zagotavljali potrebne lesne sortimente, ki so jih rabili v jami. Na ostalih zemljiščih so ustanavljali ekonomije, sadovnjake, ali pa so zemljo dajali v najem svojim delavcem.

Ta tradicija se je obdržala do danes, vendar samo načelno. Po drugi svetovni vojni je rudniške gozdove prevzelo gozdno gospodarstvo, rudnikom so ostale samo površine v eksploatacijskih območjih.

Vendar tudi s temi površinami gospodarimo po sedanjih metodah gospodarjenja, posebno tam, kjer to dopušča teren. Posebno skrb pa posvečamo zemljiščem, kjer se jama umika in se zemljišče že kolikor toliko stabilizira. Te površine smo običajno pogozdili s sadikami gozdnega drevja.

Tako smo od leta 1969 do 1983 pogozdili na področju Hrastnika 20 ha s 84.700 sadikami, Trbovelj 13,7 ha s 66.500 sadikami in Zagorja 13,0 ha s 67.000 sadikami ali skupno 47,7 ha z 218.200 sadikami.

V glavnem smo sadili sadike smreke, macesna, črnega in rdečega bora. Žal, imamo še površine, ki bi jih morali ozeleniti, vendar delovni proces v jami tega ne dovoljuje. Ta zemljišča bodo verjetno tekom let lahko prišla v poštev za rekultiviranje. Zavedati se moramo, da z ozelenitvami opuščanih površin ne dosežemo samo estetskega videza, ampka bodo čez 50-70 let to gozdovi, ki bodo proizvajali še tako potrebno lesno maso za naše gospodarstvo.

Do sedaj smo za izvajanje teh del našli razumevanje pri ljudeh. Veliko sadik smo ob pogozdovanjih podarili tistim, ki so nas zanje prosili. S sadikami so si okrasili vrtove ali celo okolice blokov in si olepšali okolje. Te sadike tudi z ljubeznijo čuvajo in negujejo.

Težko je uskladiti potrebe z možnostmi ohranjanja zelenih površin.

Dogodilo se je, da so morali pred deseti leti formiran nasad, v najlepši rasti, posekati zaradi tega, ker je jama rabila prostor, na katerem je bil nasad. Verjetno je tudi težko perspektivno opredeliti zemljišče v bližnji okolici eksploatacijskega prostora jame zaradi momentalnih potreb jame, ki so včasih večje od zelenega sloja, ki raste na tem zemljišču. V tem primeru se bo pač zeleni sloj moral umakniti rudarskim objektom. S sodelovanjem z jamskimi strokovnjaki se bomo vendarle lahko takim posegom izognili, ker bomo ozelenjevali le tiste površine, ki bodo zagotovo izločene iz nadaljnega podzemeljskega gospodarjenja.

Egon Casagrande



Nekaj misli naših žena ob 8. marcu

Skoraj osemdeset let je minilo, odkar so na mednarodni konferenci žena v Kobenhavnu na predlog Clare Zetkin proglasili 8. marec za dan žena — delavk. Postopoma so si ženske priborile enakopravnost in 8. marec ima v današnjem času drugačen pomen in pojavljajo se drugačni problemi ...

Vedno bolj pa so zopet cenjene vrednote, imenovane medsebojno spoštovanje, poštenost, skrb za vzgojo otrok, medsebojna pomoč, pa pomoč ostarelim, bolnim ...

To so omenjale tudi naše sogovornice.

Ksenija Laznik je zaposlena dve leti v RRPS, in sicer v delovni skupnosti skupnih služb.

Ksenija je realna, kritična, čeprav je še mlada, se je korajžno spoprijela s problemi, na katere je naletela.

— Največja sreča je, če opravljaš delo, ki te zanima in zato z veseljem delaš. Vse ostalo potem samo pride. Zato priporočam mlajšim, naj se učijo in pripravljajo na poklic. Res je zaposlitev danes težje dobiti kot nekdaj, vendar se splača vztrajati in si pridobiti poklic. Z ustrezno kvalifikacijo boš prej ali slej dobil primerno zaposlitev. Govorim iz izkušenj, saj sem sama delala v tovarni. To delo me ni veselilo in sem bila zelo nesrečna. Družbenopolitično smo mladi premalo aktivni, predvsem izstopa OO ZSMS. Za takšno stanje ni krivo vodstvo, krivi smo mi sami. Toliko je dela, ki bi ga lahko opravili — od dobredelnih akcij do udarniškega dela.



Ksenija Laznik iz DO RRPS — DS SS

Potrebno bi bilo še marsikaj spremeniti. Na birokratizem naletimo vsepovsod. **Ono bro poznamo veze in vezice pri delitvi stanovanj, sprejemanjih v službo.** Ker se zaradi nepoštenosti stanje ne bo še kmalu spremenilo, je verjetno tudi zato tako malo zainteresiranosti pri mladih. Daleč smo tudi od enakosti oz. enakopravnosti. Porodniški dopust v Sloveniji traja osem mesecev, v ostalih republikah pa eno leto. To pa je minimum, saj te otrok do enega leta starosti najbolj potrebuje. Ker moramo ženske tako kmalu na delo, smo pa potem veliko več v bolniški. V jasliah so namreč otroci večkrat bolni. V Zagorju, kamor bi morala dati otroka v varstvo, v jasliah ni najboljše urejeno. Otroek je veliko, vzgojiteljic malo, varstvo pa precej drago. Menim, da smo Slovenke dovolj pridne, da tudi nam pripada toliko dopusta kot ostalim.

Naj ob zaključku še enkrat poudarim: mladi, ne obupajte v šoli, potrudite se, vztrajajte. Ko se zaposlite, ne bodite preveč častihlepni, ne stremite za funkcijami, pač pa raje delajte.

Olga Gantar je zaposlena trideset let v DO TET.

V svoji dolgoletni službeni dobi je opravljala v elektrarni najrazličnejša dela. Prva leta je bila zaposlena kot strežnica v okrepčevalnici, nato kot vratarica, pozna pa tudi nočno delo. Delala je namreč v proizvodnji pri transportnem traku.

Iz zdravstvenih razlogov je prevzela mesto kurirke. To delo sedaj opravlja pet let in se dobro počuti.

Pravijo, da ženska podpira tri vogale. Lahko smo ponosne na to, težko pa je vendarle prenašati takšna bremena. Menite, da ta pregovor še vedno drži?

— Stvari so se danes precej izboljšale. To opažam v naši delovni organizaciji, v družinah, govorim pa tudi v svojem imenu.

Ženske smo na delovnih mestih popolnoma enakopravne moškim. V naši delovni organizaciji smo številno zastopane tudi v dru-

žbenopolitičnih organizacijah, česar ni bilo, ko sem se jaz zaposlila. Takrat smo delale tudi ženske v vseh treh izmenah. Danes na teh mestih žensk vsaj pri nas ne zaposlijo. Samohranilkam pomagajo v raznih oblikah, tudi socialno ogroženih žena nimamo. Vedno več moških nam pri domačih opravilih priskoči na pomoč. Če ne bi bilo tako, se ne bi mogla udeleževati v društvi in organizacijah, kjer me delo zanima in veseli. Predvsem pa je pohvalno, da so enakopravno upoštevani tudi predlogi in mnenja delavk. Sama sem delegatka v krajevni skupnosti.

Slišala sem, da velikokrat „žrtvujete“ tudi sobote in nedelje ...

Ob sobotah in nedeljah sem navadno na Smrekovini. Tam ima naša delovna organizacija urejeno smučišče in čajnico. Smučarsko društvo večkrat prireja tu smučarska tekmovanja. Organiziramo tudi smučarske tečaje. Takrat v čajnici piskočim na pomoč.

Ze po družinski tradiciji, saj so bili vsi naši moški včlanjeni pri gasilcih, sem se vključila tudi v Gasilsko društvo DO TET, sprva kot podporni član, sedaj pa sem naredila tečaj in v februarju bo gasilsko društvo bogatejše za nekaj kvalificiranih gasilk. Opravila sem tudi tečaj prve pomoči pod okriljem civilne zaščite v naši delovni organizaciji, kjer sem najstarejša članica.

Najbolj zavzeto pa pripoveduje tovarišica Gantarjeva o krvodajalskih akcijah. Lani je prevzela krvodajalce v DO TET. Od takrat tudi vodi točno evidenco krvodajalcev. Pridobiva nove člane.

— Sedaj imam zopet nekaj novih, obljubljenih, se smeji. Pravijo, da bi bilo celo koristno, če bi vsak človek vsaj enkrat letno prispeval kri in opravil s tem tudi zelo humano delo ... Prisluhnimo temu vabilu!

Mladostna, vesela, je naša sogovornica. Do tega se je dokopala sama. Ne sedi na zapecu, pač pa se razdaja na najrazličnejših področjih, kar prinaša mnogo zadovoljstva njej in okoli.

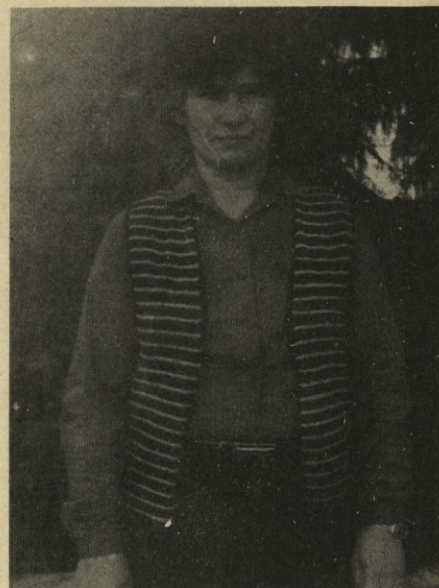
Eva Kovač je zaposlena štiriindvajset let v knjigovodstvu pri rudniku, in sicer v RRP Hrastnik.

Kaj vam pomeni 8. marec?

— Menim, da je 8. marec izgubil svoj prvotni pomen. Ženski družba priznava popolno enakopravnost. Opravljamo enako delo kot moški, zastopane smo v družbenopolitičnih organizacijah, poskrbljeno je tudi za matere — od porodniškega dopusta, otroških vrtcev itd. Na svojem domu pa ne vem, če bo ženska kdaj lahko enakopravna. To je že po naravi tako, da moški ne more opraviti vsega tistega, kar sloni na ženski. Veliko pa je odvisno tudi od posameznice, kako si znamo organizirati delo. Na to vplivajo tudi drugi dejavniki. Če je mož veliko angažiran v službi in opravlja razne zadolžitve tudi popoldne, tako da ga v glavnem ni doma, potem moraš pač sam poprijeti za delo.

Kakšno obliko praznovanja tega praznika predlagate?

— Morda bi se na ta dan spomnili vseh starejših žena, jih obiskali, kam povabili, bi-



Eva Kovač, rudnik Hrastnik (foto: D. Bregant)

li do njih pozornejši, ali jih kako drugače razveselili. Nikakor pa mi vseh takšna oblika praznovanja, ki se je najpogosteje poslužuje. Ženske se zberejo, nekam gredo, največkrat v kakšen lokal, in kar je najbolj neokusno, se tu in tam praznovanje zaključí s pijančevanjem.

Omenili ste starejše ženske. Mislite, da so bile njihove življenjske razmere težje od današnjih?

— Mislim, da je velika razlika. Naštela bom tisto, kar danes opažam pri mladih. V prvi vrsti nimajo pravega odnosa do dela. Delo jih še malo toliko ne zanima kot plača. Od družbe zahtevajo veliko, prispevajo pa malo. Delo jim je največkrat enolično, da bi pomagali ostalim še nisem opazila. Ko sem se jaz zaposlila, se spominjam, da se še na malico nisem upala. Sicer pa je tako. Če si tiho in delaš, skoraj ne vedo, da obstajaš, namesto da bi te nagradili. Družbenopolitično delo je zelo neenakomerno razporejeno. Nekateri delavci so aktivni, imajo celo vrsto zadolžitev, pa jim jih še nalagajo. Kaj pa tisti, ki niso nikjer vključeni? To pa so že splošni problemi, ki ne zadevajo le žena.

Aljoša Zupan je zaposlen v finančnem knjigovodstvu pri RRP v Zagorju sedem let. Oče je bil rudar in se je smrtno ponesrečil pred približno dvajsetimi leti. Aljoša je pri rudniku dobila štipendijo in potem tudi zaposlitev.

Mladinka ste. Slišimo, da mladinci niste ravno aktivni.

— To je res. Kje so pravi vzroki za takšno mrtvilo, ne vem. Sestanki niso pogosti, pa še tistih, ki so, se maloštevilno udeležimo. Resnično ne pade ničesar od nas, nimamo pravega interesa, nismo dovolj aktivni. Organiziranih akcij ni bilo veliko. Odzvali so se predvsem fantje in ne vem, kako so uspele. Ženske, čeprav smo še mladinke, imamo v večini majhne otroke in smo preveč zapo-



Olga Gantar iz DO Termoele, trana Trbovlje (foto: D. Bregant)

slene z domačimi opravili, da bi se odzvale akcijam. Smo enakopravne z moškimi, vendar je že po naravi tako, da lažje odide moški na sestanek kot pa ženska, posebno če so doma majhni otroci. Sicer pa je življenje ženske precej odvisno od tega, kako si ga sama uredi, pa seveda od njenih sposobnosti za delo v družbenopolitičnih organizacijah in raznih društvih. Menim pa, da ženske, mladince in ostale čaka še veliko dela in bi morali še marsikaj koristnega organizirati.

— Razlika od takrat, ko sem se zaposlila, pa do danes je ogromna v vseh ozirih. Življenje ženske se je tako izboljšalo, da ga ne morem primerjati s časom v letu 1957, pravi **Mira Fabjan iz tozda Gramat — DO RGD.** Delam v strojnici kot upravljalka kotalnega mlina. To je prva predelava gline za modeliranje opeke. Skrbim za primerno količino gline in vode v mlinu. Delo je avtomatizirano, in če poteka vse normalno, ni težaško in ni treba fizično delati. Ker pa so stroji precej dotrajani, imamo pogoste okvare. V času, ko okvaro popravljajo, primem tudi za drugo delo. Zadovoljna sem in glede samega dela nimam negativnih pripomb.



Aljoša Zupan, rudnik Zagorje (foto: D. Bregant)

Že na začetku sem omenila, da se je življenje žensk precej spremenilo. Spremenili so se tudi odnosi do žensk, predvsem nas bolj upoštevajo.

Sicer pa se pri nas ravnamo po načelu, da lepa beseda lepo mesto najde. Nekaj pa je, kar me strašansko moti. Imamo namreč ocenjena delovna mesta, ne pa človeka, ki to delo opravlja. Jezna sem, da nekdo poleg mene osem ur stoji in čaka, da mu šihit mine. Predlagam, da bi v bodoče tisti, ki so odgovorni za nagrajevanje po delu, to čimprej upoštevali in ukrepali.

Dragica Bregant

Beneficirana delovna doba rudarjev

Skupščina skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja Slovenije je 21. decembra 1984 sprejela sklep o spremembi in dopolnitvi sklepa o določitvi novih stopenj povečanja zavarovalne dobe na delih in nalogah v rudnikih v SR Sloveniji, na katerih se je zavarovalna doba že doslej štela s povečanjem, in stopnji povečanja zavarovalne dobe na novih delih in nalogah v rudnikih v SR Sloveniji. Sklep se glasi takole:

V sklepu o določitvi novih stopenj povečanja zavarovalne dobe na delih in nalogah v rudnikih v SR Sloveniji, na katerih se je zavarovalna doba že doslej štela s povečanjem, in stopnji povečanja zavarovalne dobe na novih delih in nalogah v rudnikih v Sloveniji (Uradni list SRS, št. 41/83), se spremenijo in dopolnijo 2., 3. in 4. podtočka 1. točke tako, da glasijo:

2. kategorija del, na katerih se vsakih 12 mesecev dejanskega dela šteje za 17 mesecev zavarovanja: v to kategorijo se štejejo dela v rudnikih na delih neposrednega pri-

dobivanja in na pripravah, ki jih delavci opravljajo poln delovni čas pod zemljo;

3. kategorija del, na katerih se vsakih 12 mesecev dejanskega dela šteje za 16 mesecev zavarovanja: v to kategorijo se štejejo dela v rudnikih, in sicer dela delavcev, ki delajo pod zemljo več kot polovico polnega delovnega časa in opravljajo podzemeljska dela v zvezi s proizvodnjo, ter dela v zvezi z neposredno proizvodnjo v rudniških jamah, v katerih se sicer ne pridobivajo jedrske surovine, pač pa se tam ionizirajoče sevanje približuje sevanju v rudniških jamah, v katerih se pridobivajo jedrske surovine.

4. kategorija del, na katerih se vsakih 12 mesecev dejanskega dela šteje za 15 mesecev zavarovanja: v to kategorijo se štejejo dela delavcev, ki več kot polovico polnega delovnega časa opravljajo dela v rudnikih pod zemljo in je njihovo delo nujno potrebno za nemoteno in varno proizvodnjo, in dela rudarskih inšpektorjev.

Sklep je pričel veljati v začetku leta 1985.

Učni uspeh učencev rudarske usmeritve v šolskem letu 1984/85

V srednji šoli rudarske usmeritve v Zagorju je trenutno 292 učencev.

Splošni učni uspeh je v prvi redovalni konferenci 44,86 %. Splošni učni uspeh pa 46,8 %. V 1. letnikih je 88 učencev. Število se je v primerjavi s 1. redovalno konferenco zmanjšalo, kajti nekaj učencev ni bilo zdravstveno sposobnih za šolanje in poklic rudarja.

Učni uspeh v 1. letnikih je 36,4 %. V primerjavi s 1. redovalno konferenco je za malenkost boljši (1. redovalna konferenca 32,3 %). Vendar je veliko število učencev, ki imajo več kot štiri negativne ocene, celo 7, 8 in več negativnih ocen. Ker je bilo takšno stanje že v 1. redovalni konferenci, smo prosili PIS za geologijo in rudarstvo, da bi v drugem polletju preusmerili te učence v SKR program — smer pomočnik rudarja. PIS za geologijo in rudarstvo je ta predlog odobril. Po sklepu 2. redovalne konference so neuspešni učenci, to je učenci, ki imajo več kot štiri negativne ocene, preusmerjeni v SKR program — smer pomočnik rudarja. Ta program ni tako zahteven in bodo učenci s slabšimi sposobnostmi in slabšim predznanjem lažje sledili pouku in napredovali.

Učni uspeh v 2. letnikih je 44,35 %. V primerjavi s 1. redovalno konferenco je slabši. V oddelku, kjer so rudarski tehniki, je uspeh 82,8 %; in sicer je najboljši v primerjavi z ostalimi oddelki. V oddelku, ki je kombiniran

— rudarji in rudarski tehniki pa je uspeh le 35,7 %; trije učenci pa so neocenjeni.

V oddelku, kjer so vsi učenci rudarji, je učni uspeh le 27,2 %; trije učenci so neocenjeni. Učni uspeh je zelo slab.

V 2. letniku SKR program je uspeh 25 %, v drugem oddelku pa 42,8 %. Ti učenci bodo letos zaključili šolanje in bodo do konca šolskega leta morali te ocene popraviti.

V 3. letniku — smer rudarski tehnik je uspeh 46,2 %. Ti učenci so svoj uspeh glede na 1. redovalno konferenco (44,7) — nekoliko popravili. V 3. letniku — smer rudar je učni uspeh še kar zadovoljiv 58,3 %, dva učenca pa sta neocenjena. V 4. letniku — smer rudarski tehnik je učni uspeh 70,6 %. To so učenci, ki so v primerjavi s 1. redovalno konferenco najbolj popravili svoj učni uspeh (1. redovalna konferenca le 38,9 %).

Sklep na redovalni konferenci je bil, da se slabšim učencem nudi možnost dodatnega pouka. Šola bo ta pouk organizirala v dijaškem domu v Hrastniku.

Poleg tega bo posredovala strokovnemu svetu pri republiški izobraževalni skupnosti tudi pripombe na program za rudarja.

Varstvo pri delu v DO-RRPS in spremljajoča problematika

Skupno število nesreč pri delu v letu 1984 je bilo 615 in je v primerjavi z letom 1983 večje za 55 nesreč (leto 1983—560). oz. za 9,8 %. Od skupnega števila 615 nesreč je bilo na poti na delo in z dela 24 nesreč, 601 lahkih, 13 težkih in ena smrtna nesreča (v letu 1983—2).

V jami se je v letu 1984 primerilo 476 lahkih nesreč, 12 težkih, smrtnih nesreč v jami ni bilo. (leto 1983 441 lahkih, 10 težkih in ena smrtna).

Zunaj je bilo 99 lahkih nesreč, 1 težka in ena smrtna (leto 1983 — 86 lahkih, 5 težkih in ena smrtna).

V letu 1984 se je primerila ena skupinska nesreča pri delu, pri kateri sta bila lažje poškodovana dva delavca (v letu 1983 — skupinskih nesreč ni bilo.)

Število nesreč na 1000 zaposlenih se je v letu 1984 povečalo od 174 na 180 oz. za 3,4 %, to je skupno. V jami pa se je povečalo od 204 na 217 oz. za 6,3 %, zunaj pa se je zmanjšalo od 92 na 88 oz. za 4,4 %. Stalež delavcev se je povečal od 3.225 na 3414 oz. za 5,8 %. Izgubljeni delavniki zaradi nesreč so se povečali v primerjavi z letom 1983 od 11.640 dni na 13.468 oz. za 17,5 %.

Število izgubljenih dni zaradi nesreč v jami se je povečalo v primerjavi z letom 1983 od 9843 na 10.640 dni oz. za 8 %, zunaj od 1423 na 2333 oz. za 66,9 % in na poti na delo in z dela od 374 na 495 oz. za 32,3 %.

Število izgubljenih delavnikov na eno nesrečo se je povečalo v primerjavi z letom 1983 od 20,8 na 21,9 oz. za 5,3 %. V jami se je število izgubljenih delavnikov na eno nesrečo zmanjšalo v primerjavi z letom 1983 — od 21,8 na 21,7 dni oz. za 0,5 %, zunaj se je povečalo od 15,5 dni na 23 dni oz. za 49 % in na poti na delo in z dela se je zmanjšalo od 23,4 dni na 20,6 dni oz. za 10,9 %. Po-

gostnost se je povečala od 98,8 na 101,5 oz. za 2,7 % napram letu 1983.

V jami se je pogostnost povečala od 117 na 123 oz. za 5,4 %.

Zunaj se je pogostnost zmanjšala od 51,7 na 48,7 oz. za 5,3 %.

Faktor resnosti brez smrtnih nesreč se je povečal v primerjavi z letom 1983 od 2055 na 2223,9 oz. za 8,2 %. Faktor resnosti s smrtnimi nesrečami se je zmanjšal od 4173,6 na 3214,6 oz. za 23 %.

V jami se je faktor resnosti povečal od 2547,8 na 2680,6 oz. za 5,2 % brez smrtnih nesreč.

Zunaj se je faktor resnosti povečal od 796,1 na 1126,3 oz. za 41,5 % brez smrtnih nesreč in se je zmanjšal od 4153,1 na 4023,1 oz. za 3,2 % s smrtnimi nesrečami.

Od skupnega števila nesreč 591 (brez nesreč na poti na delo in z dela) je skupno opredeljenih 122 nesreč, na katere je vplivalo delovno okolje, kar je 20,6 % vseh nesreč. V letu 1983 113 nesreč oz. 20,8 % vseh nesreč, kar predstavlja povečanje za 9 oz. za 8 %. V 13 primerih so vplivali slabo opremljeni in slabo vzdrževani jamski prostori in delovišča (tudi zunaj). V letu 1983 42 primerov, kar pomeni zmanjšanje za 69,1 %.

V jami 9 primerov; 1983 39 primerov — zmanjšanje za 30 primerov oz. 77 %.

Zunaj 4 primeri, 1983 3, povečanje za en primer oz. za 33 %.

Zaradi neustrežno urejenih strojev in drugih naprav se je v jami primerilo 21 nesreč (v letu 1983 4), kar pomeni povečanje za 17 nesreč oz. za 525 %, zunaj pa dve (leto 1983 1) povečanje za 1 nesrečo oz. 200 %. Zaradi motenj v tehnološkem procesu se je v letu 1984 v jami primerilo 31 nesreč (v letu 1983 23), kar pomeni povečanje za 8 nesreč oz. za 34,8 %, zunaj pa zaradi istega vzroka ni bilo nesreč. Zaradi neurejenih in zatrpanih pohodnih poti in delovišč se je v letu 1984 primerilo v jami 25 nesreč (v letu 1983 3) kar pomeni povečanje za 22 nesreč oz. za 83,3 % in zunaj 3 nesreče (v letu 1983 1) povečanje 300 %. Zaradi neurejenih transportnih poti, sredstev za transport se je v letu 1984 primerilo v jami 11 nesreč (v letu 1983 — 11) — stanje enako, zunaj pa 5 (v letu 1983 ni bilo).

Zaradi neracionalnega in ne dovolj varnega načina dela, slabe organizacije dela pri posameznikih in skupinah ter pomanjkanja splošne kontrole je bilo od skupnega števila nesreč 591, 373 nesreč, kar je 63,1 % vseh nesreč in pomeni zmanjšanje za 23 nesreč oz. za 5,2 % (1983—396).

V jami 312 primerov, 1983 je bilo 328 primerov, kar pomeni zmanjšanje za 16 primerov oz. 4,9 %.

Zunaj 61 primerov 1983—68 primerov, zmanjšanje za 7 primerov oz. za 10,3 %.

Tudi osebni faktor je prisoten, in sicer pomanjkanje ustrezne poklicne usposobljenosti, pomanjkanje ustreznega poklicnega izkustva, kršenje oz. neupoštevanje predpi-

sov in navodil in podcenjevanje nevarnosti, kakor tudi nediscipliniranosti. Tako se je zaradi čistega osebne faktorja primerilo od skupnega števila 591 nesreč, 96 nesreč, kar pomeni 16,4 % vseh nesreč. V letu 1983 35 nesreč (6,4 %) in pomeni povečanje za 61 nesreč oz. za 274 %. Izstopa predvsem kršenje predpisov in navodil, kjer se beleži povečanje z ozirom na leto 1983 od 24 na 58 oz. za 241 %.

Primerjalni podatki ponesrečencev po delovnem stažu kažejo sledečo situacijo:

Zaposlitev doba	Število nesreč		INDEKS 84/83
	1983	1984	
do 1/2 leta	22	71	323
od 1/2 do 1 leta	66	60	91
od 1 do 5 let	179	217	121
od 5 do 10 let	73	83	113
10 do 15 let	69	58	84
od 15 do 25 let	87	69	79
nad 25 let	48	33	69

Iz tega je razvidno, da se najpogosteje poškodujejo delavci z delovno dobo od 0 do 5 let, ki še nimajo dovolj delovnih izkušenj in občutka za varno delo in istočasno kršijo navodila iz nepoučenosti, podcenjevanja nevarnosti. Iz tega je razvidno, da je od skupnega števila nesreč 591 z delovno dobo od 0 do 5 let 348, kar predstavlja 58,8 % nesreč v primerjavi z letom 1983, ko je bilo teh nesreč 267 oziroma 49 % vseh nesreč v letu 1983 (544).

V DS-TSO in DS-ASO je zaposlenih 116 delavcev z opravljenimi 207.138,76 delovnimi urami. V letu 1984 se je primerilo 5 nesreč pri delu, od tega ena hujša, na poti z dela, medtem ko v letu 1983 nesreč v teh delovnih skupnostih ni bilo.

Rudnik rjavega premoga Hrastnik: število nesreč v letu 1984 se je v primerjavi z letom 1983 povečalo od 241 na 266, kar pomeni povečanje za 25 nesreč oziroma za 10,4 %. Povečalo se je predvsem število lažjih nesreč od 237 na 263 oziroma za 10,9 %, število hujših nesreč je enako kot v letu 1983 3, enako je tudi število nesreč na poti na delo in z dela 10, smrtnih nesreč v letu 1984 ni bilo (1983 — 1).

Število nesreč na 1000 zaposlenih se je povečalo od 264 na 279 oziroma za 5,6 % v jami, zunaj pa od 115 na 153 oziroma za 33 %, skupno od 244 na 263 oziroma za 7,8 %.

Izgubljeni delovni dnevi zaradi nesreč so se povečali v jami od 4804 na 5096 oziroma za 6 %, od zunaj pa od 163 na 382 oziroma za 134 % skupno od 5206 na 5689 oziroma za 9,2 %. Izgubljeni delovni dnevi na eno nesrečo (zdravljenje) so se zmanjšali od 23,1 dni na 22,6 oziroma za 2,2 % v jami in so se povečali od 7,1 na 12,3 oziroma za 73,2 %; skupno so se zmanjšali od 21,6 na 21,4 oziroma za 1 %.

Pogostnost se je povečala od 162,6 na 167 oziroma za 2,7 % v jami in od 68,5 na 87,8 zunaj oziroma za 28,1 % skupno od 149,1 na 156,9 oziroma za 5,2 %.

Faktor resnosti nesreč se je povečal od 3754,4 na 3797,3 oziroma za 1,1 % v jami in od 485,1 na 1081,7 oziroma za 123 %.

Skupno od 3222,4 na 3356 oziroma za 4,1 %.



Kontrola metana z bencinsko varnostno svetilko na delovišču AB polju kote 284 v jami rudnika Trbovlje (foto: B. Klančar)

Zaradi neurejenih strojev in naprav se je v letu 1984 primerilo 14 nesreč (1983 — 1), kar pomeni 14-kratno povečanje. Zaradi zatrapanosti delovišča in pohodnih poti se je primerilo 23 nesreč (1983 — 2) — 11,5-kratno povečanje.

Delovno-neurejeno okolje je vplivalo na nastanek 42 nesreč (1983 — 35).

Pomanjkljiva organizacija dela je vplivala na nastanek 198 nesreč (1983 — 191) od tega 3 hujše (1983 — 2).

Zaradi osebnega faktorja se je primerilo 16 nesreč (1983 — 5), kar pomeni 3-kratno povečanje, kjer izstopa predvsem kršenje navodil in predpisov — 11 nesreč (1983 — 2), to pomeni 5,5-kratno povečanje.

Od skupnega števila nesreč 256 (brez nesreč na poti na delo in z dela — 10) se je primerilo 174 nesreč delavcem z zaposlitvijo od 0—5 let, kar pomeni 68 % vseh nesreč (1983 — 231, 126; 45 %).

Nevarni pojavi:

Jamski ognji in ogrevanja:

V jami Hrastnik so nastopili jamski ognji in ogrevanja v Vzhodnem talnem skladu, v A polju in v D polju. Sanacija ognja je bila izvršena z aktiviranjem rešilnega moštva z izdelavo zadek v Vzhodnem talnem skladu in v D polju. V A polju so se prek celega leta pojavljala občasna ogrevanja, ki so bila sanirana z ustreznimi ukrepi, kot so preprečevanje prepihovanja, ohlajevanja ogretega območja z vodo, vtiskanjem apnenega mleka v ogreto območje in z iztrebljanjem ogretega premoga.

Jama Ojstro: V jami Ojstro je prihajalo le do lokalnih ogrevanj, in sicer v Terezija II polju na koti 160 na širokem čelu in tudi v Javor polju. Sanacija ogrevanj je bila kratkotrajna in uspešna z iztrebljanjem ogretega premoga in ohlajevanjem z vtiskanjem apnenega mleka v ogreto območje.

Vdori vode, blata in izlivi vode: v letu 1984 je prihajalo do izlivov vode in izrivov blata v jami Ojstro na širokem čelu Terezija II na koti 160. Do izlivov vode je prišlo pri raziskovalnem vrtnanju na koti 150 v Javor polju in pri odpiralnih delih v vpadniku V-120/20 v jami Ojstro.

Ostali nevarni pojavi:

- prevoz predmetov po jašku v nasprotju z navodili,
- puščanje steklenic na verigah v kopalnici, zaradi padca steklenice je bil poškodovan en delavec,
- izredni prevozi ljudi po jašku brez dogovora s strojnikom,
- prevoz z vozički — neusklajeno delo v skupini pri manipulaciji z vozički,
- nevarni pojavi v zvezi s transportom, s transportno mehanizacijo.

Rudnik rjavega premoga Trbovlje in RSC:

Število nesreč v letu 1984 se je v primerjavi z letom 1983 povečalo od 198 na 229 oziroma za 31 nesreč, to je za 15,6 %. Povečalo se je predvsem število lahkkih nesreč od 191 na 225 oziroma za 17,8 %; število hujših nesreč se je zmanjšalo od 7 nesreč na 4 oziroma za 43 %. Število nesreč na poti se je povečalo od 3 na 6 oziroma za 100 %.

Število nesreč na 1000 zaposlenih se je povečalo od 218 na 246 v jami oziroma za 12,8 %, zunaj pa se je zmanjšalo od 148 na

139 oziroma za 6,1 %; skupno se je povečalo od 205 na 225 oziroma za 9,7 %.

Izgubljeni delovni dnevi zaradi nesreč so se povečali v jami od 2801 na 3840 oziroma za 37 %, zunaj pa od 264 na 960, kar pomeni povečanje za 263,6 %; skupno so se povečali od 3211 na 4902 oziroma za 52,7 %. Izgubljeni delovni dnevi na eno nesrečo (zdravljenje) so se v jami povečali od 17,8 na 20,5 oziroma za 15 %, zunaj pa od 7,8 na 26,7 oziroma za 242 %. Skupno od 16,2 na 21,4 oziroma za 32 %.

Pogostnost nesreč se je povečala od 123,8 na 139,7 oziroma za 12,8 % v jami, zunaj pa se je zmanjšala od 79,1 na 71,4 oziroma za 9,8 %. Skupno se je pogostnost povečala od 114,5 na 126,5 oziroma za 10,3 %.

Faktor resnosti nesreč se je povečal od 2201 na 2859 v jami oziroma za 29,9 %; zunaj pa od 614,4 na 1903,7 oziroma za 209,8 %. Skupno se je povečal od 1856,5 na 2704,3 oziroma 45,7 %.

Zaradi neurejenih strojev in naprav se je v letu 1984 primerilo 7 nesreč (1983 — 3), kar pomeni 2,3-kratno povečanje. Zaradi motenj v tehnološkem procesu se je primerilo 31 nesreč (1983 — 23), kar pomeni povečanje za 8 nesreč oziroma za 34,8 %. Zmanjšalo pa se je število nesreč zaradi slabo vzdrževanih oziroma opremljenih delovnih prostorov in delovišč od 34 na 10 oziroma za 70,6 %. Delovno-neurejeno okolje je vplivalo na nastanek 63 nesreč (1983 — 72).

Pomanjkljiva organizacija dela je vplivala na nastanek 108 nesreč (1983 — 106). Izstopajo pri tem nesreče pri delu v skupini, kjer se je primerilo 14 nesreč (1983 —).

Zaradi osebnega faktorja se je primerilo 52 nesreč (1983 — 17) pri tem izstopa predvsem kršenje navodil; zaradi tega se je primerilo 21 nesreč (1983 — 11) in neopredeljeni razlogi 29 (1983 — 5).

Od skupnega števila nesreč 223 (brez nesreč na poti na delo in z dela — 6) se je primerilo 108 nesreč delavcem z zaposlitvijo od 0—5 let, kar pomeni 48,4 % vseh nesreč (1983 — 195, 85, 43,6 %).

Nevarni pojavi:

Jamski ognji in ogrevanja:

V jami Trbovlje je v letu 1984 prihajalo do pogostih lokalnih jamskih ogrevanj in ognjev v VI. polju, kjer je premog izredno podvržen samovžigu. Sanacija jamskih ognjev in ogrevanj je bila izvršena z izdelavo zadek (enkrat z izdelavo plaščev iz gline v odsekih prog, kjer se je pojavil ogenj ali ogrevanje in z vtiskanjem apnenega mleka v območje ogrevanja. V manjšem obsegu se je pojavljalo ogrevanje v AB polju in Zgornjem VII. polju delovišča RSC).

Nevarni pojavi pri odstreljevanju: Do grobega kršenja predpisov in navodil o delu z raztreliinimi sredstvi in miniranjem je prišlo v enem primeru. Zaradi predčasnega aktiviranja navezanih nabojev je bil ponesrečen en delavec.

Ostali pojavi:

- kršenje navodil pri transportu materiala z verižnimi transporterji,
- pomanjkljivo vzdrževanje strojnih naprav.

Rudnik rjavega premoga Zagorje

Število nesreč v letu 1984 se je v primerjavi z letom 1983 povečalo od 84 na 86, kar po-

meni povečanje za dve nesreči oziroma za 2,3 %. Pripomniti je potrebno, da gre povečanje na račun nesreč na poti na delo, medtem ko je nesreč pri delu enako kot v letu 1983. Število lahkkih nesreč se je povečalo v jami za eno nesrečo od 60 na 61 oziroma za 1,6 %; zunaj se je zmanjšalo od 19 na 17 oziroma za 10,6 %. Število hujših nesreč je enako kot v letu 1983, torej 6. Število nesreč na poti na delo se je povečalo od 1 na 3 oziroma za 200 %.

Število nesreč na 1000 zaposlenih se je povečalo od 120 na 123 oziroma za 2,5 % v jami, zunaj pa se je zmanjšalo od 74 na 68 oziroma za 8,0 %. Skupno se je povečalo od 105 na 108 oziroma za 2,8 %.

Izgubljeni delovni dnevi zaradi nesreč so se zmanjšali od 1707 na 1482 v jami oziroma za 13,2 %, zunaj pa so se povečali od 441 na 689 oziroma za 56 %. Skupno so se povečali od 2169 na 2171. Izgubljeni delovni dnevi na eno nesrečo (zdravljenje) so se v jami zmanjšali od 26,7 na 22,4 oziroma za 16,2 %, zunaj so se povečali od 23,2 na 40,5 oziroma za 74,5 %. Skupno so se zmanjšali od 25,8 na 25,2 oziroma za 2,4 %.

Pogostnost nesreč se je v jami povečala od 65,9 na 66,8 oziroma za 1,3 %, zunaj se je zmanjšala od 57,1 na 56,6 oziroma za 1 %; skupno se je povečala od 57,7 na 58,6 oziroma za 1,5 %.

Faktor resnosti nesreč se je zmanjšal od 1758,4 na 1501,1 oziroma za 14,7 %; zunaj se je povečal od 937,6 na 1483,9 oziroma za 0,8 %.

Zaradi zatrapanosti delovišča oziroma prehodov se je primerilo 1 nesreča (1983 —); zaradi neurejenih transportnih poti, sredstev za transport in neurejenih prostorov za nakladanje se je primerilo 6 nesreč (1983 —), višja sila je vplivala na 4 nesreče (1983 —). Neurejeno delovno okolje je vplivalo na nastanek 12 nesreč (1983 —).

Pomanjkljiva organizacija dela je vplivala na nastanek 56 nesreč (1983 — 81), pri čemer izstopajo nesreče zaradi ne dovolj varnega načina dela in nepravilnosti pri delu v skupini.

Zaradi osebnega faktorja se je primerilo 15 nesreč (1983 — 2), pri tem izstopa predvsem kršenje predpisov in navodil 14 (1983 —).

Od skupnega števila nesreč 83 (brez nesreč na poti na delo in z dela — 3) se je primerilo 47 nesreč delavcem z zaposlitvijo od 0—5 let, kar pomeni 56,6 % vseh nesreč (1983 — 83; 40; 48,1 %).

Nevarni pojavi:

Jamski ognji in ogrevanja:

V jami Kotredež ogrevanj premoga ni bilo.

Jama Loke: V jami Loke so se pojavljala ogrevanja predvsem v polju 52 — sloj 4, kjer odkopavajo s splavnim zasipom. Sanacija je bila uspešno izvršena z vsakokratnim na-

pajanjem ogretega območja z vodo iz zasipnega cevododa in v drugi fazi z odkopom ogretega premoga.

V polju 42-sloj je prišlo do pojava monoksida zaradi prepihanja prek zadelke v presipnem jašku. Pri tem se je lažje zastupil z ogljikovim monoksidom en delavec. Polje je bilo zaprto z zadelko na 4. obz.

Izlivi vode in mulja: V jami Kotredež je prišlo do izliva vode pri raziskovalnem vrtnanju

v V-80-1 na 7. obzorju—sever in pri izdelavi raziskovalno odpiralnega nadkopa v kotredeškem rovu.

Nevarni pojavi pri odstreljevanju:

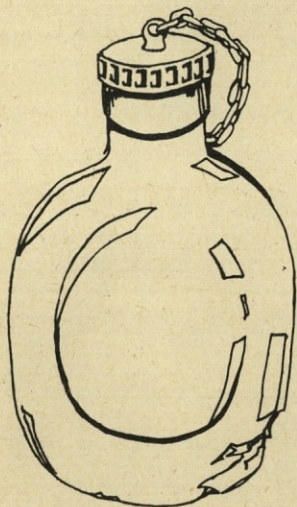
Do grobega kršenja predpisov in navodil o delu z razstrelilnimi sredstvi in miniranju je prišlo v enem primeru. Zaradi predčasne aktiviranja navezanih nabojev je bil poškodovan en delavec.

Ostali primeri in pojavi:

- padec vozička v prosto globino jaška — kršenje navodil,
- vstopanje delavcev na kletko brez predhodnega dogovora s strojnikom,
- vnašanje cigaret v jamo (1 primer),
- odpiranje stikal po nepooblaščenih osebah (1 primer),
- odpiranje svetilnega telesa pri akumulatorski svetilki,
- odstranitev samoreševalca iz škatle,
- nameščanje steklenic na verigah v kopalnici, zaradi padca steklenice z verige, je bil poškodovan en delavec.

(Se nadaljuje)

Jože Čič



30.

Energetika v zvezni resoluciji

Koncem decembra preteklega leta je zvezna skupščina po daljšem usklajevanju sprejela resolucijo o družbeno-ekonomskem razvoju in ekonomski politiki naše države v letu 1985. Kot običajno zjema ta resolucija izhodišča in pogoje za razvoj, glavne naloge in projekcije razvoja ter ukrepe ekonomske politike in pogoje gospodarjenja.

Iz te resolucije povzemamo nekaj najbitvenjših podatkov. Družbeni proizvod celotnega gospodarstva se bo realno povečal za najmanj 3 %, industrijska proizvodnja za več kot 4 %, kmetijska proizvodnja približno za 2,5 %, zaposlenost v družbenem sektorju približno za 2,5 %, produktivnost dela v industriji pa za približno 1,5 %. Splošna in skupna poraba naj bi ostali na doseženi realni ravni iz leta 1984. Izvoz blaga in storitev naj bi se nominalno povečal za 12 %, na konvertibilno področje za 15 %, uvoz blaga in storitev pa za 6 %. V skladu s tem bo treba izvoziti za približno 11,9 milijarde dolarjev in ustvariti približno 1,3 milijarde dolarjev deviznega priliva od turizma, približno 1,4 milijarde dolarjev od prometnih storitev in približno milijardo dolarjev od drugih storitev.

Iz resolucije je nadalje razvidno, da bodo s povečano proizvodnjo energije iz domačih virov ter z možnim uvozom zagotovljeni zadostni energetske viri za neovirano reprodukcijo v industriji in na drugih gospodarskih področjih ter za zadovoljevanje potreb široke porabe. Elektrogospodarske skupnosti posameznih republik in pokrajin se bodo sporazumele ob skupnem izkoriščanju lignita na Kosovu in bodo pospešeno delovale v tem smislu, da se pripravi gradnja objektov za izkoriščanje hidroenergetskega potenciala reke Drine za pridobivanje električne energije. Z gospodarno uporabo in varčevanjem vseh oblik energije bomo zmanjšali porabo na enoto proizvoda na vseh področjih uporabe. Z ukrepi ekonomske politike bo zagotovljen nepretrgan razvoj energetike, pri čemer so vštete tudi nove in obnovljene oblike energije. Energetika na ta način ne bi postala omejevalni dejavnik celotnega gospodarskega razvoja države. Z energetske bilanco Jugoslavije za leto 1985 je določen obseg proizvodnje in porabe električne energije, premoga, nafte in naravnega plina, možen uvoz nafte in naftnih derivatov, plina, premoga za koksanje in urana ter drugih proizvodov po energetske bilanci. Večjo proizvodnjo in smotnejšo porabo energije pa bomo v letošnjem letu dosegli ob upoštevanju naslednjih ukrepov:

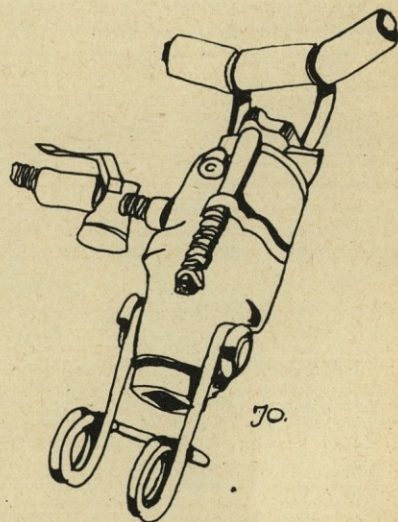
- z uporabo družbenega dogovora o ukrepih za spodbujanje odpiranja novih in modernizacijo obstoječih premogovnikov ter naftnih in plinskih polj,
- z zagotavljanjem sredstev na podlagi dogovora o skupni politiki raziskovanja mineralnih surovin za pospešitev dela pri raziskovanju rezerv premoga, nafte, plina in urana ter geotermalne energije

na najbolj perspektivnih področjih oziroma nahajališčih v državi, zagotovljena bodo tudi sredstva za uvoz nadomestnih delov, reprodukcijskega materiala in specifične opreme za raziskavo, kakršne ne izdelujemo doma;

- še nadalje bomo ustvarjali pogoje za razvoj in uporabo novih in obnovljivih oblik energije, zlasti sončne in energije biomas, pa tudi za pospešitev graditve majhnih hidroelektrarn;
- z raznimi ukrepi si bomo prizadevali za hitrejšo dokončanje energetskih objektov ter za začetek gradnje novih in za večje vključevanje domače strojne industrije v proizvodnjo opreme za elektrarne, premogovnike in za razvoj tehnoloških rešitev za uporabo in oplemenjevanje domačih vrst premoga ter za rekonstrukcijo in revitalizacijo elektroenergetskih objektov;
- naslednji ukrep je dosledno izvajanje programa dolgoročnih ukrepov za racionalizacijo, nadomeščanje in varčevanje z energijo;
- predvidena je tudi prepoved razpolaganj z delom družbenih sredstev za financiranje graditve termoelektrarn, toplarn, energetskih objektov in kotlovnice na tekoča goriva.

Prioritete pri oskrbovanju z naftnimi derivati so razčlenjene v energetske bilanci Jugoslavije za leto 1985. Predvideno je tudi, da bo sklenjen družbeni dogovor o izbiri enotnega gorilnega ciklusa in tipa jedrskih elektrarn.

Ostala poglavja te resolucije se nanašajo na industrijo, kmetijstvo, promet, bančno poslovanje, monetarno-kreditno politiko itd.



JO.



Energetika — racionalno pridobivanje, pretvarjanje, prenos in uporaba

Koncem preteklega leta je Skupščina SR Slovenije sprejela resolucijo o politiki urešničevanja usmeritev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981 do 1985 in za leto 1985.

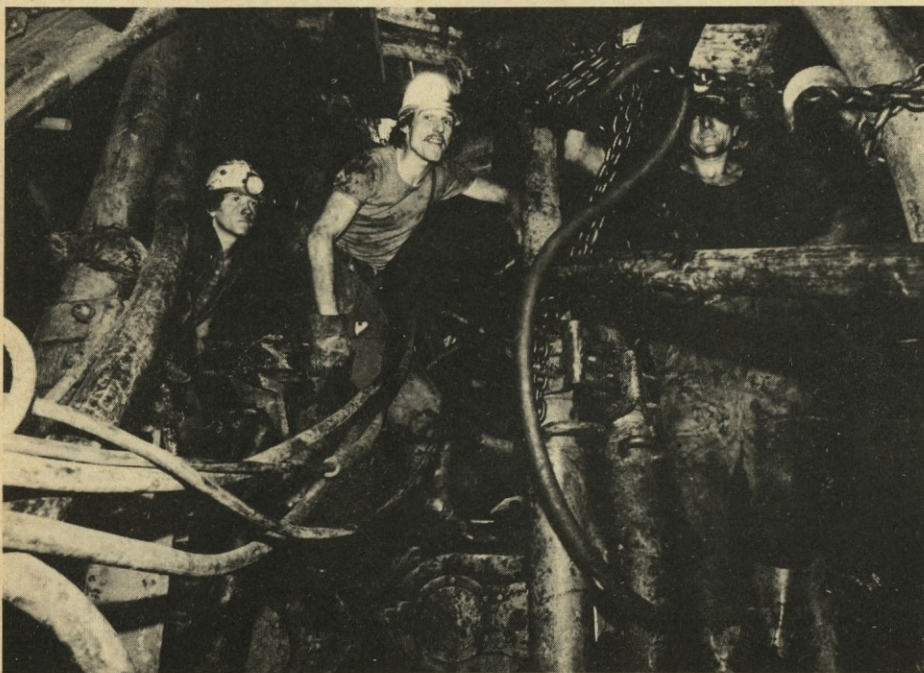
Iz te resolucije lahko povzamemo, da bomo za uresničevanje ključnih ciljev družbenega in gospodarskega razvoja v letu 1985 še nadalje večali kakovostni izvoz in devizni priliv predvsem nafte na konvertibilno področje, večali proizvodnjo, jo prilagajali za ostrenim tržnim razmeram, bolje izkoriščali naravne danosti in razpoložljive zmogljivosti, izboljšali organizacijo dela, uvajali večimensko delo, kjer je to ekonomsko in tehnično mogoče in smotrno, pospeševali bomo uvajanje sodobne tehnologije v proizvodne in upravljalne procese, več uporabljali znanje in vzpodbujali k ustvarjalnosti ter inovacijskim dejavnostim. Ustvarili naj bi pogoje za umiritev inflacije in hitrejšo odpravljanje njenih žarišč, predvsem z večjo izvozno proizvodnjo in oblikovanjem vseh vrst rezerv, z odpravljanjem žarišč izgub, zmanjševanjem stroškov, produktivnim zaposlovanjem dela, spodbudnejšo delitvijo OD, prilagajanjem vseh oblik porabe dejanske razpoložljivega dohodka itd. Krepili bomo kakovostnejšo samoupravo, poslovno, interesno povezovanje z združenim delom v vsej Jugoslaviji ter vzpodbujali in razvijali vse, kar pospešuje razvoj družbene skupnosti, njeno kulturno in intelektualno odprtost ter ustvarjalnost na vseh področjih dela in življenja.

Na podlagi doseženih rezultatov v letu 1984 ter predvidenih možnostih gospodarskega razvoja v letošnjem letu so materialne možnosti za leto 1985 naslednje: rast družbenega proizvoda za 2,5 %, rast industrijske proizvodnje za 2,7 %, kmetijstva ter prometa in zvez za 3 %, trgovine za 2 % in obrti za 4,5 %, gradbeništvo pa ohranja svojo rast na ravni leta 1984. Zaposlenost se bo povečala za 1 %, produktivnost za 1,5 %, delež materialnih stroškov v celotnem prihodku pa bo ostal na ravni leta 1984. Konvertibilni devizni priliv je predviden v višini 1.650 mio dolarjev ob celotnem konvertibilnem izvozu 2.666 mio dolarjev, pri čemer se računa povečanje izvoza blaga in storitev na konvertibilno tržišče za 14 %. Globalna rast sredstev za OD in skupno porabo delavcev je predvidena v višini 90 % celoletne nominalne rasti dohodka. Prav tako je predvidena v višini 90 % celoletne nominalne rasti dohodka globalna rast sredstev samoupravne interesne skupnosti družbenih dejavnosti brez skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Rast sredstev skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja bo namreč nekoliko hitrejša od rasti dohodka. Rast sredstev za zadovoljevanje splošnih družbenih potreb v Sloveniji bo znašala 90 % celoletne nominalne rasti dohodka. Družbeni proizvod naj bi se povečal za okoli 5 %, s tem pa je povezano povečanje proizvodnje za 3,5 % in znižanje deleža materialnih stroškov v celotnem prihodku za najmanj 1 % na ravni gospodarstva

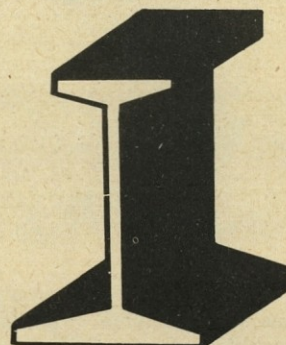
Slovenije ob 1 % rasti zaposlovanja. Gre za postopno zaustavljanje nadaljnjega upadanja realnih osebnih dohodkov in sredstev za zadovoljevanje skupne in splošnih družbenih potreb. Med nalogami, ki se nanašajo na uresničevanje družbenega plana za leto 1985 ter dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije naj omenimo predvsem energetske področje. Nosilci energetske oskrbe bodo zagotovili po določilih te resolucije potrebno energijo za načrtno rast proizvodnje. Sestavni del prizadevanj za povečanje proizvodnje bo zmanjševanje specifične porabe energije z varčevanjem in dosledno uresničevanje sprejetih in novih ukrepov za racionalno pridobivanje, pretvarjanje, prenos in uporabo energije. K temu bo pripomogla tudi nadomestitev tekočih goriv s premogom, zemeljskim plinom in drvni, kjerkoli je tehnološko in ekološko mogoče in ekonomsko upravičeno. V premogovnikih bodo tudi v letu 1985 povečali pridobivanje rjavega premoga in lignita. Potrebne količine naftnih derivatov za energetsko in neenergetsko porabo bodo zagotovljene z energetsko bilanco SFRJ za letošnje leto. Nadaljevalo se bo z geološkimi raziskavami nahajališč premoga, zemeljskega plina, nafte, urana na dosedanjih in novih obetavnih območjih. Še nadalje se bo vlagalo v raziskave nahajališč premoga, v odpiranje novih delov slojišč v obstoječih premogovnikih, modernizacijo tehnološkega procesa in odpiranja novih nahajališč z namenom kontinuitete in postopnega povečanja proizvodnje premoga v letu 1985 ter v naslednjem srednjeročnem obdobju. Pospešena bo dograditev že začelih objektov primarne električne energije ter izgradnja malih hidroelektrarn, najnujnejših prenosnih in distribucijskih objektov in širitev plinovodnega omrežja zaradi priključitve na novi vir. Hkrati pa bo potekala tudi obnova izrabljenih proizvodnih objektov oziroma njihova nadomestitev s stališča racionalnega pretvarjanja primarne energije v električno in toplotno energijo.

Resolucija obravnava poleg proizvodne politike tudi politiko v raziskovalni dejavnosti, ekonomskih odnosih s tujino, politiko cen preskrbe in rezerve, finančno, bančno in denarno posojilno politiko, politiko zaposlovanja in izkoriščenosti delovnega časa, življenjskega standarda in socialne varnosti, davčno politiko, aktivnost v družbenih dejavnostih, politiko splošne porabe, urejanje prostora in varstva okolja, skladnejši in regionalni razvoj ter ljudsko obrambo in družbeno-samozaščito.

(tl)



Pretesarba kržišča pri prečnici AB polja - klasično čelo, K- 275, v jami rudnika Trbovlje (foto: B. Klančar)



Predstavljamo vam inovatorje

Med letošnjimi nagrajenci za tehnične izboljšave so bili tudi Drago Polc, Viktor Medija, Ivan Sparlek in Drago Završnik, zaposleni v tozdu RESD Zagorje oziroma v RRP — Zagorje OE VESN — po novi organiziranosti.



Viktor Medija, Rudnik Zagorje, DE VESN

— Cetudi bi dobil samo pohvalo, bi bil vesel. Lep je občutek, da stvar, ki jo narediš, nekemu služi, pravi Drago Polc, ki je pri rudniku zaposlen okoli dvajset let.

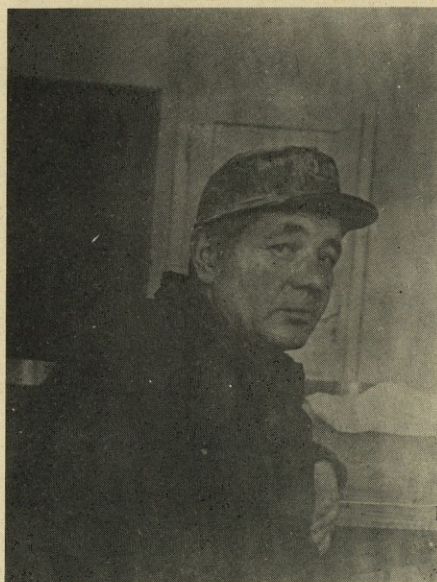
Prejeli ste nagrado za izboljšavo, in sicer za povišico verižnega transporterja LOT-11. Opišite to reč, tako da si bomo tudi tisti, ki se na to ne spoznamo, lahko predstavljali delovanje in s tem pomen te izboljšave.

— Iz Strojne tovarne Trbovlje smo dobivali dvoverižne transporterje s tako imenovanimi povišicami. Vgradili smo jih v vpadnike in po njih prevažali material. Istočasno smo po žičnici monorail po vpadniku preva-

žali vse potrebno za odkope. Ob tem pa smo imeli velike težave zaradi pogostih pretrgov vrvi. Na več načinov smo se poskušali temu izogniti. Naredil sem nastavke, da smo vse povišice, kjer so se vrvi stikale, privijačili. S tem smo dosegli, da ni bilo več zevi med posameznimi povišicami, kamor je prej prišla vrv, se zataknila, zapletla in strgala. To izboljšavo sedaj uporabljamo v kotredeški jami pri večini glavnih transportnih poti.

Načrtujete še kaj novega?

— Pripravljam, o tem bom govoril raje kasneje. Napravo bomo namreč preizkušali v marcu. Upam, da bo uspelo.



Ivan Šparlek iz Rudnika Zagorje. (foto: D. Bregant)

Viktor Medija je zaposlen pri rudniku dvajset let. Je poslovodja v RRP Zagorje VESN (vzdrževanje elektrostrojnih naprav), kar praktično pomeni vzdrževanje in popravilo jamske mehanizacije. Skupaj z **Ivanom Sparlekom in Dragom Završnikom**, ki sta tudi tu zaposlena, je dobil nagrado in pohvalo za tehnično izboljšavo. Viktor Medija pravi, da ne bo govoril, ker veliko raje dela. To se zelo lepo sliši in je vredno posnemanja. Skopa z besedami sta bila tudi njegova sodelavca. Tako lahko zapišem le, da je izboljšava nastala pod silo razmer, ker bi sicer stikala morali uvoziti iz tujine in zanje odšteti precej deviz. Tako pa so časovne releje v nekaj dneh izdelali doma po zgledu uvoženih relejev.

Uradno se izboljšava glasi: *Ureditev preobremenitve ter kratkostične zaščite v RTP 35 — 6 kV na odcepih kompenzacijskega polja.*

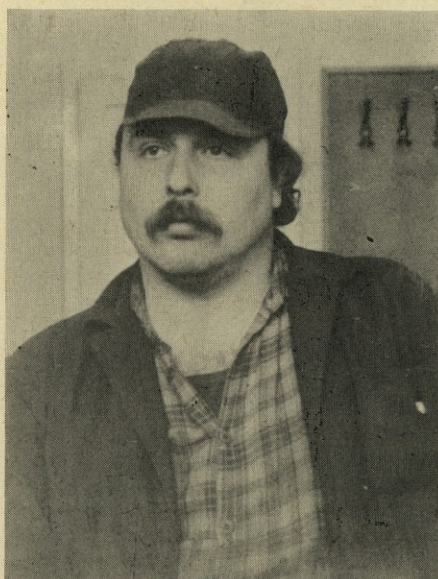
Pripravljate še kaj novega?

— Trenutno ne, če bo potrebno, pa se bomo zopet radi lotili.

Dragica Bregant



Drago Polc, Rudnik Zagorje — DE VESN (foto: D. Bregant)



Drago Završnik, tozdu Rudnik Zagorje — DE VESN. (foto: D. Bregant)

Leta 1919 je bila prva politična šola

15. februarja 1919 je trboveljska podružnica Svobode ustanovila politično šolo, ki jo je vodil dr. Milan Lemež. Ta šola, ki je bila prva te vrste, je vzgajala delavske dopisnike, predavatelje, organizatorje in govornike. Izvedli so jo v takratni osnovni šoli na Vodah v Trbovljah, ki je veljala kot rudniška osnovna šola.

Šestnajsto srečanje samoupravljalcev — Rdeči prapor — znanost, tehnologija, inovacije

mu delu posameznikov. V manjši meri je prisotna kot zadeva organiziranega dela, skrbi in spodbujanja v ozdih in inštitutih.

V obdobju od leta 1979 do 1983 je bilo od skupaj 6883 prijavljenih izumov kar 84,1 % prijav posameznikov, medtem ko ozdi pri tem sodelujejo s 13,1 %, inštituti pa le za 2,8 %. Potreben je torej radikalen premik in sprememba bistvenega obravnavanja znanosti, ki naj ima predvsem praktičen značaj.

V razpravah v komisijah so sodelovali številni razpravljalci iz vrst delegatov in gostov. Ti so govorili o načrtnem strokovnem delu, primernem nagrajevanju, pomanjkanju moralnih vzpodbud, financiranju raziskovalnega dela, uveljavljanju domačega znanja, kupovanju licenc, prihrankih, poslovno-tehničnem sodelovanju s tujimi partnerji itd. Bolj se bo treba torej nasloniti na domačo pamet in ustvarjalnost. Za to pa je treba ustvariti pogoje, tudi gmotne, vendar z večjo odgovornostjo in drugačno zavestjo, kar pomeni misel na opiranje na lastne sile.

Izvolili so 45-članski odbor za pripravo naslednjega srečanja. Za predsednika odbora so izvolili Andreja Marinca, predsednika CK ZKS. Znanost in tehnologija sta izživ našega časa! V tem znamenju se glasi tudi zaključno sporočilo letošnjega srečanja samoupravljalcev.

V dneh od 15. do 17. februarja 1985 je potekalo v Kragujevcu 16. srečanje jugoslovanskih samoupravljalcev Rdeči prapor. Tradicionalno slovesnost pripravijo vsako drugo leto v spomin na prve delavske demonstracije, ki so bile v Kragujevcu 15. februarja 1876.

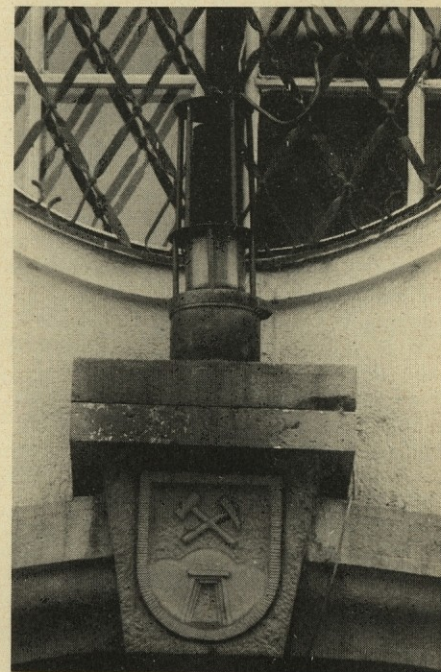
Pred začetkom srečanja je najboljši kovanar Crvene Zastave Dragan Stanojevič na Trgu Avnoja izobesil rdečo zastavo in s tem simbolično odprl 16. srečanje. Na dvodnevem zborovanju, katerega se je udeležilo 1.200 delegatov, so razpravljali o znanosti, tehnologiji, inovacijah in delovni ustvarjalnosti kot dejavnikih gospodarske stabilizacije in samoupravnega družbenega razvoja.

Na prvi plenarni seji je govoril Dušan Čkrebić, predsednik predsedstva SR Srbije in predsednik letošnjega srečanja. V svojem referatu je poudaril, da bi si moralo srečanje samoupravljalcev zastaviti realne, vendar izredno ambiciozne cilje, ki bi s svojo močjo in pozicijo argumentov vplivali na to, da bi na področju znanosti, tehnologije in inovacij izvedli korenite spremembe v vsej naši družbi. Ti cilji bi morali dati močno spodbudo novim, kakovostnim premikom naprej in jih hkrati vključiti v že začete priprave na 13. kongres ZKJ. V nadaljevanju je dejal, da je inovacijska dejavnost pri nas spontana in dokaj neorganizirana. V glavnem je prepuščena entuziazmu in vztrajne-

stov, ki delajo v energetiki, je predsedstvo CK ZK Slovenije opozorilo tudi na nekatera vprašanja delovanja velikih tehnično-tehnoloških sistemov, ki delujejo na območju celotne države.

Predsedstvo poudarja, da so v elektrogospodarstvu, premogovništvu in v izrabo drugih virov energije vložena ogromna družbeno sredstva in zato ne moremo pristajati na spontano, od uporabnikov neodvisno tekočo reprodukcijo in razvoj na področju energetike. V oblikovanje skupnih stališč se morajo ustrezno vključiti vse socialistične subjektivne sile; predvsem pa mora dati pomemben prispevek k menjanju družbenoekonomskih odnosov tudi znanost.

Glede uresničevanja sklepov problemske konference o energetiki predsedstvo ugotavlja, da je bilo težišče delovanja komunistov v energetskega gospodarstvu (poleg skrbi za stalno oskrbo z energijo, ki je bila glede na razmere dobra), predvsem v krepitvi samoupravnih družbenoekonomskih odnosov v energetskega gospodarstvu na po-



Rudarski simboli nad vhodom v upravno zgradbo sozd REK EK in DO RRPS. (foto: A. Bregant)

Izvilleki s seje predsedstva CK ZK Slovenije

(Informacije)

Na 78. seji predsedstva CK ZK Slovenije so (7. januarja 1985) govorili o uresničevanju sklepov in usmeritev, sprejetih v zvezi z delovanjem komunistov po problemski konferenci ZK Slovenije o energetiki, ki opredeljuje naloge ZK pri dograjevanju samoupravnih organiziranosti in uresničevanju samoupravnih družbenoekonomskih odnosov ter razvoja v elektrogospodarstvu in premogovništvu.

Za sejo sta bili pripravljene dve gradivi:

- Informacija o uresničevanju sklepov in usmeritev, sprejetih za delovanje komunistov na problemski konferenci ZKS o energetiki (pripravilo predsedstvo problemske konference ZKS o energetiki);

- Informacija o izgubah v elektrogospodarstvu in premogovništvu po podatkih organizacij združenega dela in po podatkih SDK (pripravila Služba družbenega knjigovodstva v SR Sloveniji, centrala Ljubljana).

Področje energetike je najpomembnejši del gospodarske infrastrukture in tisti pogoj za skladen gospodarski ter družbeni razvoj, ki lahko usodno vpliva na razvojne tokove in na razvoj proizvodnih sil in samoupravnih družbenoekonomskih odnosov. Zato namen razprave v predsedstvu CK ZK Slovenije ni bil samo preverjanje uresničevanja sklepov in usmeritev, sprejetih na problemski konferenci ZKS o energetiki, ki je bila leta 1983. Zaradi kontinuitete razvoja je potrebno energetiki nameniti posebno pozornost in sproti razčiščevati idejnopolična vprašanja, ki se javljajo v zvezi s samoupravnimi organiziranostjo, uresničevanjem samoupravnih družbenoekonomskih odnosov in razvoja. Razreševanje teh vprašanj je podlaga za večjo učinkovitost komunistov pri nadaljnjem uresničevanju sklepov in usmeritev, sprejetih na problemski konferenci. Ker poleg tega predsedstvo CK ZKJ pripravlja akcijsko konferenco komuni-

dlagi energetskega zakona in družbenega dogovora. Pri usmerjanju tega procesa so bili še zlasti po problemski konferenci nosilci tega procesa predvsem komunisti. Proces poteka v dveh smereh: kot dograjevanje samoupravnih organiziranosti in kot urejanje dohodkovnih odnosov, s katerim naj bi okrepili povezanost med posameznimi deli energetiki in utrdili položaj delavci v OZD energetiki ter uporabnika v samoupravni interesni skupnosti. V obdobju po problemski konferenci o energetiki je bila aktivnost komunistov s področja energetske dejavnosti usmerjena predvsem v krepitev samoupravnih in dohodkovne povezanosti znotraj posameznih sestavljenih organizacij. Tako bo proces dokončnega konstituiranja treh sestavljenih organizacij elektrogospodarstva in premogovništva v kratkem končan. Vse-

kakor pa ni mogoče mimo tega, da je bil proces predolg, saj je minilo že sedem let, odkar je predsedstvo centralnega komiteja spodbudilo komuniste, da začno urejati odnose v OZD in v energetiki kot celoti. Tudi v naftno-plinskem gospodarstvu so komunisti dosegli, da je prišlo do preobrazbe samoupravne organiziranosti, kot jo terja zakon o energetskega gospodarstvu, in sicer tako, da sta se bivši delovni organizaciji Petrol in Istra-Benz integrirali v SOZD z enotno organizirano nabavo in prodajno funkcijo.

Prepočasi in ob številnih nasprotovanjih pa poteka proces reintegracije premogovništva in elektrogospodarstva v skupni sistem.

Skupna interna banka je sicer zaživel, po družbenem dogovoru in sklepih problemske konference predvideni OZD skupnega pomena (DO Informatika in DO Inženiring), ki bosta pomenili podlago za razvijanje skupne poslovne in razvojne funkcije ter osnovo za uveljavljanje dohodkovnih odnosov, pa ne moreta zaživeti. Pri njunem konstituiranju dejansko gre za težaven proces, saj je že velika razvejanost energetskih OZD lahko objektivna zavora za počasnejše usklajevanje interesov in oblikovanje skupnih ciljev. Bistveno pri tem pa je vendarle dejstvo, da niso razjasnjena nekatera idejnopolična vprašanja, saj ob izvajanju samoupravne transformacije prihaja do nasprotovanj prikritih blokad in do zapiranja v posamezne sestavljene organizacije. Predsedstvo ocenjuje, da strokovne službe in nekatere vodilne strukture v vseh treh OZD niso prispevale tistega, kar bi morale v skladu z objektivnimi skupnimi interesi delavcev. Predsedstvo poudarja, da proces uresničevanja dogovorjene nove samoupravne organiziranosti in ureditve dohodkovnih odnosov ni sam sebi namen, ampak bo imel daljnosežne posledice. Dosedanji odnosi so namreč marsikdaj celo krepili medsebojno nezaupanje med delavci OZD s področja energetike, ki so nujno povezani v procesu skupnega dela pri pridobivanju energije. Ko bodo odpravljeni ostanki doslej ustaljenih medsebojnih odnosov, kjer je bilo prisotno pogosto izsiljevanje in delitev dohodka „po potrebah“, bo to spodbuda in ekonomska prisila za boljše gospodarjenje na takšnih podlagah, ki bodo pospeševale poslovno učinkovitost, uveljavljanje družbenih razvojnih interesov ter odgovornost vseh delavcev za gospodarjenje v energetskih OZD.

Ob potrebi po reintegraciji premogovništva in elektrogospodarstva je predsedstvo CK ZKS poudarilo, da je v skladu z zakonom o združenem delu in z družbenim dogovorom v verigi premogovništva in elektrogospodarstva nujno ponovno vzpostaviti tudi ustrezno samoupravno povezanost DO, članic sestavljenih organizacije združenega dela, tako da bodo dejansko vključeni v proces odločanja predvsem delavci, ne le poslovodne strukture. Sedaj je ta povezava organizirana predvsem prek poslovne koordinacije poslovnih delavcev in prek komiteja za energetiko, kar sicer omogoča usklajevanje interesov SOZD, ne more pa nadomestiti skupnih samoupravnih organov, ki so potrebni zato, da bodo delavci v tem zapletenem tehnično-tehnološkem in eko-

nomsko enotnem sistemu dejansko usklajevali svoje interese in naloge na samoupravni podlagi.

Predsedstvo je sprejelo informacijo predsedstva problemske konference ZKS o energetiki in dosedanje predsedstvo problemske konference pooblastilo, da deluje do uresničitve sklepov. Predsedstvo CK ZKS je izvršnega sekretarja predsedstva CK ZKS za družbenoekonomske odnose zadolžilo, da še naprej operativno usklajuje uresničevanje sklepov problemske konference. Komunisti v energetskega gospodarstvu pa naj pri svojem nadaljnjem delu upoštevajo tudi dopolnila in ocene s seje predsedstva CK ZKS. Pri tem je predsedstvo pozvalo komuniste v OZD s področja energetike, naj dosledneje uresničujejo politiko, sprejeto na problemski konferenci in se odločneje spopadajo z določenimi nasprotovanji, lokalizmi in parcialnimi podetniškimi interesi, ki objektivno niso niti v interesu delavcev, zaposlenih na področju energetike niti ne v interesu celotnega sistema združenega dela, ampak pomenijo zavoro za racionalno gospodarjenje z družbenimi sredstvi na tem področju, ki so minulo delo celotnega združenega dela. Predsedstvo poudarja, da je potrebno bistvene sklepe problemske konference, čim hitreje uresničiti. Zlasti je potrebno dokončati dogovorjeno samoupravno organiziranost in jo sprejeti kot dinamično usmeritev, ki terja stalno prilagajanje vsem spoznanjem, ki omogočajo racionalnejšo izrabo družbenih sredstev, in za učinkovitejšo gospodarjenja na podlagi usmeritev dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije. Predsedstvo poudarja, da je uresničevanje sklepov problemske konference pokazalo, da poleg resnih stabilizacijskih prizadevanj obstajajo tudi idejni tokovi in tendence, ki zavirajo proces uresničevanja nove samoupravne organiziranosti, dohodkovnega povezovanja in usklajevanja interesov med uporabniki in izvajalci v okviru interesnih skupnosti. Predsedstvo ocenjuje, da je zato nujno analizirati delovanje interesnih skupnosti s področja energetike, ustvariti možnosti za njihovo krepitev in samo tedaj, če bi se izkazalo, da je to nujno potrebno, na podlagi analize vplivati na zmanjšanje morebitne preorganiziranosti v skladu z zakonom o združenem delu in programom dolgoročne gospodarske stabilizacije.

Predsedstvo problemske konference je v svoji informaciji poudarilo, da je bila aktivnost komunistov usmerjena predvsem v dograjevanje samoupravne organiziranosti na področju energetike. Akcija za krepitev dohodkovnih odnosov se je okrepila v zadnjem času, ko je bilo bistveno delo v zvezi s sprejemanjem samoupravnega sporazuma o skupnem prihodku. Predsedstvo CK ZKS poudarja, da je potrebno pospešiti uresničevanje trajnih samoupravnih odnosov, ki bodo sloneli na dohodkovnih temeljih. Sedanja praksa na področju razporejanja skupaj ustvarjenega prihodka temelji predvsem na planu oziroma na predvidenih fizičnih kazalcih energetske bilance. Zato ob koncu leta prihaja do prerazporejanja dohodka brez jasnih ekonomskih utemeljitev, včasih tudi na podlagi raznih pritiskov. To ima negativne ekonomske in družbene posledice, saj ne spodbuja delavcev k boljše-

mu gospodarjenju z družbenimi sredstvi, vloženimi v energetiko. Po drugi strani nedodelani odnosi v samoupravnih interesnih skupnostih ne spodbujajo k učinkovitejšemu varčevanju z energijo, in to tako v široki porabi kot tudi v proizvodnji, saj imamo visoko porabo na enoto proizvoda.

Predsedstvo ocenjuje, da so pri vzpostavljanju dohodkovnih odnosov še zelo velike idejnopolične razlike, ki so zlasti očitne pri utrjevanju internih cen kot njihovem izhodišču, predvsem pa še pri nasprotovanju oblikovanja skupnih normativov in standardov, ki naj bi postopno odpravili strokovno načelo pri oblikovanju cen. Predsedstvo ocenjuje, da številni vzroki za ekonomske težave v energetiki izvirajo iz slabosti znotraj samega sistema. Zato se morajo komunisti boriti za drugačen odnos do gospodarjenja v energetskega gospodarstvu. Ustvariti je potrebno stvarnejši pritisk za vključevanje notranjih rezerv, za uveljavitev delitve po rezultatih dela, za uveljavitev prihodka in za takšne ekonomske razmere, v katerih bo na podlagi realnejše cene energije zagotovljena enostavna reprodukcija.

Pri oblikovanju cene energije je potrebno še posebej krepiti vlogo samoupravnih interesnih skupnosti, v katerih se uporabniki in izvajalci dogovarjajo in na podlagi skupnega interesa združujejo sredstva. Delegati uporabnikov v samoupravnih interesnih skupnostih bi morali imeti boljši pregled nad strukturo cene in nadzor nad uresničevanjem tekoče in razvojne politike, saj bodo le tako hitreje sprejemali odločitve o združevanju sredstev za razvoj energetike kot ene od prioriteten dejavnosti nadaljnjega družbenoekonomskega razvoja v Sloveniji in vsej državi.

V Sloveniji smo bili leta 1973 soočeni z resnimi posledicami energetske krize oziroma z razpadom energetskega sistema, ki je nastal kot posledica desetletnega neustreznega in nekontinuiranega vlaganja v energetske zmogljivosti. Zato je predsedstvo CK ZKS v razpravi širše opozorilo in dalo pobudo za dolgoročneje planiranje v energetiki. S tem bi ohranili kontinuiteto na tem za nadaljnji celovit gospodarski razvoj tako pomembnem področju.

Ob planiranem uresničevanju gospodarske rasti sedanje ocene kažejo, da bo konec leta 1987 prišlo do izčrpanja obstoječih rezerv v instaliranih zmogljivostih na področju električne energije. Stanje je še posebej resno, ker se nahajamo v obdobju hitrega poteka obratovanja obstoječih elektroenergetskih objektov. Že zdaj se nam energetska odvisnost od drugih republik in tujine povečuje. Predsedstvo ugotavlja, da v času, ko se lotevamo srednjeročnega plana, še nimamo izdelanih projektov za energetske objekte, in to tako v elektrogospodarstvu in premogovništvu kot tudi v naftno-plinskem gospodarstvu. Po drugi strani so razparcelirana tudi sredstva za raziskave, kar povzroča, da je znanost še premalo vključena v razreševanje dolgoročnega razvoja energetskega gospodarstva in strukture gospodarstva nasploh s tehnološko posodobitvijo. Vse bolj aktualno postaja vprašanje kvalitete okolja.

Pri načrtovanju razvoja energetike je potrebno nameniti posebno pozornost vprašanju, kako zagotoviti potrebne kadre, kon-

cepte gradnje verig hidrocentral, malim centralam, racionalnosti novih termoelektrarn, oplemenitenju lignita in uporabi rjava-vega premoga, iskanju novih energetskih virov, produktivnosti dela, ceni energije itd. Vse to so elementi, ki jih je potrebno konkretno proučiti, da bomo lahko tudi kvaliteten planirali. Prav tako je potrebno na tej osnovi ponovno oceniti potrebna vlaganja v elektrogospodarstvo in premogovništvo, saj so si planerji edini v tem, da bo potrebno za zagotovitev potrebne energije obseg vložnih sredstev in delež energetike v skupnih gospodarskih investicijah občutno povečati. Glede na pomanjkanje akumulacije pa bi morala stroka v kratkem v praksi uveljaviti svoje znanje z iskanjem rešitev za podaljšanje življenjske dobe obstoječih agregatov, kar mora imeti prednost pred gradnjo novih objektov, saj je potrebno poiskati vse možnosti za to, da že obstoječe zmogljivosti obratujejo čim dlje.

Ponovno je potrebno družbeno uveljaviti program varčevanja z energijo tako v OZD iz gospodarstva kot v široki potrošnji, ker imamo glede na prirast družbenega proizvoda pa visoko porabo električne energije. Nujno bo tudi smotno uveljaviti energetske kriterije kot kriterij razvoja proizvodjalnih sil oziroma njihove strukture.

Predsedstvo poudarja, da v Sloveniji potrebujemo celovit, konkreten in kvaliteten dolgoročni plan, ki bo dal trdne usmeritve za nadaljnji razvoj. Zaradi pomena nekaterih dejavnosti in njihovega vpliva na celoten družbenoekonomski razvoj je potrebno izdelati dolgoročne plane razvoja posameznih dejavnosti, kot so: energetika, okolje, proizvodnja hrane, raziskovanje in prilagajanje proizvodne strukture tehnološkemu razvoju. Za izdelavo teh dolgoročnih planov naj se organizirajo komunisti v izvršnem svetu, saj naj bi te dolgoročne plane dejavnosti sprejela Skupščina SR Slovenije kot trdno oporo in jasno usmeritev pri nadaljnjem razvoju.

Predsedstvo zlasti poudarja, da je potrebno posebno pozornost nameniti kontinuiteti vlaganj v energetiki, da ne bi prišlo do zastoja, ki bi lahko imel usodne posledice za splošen gospodarski in družbeni razvoj. V okviru SZDL in sindikata bo potrebno oceniti tudi že izraženo pripravljenost delovnih ljudi in občanov, da s samopri-spevki ali kako drugače iz svojih osebnih dohodkov prispevajo za razvoj energetike. Pri tem naj bi se preučilo zlasti združevanje sredstev za tiste naložbe (npr. male elek-

trarne, urejanje mestnega ogrevanja ipd.), ki neposredno zadevajo življenjske interese delovnih ljudi in občanov.

Služba družbenega knjigovodstva (centrala za Slovenijo) je v okviru akcije izvršnega sveta Skupščine SRS v zvezi z analizo izgub v Sloveniji ugotovila za elektrogospodarstvo in premogovništvo, da sredstva, zbrana po zakonu za pokrivanje izgub, v letu 1984 (v premogovništvu in elektrogospodarstvu v celoti), skupaj z neuporabljenimi sredstvi zadoščajo za pokrivanje izgube v preteklih letih. Ugotovitve SDK, ki je opravila pregled poslovanja za pretekla tri leta, kažejo, da celotni sistem premogovništva in elektrogospodarstva v letu 1984 ni več posloval z izgubo. V postopku so ugotovili, da so OZD prikriale ali da za pokrivanje izgub niso uporabile veliko sredstev (predvsem v REK). Zato je služba tudi ukrepala skladno s pooblastili. Odločbe za REK Titovo Velenje so veljavne že od konca decembra 1984, medtem ko so preostale odločbe veljavne v januarju 1985.

Z vidika odgovornosti je jasno ugotovljeno, da ne gre za osebno okoriščenje posameznikov, ampak za poslovanje (obračunavanje amortizacije), ki ni bilo v skladu z zakonom oziroma je bilo v nasprotju z dogovori in sprejetimi sporazumi. Po drugi strani so v OZD ob izkazovanju izgube premalo upoštevali večanje osebnih dohodkov. Predsedstvo je poudarilo, da takšno ravnanje v elektrogospodarstvu in premogovništvu ni dopustno in da terja konkretno ter objektivno presojo moralnopolitične odgovornosti odgovornih komunistov. O obsegu te odgovornosti je potrebno zagotoviti razpravo v okviru OO ZK v OZD elektrogospodarstva in premogovništva, kjer so bile nezakonitosti. Pri tem morajo aktivno vlogo odigrati tudi občinski komiteji in medobčinski sveti ZKS.

Poleg informacij seznanjamo kolektiv, da se v okviru aktivnosti izvajanja stališč dvanajstega kongresa ZKJ organizira akcijska konferenca komunistov iz oblasti energetike Jugoslavije.

Izdelane so že teze za pripravo te akcijske konference ZK, ki opredeljuje aktivnosti in naloge zveze komunistov in drugih organiziranih sil za realizacijo stališč XII. kongresa ZKJ in dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije v energetiki Jugoslavije.

Rajko Medvešek

ma ekonomske stabilizacije, da krepijo vero v lastne moči in afirmirajo pozitivne rezultate družbene akcije Zveze sindikatov in združenega dela pri uresničevanju samoupravljanja, ustavnega položaja delavskega razreda, povečanja proizvodnje, produktivnosti, dohodka in izvoza, pa tudi boljšega vrednotenja proizvodnega in ustvarjalnega dela in učinkovitejšše zaščite življenjske ravni delavskega razreda.

Vse manifestacije v zvezi s tem jubilejem je treba povezati s konkretnimi akcijami; delovni sestanki in posvetovanja na določene teme, delovno proizvodna tekmovanja, delovne, kulturne, izobraževalne, športne in druge aktivnosti. 40-letnica enotnih sindikatov Jugoslavije naj na vseh ravneh sproži in krepí akcijo za hitrejšo reševanje in odpravljanje težav in problemov v svoji delovni sredini in v družbi kot celoti.

Na slavnostni seji sveta ZSJ, dne 23. januarja t.l., na kateri so prisostvovali nekateri pomembni veterani delavskega in sindikalnega gibanja in delegacije družbenopolitičnih organizacij, je predsednik sveta jugoslovanskih sindikatov Dušan Bogdanov-Senko prebral raferat „40 let Zveze sindikatov Jugoslavije“. Predvideno je, da začno s pripravami na izid zgodovine sindikalnega gibanja Jugoslavije, o čemer je bil sprejet ustrezen sklep. Ta bi obsegala razvoj in delovanje od začetkov v letu 1919 do leta 1945 in do današnjih dni. V načrtu je še več drugih izdaj književnih del.

(tl)

Sindikalne novice

Dne 29. januarja letos so se zbrali na posvet sindikalni aktivisti — predsedniki OZSS iz trboveljskih organizacij združene-ega dela in drugih organizacij. Razpravljali so o ocenjevanju gospodarskih rezultatov v preteklem letu, usmerjanju delitve sredstev za osebne dohodke in skupno porabo, subvencioniranju stanarin in prehrani med delom. Govor pa je bil tudi o problematiki gospodarjenja v letošnjem letu.

Odbor za organizacijsko kadrovska vprašanja pri občinskem svetu Zveze sindikatov Trbovlje je pripravil predlog o kadrovskih spremembah, ki je bil tudi osvojen. Te so nastale iz raznih razlogov bodisi zaradi neaktivnosti, prevzema drugih del in nalog ali odhodov v pokoj itd. Spremembe so naslednje:

- v občinskem svetu ZSS namesto Antona Metličarja iz REK EK, DO RRPS, tozdr Rudnik Trbovlje, je izvoljen Edi Brglez;
- predsedstvo OSZSS namesto Jureta Kolenca, člana predsedstva in podpredsednika občinskega sveta, je izvoljen Adolf Matko iz Mehani-ke za predsednika, Roman Grilc iz STT pa za člana predsedstva občinskega sveta ZSS Trbovlje.

Več kadrovskih sprememb je nastalo tudi v posameznih organih občinskega sveta ZSS. Med novoimenovanimi člani so tudi

Štirideset let Zveze sindikatov Jugoslavije

Letos praznujemo hkrati z zmago nad okupatorji tudi 40-letnico ustanovitve enotnih sindikatov delavcev in nameščencev Jugoslavije. V zvezi s tem jubilejem poziva svet Zveze sindikatov Jugoslavije vse osnovne organizacije ter organe Zveze sindikatov, da oba letošnja zgodovinska jubileja proslavimo stabilizacijsko in akcijsko, delovnimi in izobraževalnimi programi kot

delom rednih družbenopolitičnih aktivnosti. Ta jubilej pa hkrati nudi priliko, da se predstavijo temeljne vrednote naše samoupravne socialistične družbe, entuziazem in skupna ustvarjalnost našega delavskega razreda in delovnih ljudi, pa tudi vsi dosežki materialnega in družbenega razvoja. Jubilej pa naj bo tudi dober vzrok za dodatne napore pri uresničevanju dolgoročnega progra-

člani kolektiva kombinata iz raznih tozdov in delovnih skupnosti. Ukinjena sta Svet za vprašanja uresničevanja dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije in Svet za vprašanja uresničevanja uveljavljanja sa-

moupravnih družbenoekonomskih odnosov.

Na novo je bil ustanovljen Svet za uveljavljanje samoupravnih družbenoekonomskih odnosov in uresničevanje stabilizacije.

Delo in problemi v koordinacijski konferenci OO ZSMS SOZD REK-EK

Cilji vseh družbenih sil in s tem tudi ZSMS so vsebovani v različnih programskih dokumentih, zakonu o združenem delu in najvišjem zakonu, to je ustavi. Vseh teh zakonov naj bi se striktno držali, vendar zaradi objektivnih razlogov včasih to tudi ni mogoče. Žalostno in neodgovorno pa je predvsem takrat, kadar odpove človeški faktor, ki je v bistvu vodilna gonilna sila.

S težavami in problemi se srečuje tudi KK OO ZSMS SOZD REK-EK, predvsem zaradi nedela in neodgovornosti nekaterih članov predsedstva koordinacijske konference. Pestijo nas težave glede sej, saj nekaterih članov na seje sploh še ni bilo, pa čeprav so nanje vabljeni. Pohvaliti pa je treba ostale družbenopolitične delavce, ki nam pomagajo pri delu.

V vseh sredinah, kjer mladi delajo in živijo, moramo razvijati redne, organizirane oblike idejnopoličnega usposabljanja. Oblike moramo organizirati ne le za vodstvo OO ZSMS, ampak za čim širši krog mladih. Zato moramo program prilagoditi tako, da bo čim cenejši in da bo zajeto čim več tem. Občinska konferenca Trbovlje je že predlagala tak program, ki je dobro sestavljen, vendar finančno nesprejemljiv. Za 6.000 dinarjev je usposabljanje enega mladina v času stabilizacije nemogoče. Vemo pa tudi, da so bili seminarji prejšnja leta v Trbovljah, sicer časovno malo razvlečeni, vendar tematsko neokrnjeni. Pozitivno pa je bilo predvsem to, da so v času stabilizacije takšna predavanja in usposabljanja cenejša. Nekatere OO ZSMS v kombinatu so maloštevilne in posledica tega je, da se v blagajne mladinskih organizacij steka denar za usposabljanje enega člana več mesecev. Tako je bil sprejet sklep na predsedstvu koordinacijske konference OO ZSMS SOZD REK-EK, da se v celoti strinjamo s programom, ne strinjamo pa se z lokacijo samo, kjati po poročilu občinske konference ZSMS Trbovlje naj bi bil seminar izven Trbovelj, v hribih. Nekatere OO ZSMS v REK-EK tega finančno ne zmorejo. Tako naša želja vključevanja mladih v idejnopolično usposabljanje „pade v vodo“.

Z mladinskim prostovoljnim delom mladi intenzivno sodelujemo pri gradnji socializma in krepitvi bratstva in enotnosti. Intere-

sné dejavnosti je potrebno organizirati tako, da se čim več mladih udeleži mladinskih delovnih akcij, v katerih želimo usposobiti nadaljnje kadre, da bodo aktivno sodelovali v samoupravnih socialistični preobrazbi družbe.

Po poročilih predsednikov OO ZSMS vidimo, da mladina v kombinatu dobro deluje. Lahko vzamemo za primer osnovno organizacijo na PT, ki je do konca leta 1984 speljala sedem mladinskih akcij — od udarniške akcije v domu rudarjev na Partizanskem vrhu do sodelovanja pri kresovanju na Doberni in akcij v jami sami. Ta primer pa ni osamljen.

Kot vidimo, je mladina torej pripravljena delati, samo potrebna je prava motivacija. Prav zaradi tega smo po novi organiziranosti ustanovili dodatno koordinacijsko telo, ki deluje na področju Trbovelj, Zagorja in Hrastnika za boljšo povezavo OO ZSMS na posameznih področjih in celoti.

Odpraviti je potrebno nerazumevanje nekaterih okolij za udeležbo mladih v MDA oziroma v nekaterih sredinah spremeniti odnos do mladinskega prostovoljnega dela in plačevanje dotacij nekaterih delovnih organizacij za MDA, saj je neprijetno poslušati na sejah občinske konference, da je dolžnik skoraj celotni REK-EK.

Ceprav ustava posebej ne obravnava ZSMS, opravlja le-ta pomembno politično vlogo, saj je vključena v skupščinski sistem pri oblikovanju družbenopolitičnega zbora skupščin družbenopolitičnih skupnosti. Naša naloga je, in trudili se bomo, da jo uresničimo, da se aktivno vključujemo pri upravljanju v delovnih organizacijah in skupnostih ter izven njih, da razvijamo ustvarjalno socialistično družbeno zavest, solidarnost, humanizem, odgovornost in odnos do dela. Našo nalogo pa lahko uresničimo, če zagotovimo množični in frontni nastop naše organizacije v organe upravljanja. Zato bi bilo nujno potrebno, da se vsi mladi čim hitreje vključimo v delo OO ZSMS. Iz tega vidimo, da je lahko naše delo pomembno, če je množično in zavestno.

Zoran Tomšič

Štafeta mladosti iz Kragujevca

Predsedstvo konference ZSM Jugoslavije je na predlog republiške konference ZSM Srbije koncem januarja letos sklenilo, da bo letošnja štafeta mladosti začela svojo pot po vseh republikah in pokrajinah dne 23. marca iz Kragujevca. Od tu so jo namreč pred 40 leti mladi prvokrat ponesli na pot po domovini. Kdaj bo štafeta mladosti prispela v naše kraje, trenutno še ne moremo napisati, bomo pa lahko, tako vsaj upamo, o tem seznanili bralce v naslednji številki glasila.

Predsedstvo ZSMJ je ob tej priliki sprejelo predlog koncepta praznovanja dneva mladosti. Beograd naj bi bil tudi letos gostitelj jugoslovanskih srečanj mladih. Vendar pa bodo letos bolj kot lani vključili v organizacijo prireditve republiške in pokrajinske konference ZSM. Sklepná prireditve dneva mladosti bo prikazana hkrati 1. 1985 tudi kot mednarodno leto mladine. Ob tej priliki so pripravili predlog natečaja za scenarij sklepe prireditve ob prazniku mladosti.

Iz naše polpretekle zgodovine

V dneh od 20. in 21. aprila 1949 je bil v Beogradu II. kongres rudarjev Jugoslavije. Potekal je v znamenju nadaljnje mehanizacije rudnikov in racionalizacije proizvodnje — kar je bila najpomembnejša naloga sindikata rudarjev.

Na kongresu je govoril tudi takratni sekretar podružnice sindikata v centralnih rudarskih delavnicah v Trbovljah Anton Ličar. Govoril je o velikem pomenu rudarskih delavnic in o velikih nalogah svojega kolektiva v boju za osvajanje proizvodnje rudarskih strojev, ki smo jih morali uvažati iz tujine. Centralne rudarske delavnice v Trbovljah morajo biti ena tistih delavnic, ki bodo naše rudarje oskrbovale s stroji, s katerimi bi nakopali čim več premoga. Kolektiv centralnih rudarskih delavnic Trbovlje je povabil 1. aprila 1949 centralne rudarske delavnice v Boru, Zenici, Kreki in Raši na tekmovalno povečanje proizvodnje, izboljšanje kakovosti izdelkov in izboljšanje delovne discipline, da bi z izvršitvijo tekmovalnih obveznosti v čim večjem obsegu zadovoljili potrebe rudnikov po predvideni mehanizaciji. Poudaril je, da rudarske delavnice izdelujejo žičnice, separacije, izvozne stroje in ostale rudarske stroje in opremo, ki smo jo doslej uvažali iz tujine. Izpolnitev načrtov centralnih rudarskih delavnic je nadvse pomembna.



Zato mora tekmovanje teh delavnic pri-
spevati k predvideni izpolnitvi nalog vseh
rudarjev (povzeto po glasilu centralnega od-
bora Zveze sindikatov Jugoslavije — Rad,
22.4.1949).

Casopis Politika pa je isti dan, to je 22.
aprila 1949, objavil naslednjo vest iz ome-
njene II. kongresa rudarjev Jugoslavije.

„... V imenu rudarjev iz Trbovelj je Anton
Ličar opisal stanje v svojem podjetju. Ličar
je poudaril, da je sindikalna podružnica ru-
darjev v Trbovljah sprejela vrsto organiza-
cijskih ukrepov, da bi okrepili delovni elan
zaposlenih. Kolektiv trboveljskih rudarjev je
povabil k tekmovanju rudarske kolektive
rudnikov Bor, Zenica, Kreke in Raše.“

Na kongresu so izvolili tudi novo central-
no upravo sindikata rudarjev Jugoslavije. Iz
Slovenije so bili v tej upravi zastopani: Alojz
Drvar, Edvard Guzi, Jože Heglar, Stane
Kamnik, Minka Klemenčič, Matija Knez, Ka-
rel Koritnik, Pavle Kovač, Jože Pikl, Toni Še-
bal, Vili Škrinjar, Jože Turk, Franc Zupanc, v
finančni kontroli pa Ludvik Bokalj.

Po končanem kongresu so izvolili pred-
sedstvo, v katerega je bil izvoljen Vili Ški-
rnjar. Za predsednika centralne uprave je bil
izvoljen Nikola Kotle, za sekretarja Nikola
Cričević, v tričlanskem sekretariatu pa je bil
tudi Vili Škrinjar iz Trbovelj.

T.L.

Člani sveta federacije iz Slovenije

Zvezna skupščina je na svoji seji 28. de-
cembra 1984 sprejela odlok o izvolitvi novih
članov sveta federacije in ponovni izvolitvi
dosedanjih članov, ki jim je koncem decem-
bra lanskega leta potekel mandat. Iz Slove-
nije so člani sveta federacije naslednje to-
varišice in tovariši: Branko Babič, Bogdan
Brecelj, Pepca Kardelj, Zdenka Kidrič, Ivan
Maček, Stane Potočar, Janko Rudolf, Mira
Svetina, Lidija Šentjunc in Pavle Zavcer.

Posvetovanja, simpoziji, konference

Elektrotehniška zveza Slovenije — komi-
sija za energetiko, bo organizirala v dneh 10.
in 11. oktobra 1985 IV. jugoslovaški simpo-
zij „Vodenje in avtomatizacija elektro-
energetskih sistemov“. Organizirali ga bo-
do v času razstave Sodobna elektronika na
Gospodarskem razstavišču.

V okviru posvetovanja bodo z vidikov štu-
dij in raziskav, planiranja, projektiranja,
vzdrževanja, izkušenj v obratovanju vzgoje
kadrov, ekonomičnosti, razvoja, proizvodne
opreme in povezovanja človek — stroj,
obravnavane naslednje teme:

- splošni problemi vodenja elektroener-
getskih sistemov,
- vodenje distributivnih sistemov,
- lokalna avtomatizacija in priprava
objektov.

Organizacijski odbor vodi dr. A. Ogore-
lec.

Občani Črnomlja so praznovali svoj praznik

Dne 19. februarja je občina Črnomelj pra-
znovala svoj občinski praznik. V počastitev
tega praznika so pripravili s sodelovanjem
družbeno-političnih organizacij te občine
program prireditev, ki so bile v kulturnem
domu. Tako so 8. februarja počastili s po-
sebnostjo slovenski kulturni praznik.
18. februarja zvečer je potekala slavnostna
akademija v počastitev občinskega prazni-
ka občine Črnomelj, na kateri so izvedli kul-
turni program gostje iz pobratene občine
Duga Resa. Od 24. februarja do 1. marca je
potekal teden domačega filma. V soboto, 9.
marca, bo otvoritev razstave nogometnega
kluba Črnomelj v telovadnici osnovne šole
Mirana Jarca, v marcu bo tudi slavnostna
otvoritev novih proizvodnih prostorov tovar-
ne Novoteks v Vinici.

Prav tako so potekala in še potekajo v ča-
su od 5. februarja do 5. marca športna tek-
movanja v naslednjih disciplinah: streljanje
s pehotnim orožjem, streljanje z zračno pu-
ško, rokomet, mali nogomet, šah in velesla-
lom.

Ob občinskem prazniku občine Črnomelj,
ki ga praznujejo vsako leto 19. februarja v
spomin na ta dan leta 1944, ko je bilo tu pr-
vo zasedanje SNOS, na katerem so položili
temelje slovenske državnosti, letos niso od-
pirali kakih novih tovarn ali drugih objektov,
pač pa so ugotovili, da se je njihova občina
razvijala v preteklem letu razmeroma hitreje
kot druga leta, saj so dosegli načrtovano 4
% rast družbenega proizvoda. Veliko je na-
predovala industrija na njihovem področju.
Precej več denarja so namenili za akumulaci-
jo, še vedno pa niso zadovoljni z obsegom
izvoza, zato ga nameravajo letos povečati
za 18 %, predvsem na konvertibilno področ-
je. Pri pregledovanju uspehov pa ne more-
jo mimo tega, da se je delo delegatov precej
izboljšalo bodisi na sejah občinskih zborov,
bodisi na sejah SIS-ov in drugod. V prete-
klem letu so v Črnomlju precej investirali v
modernizacijo tovarne Iskra v Semicu, z deli
bodo nadaljevali in bo celotna vrednost
investicije znašala 350 milijonov din. Inve-

sticije potekajo tudi v rudniku Kanižarica
pri odpiranju Južnega polja in v drugih to-
varnah. Tudi na komunalnem področju so
dosegli večje uspehe, predvsem pri poso-
dabljanju cest, urejanju kanalizacije, vodo-
voda, telefona itd. Uspehi so torej na dlani
in Črnomaljši pričakujejo, da bo razvoj nji-
hove občine potekal v začrtanem okviru še
naprej.

Trbovlje med NOB 1941 — 1945

Občinska konferenca SZDL in občinski
odbor Zveze borcev NOV Trbovlje sta v za-
četku februarja seznanila delavce in obča-
ne v tozdih, ds, interesnih in krajevnih skup-
nostih o tem, da bo predvidoma oktobra le-
tos izšla prva knjiga z naslovom: Trbovlje
med NOB 1941-1943, in to v okviru mono-
grafije Trbovlje med NOB 1941-1945. Ta mo-
nografija naj bi izšla v dveh knjigah z okoli
600 stranmi in z okoli 60 fotografijami. Na-
pisal jo je znani zgodovinar, trboveljski ro-
jak, Lojze Požun. Knjiga bo zagotovo pripo-
mogla k boljšemu poznavanju naše prete-
kle zgodovine, zato bo koristila vsem go-
spodarskim, družbenim in političnim orga-
nizacijam v občini, še posebno pa šolam ter
drugim kulturnim ustanovam in v končni fazi
tudi vsem delavcem, delovnim ljudem in ob-
čanom. Knjiga bo izšla med drugim tudi v
počastitev 40-letnice osvoboditve in zmage
nad fašizmom. Lojze Požun je rokopiis te
monografije pripravil na pobudo občinske-
ga odbora ZZB NOV Trbovlje ob pomoči ko-
misije za zgodovino. V prednaročilu
znaša vrednost knjige 1.300,00 dinarjev, ka-
sneje pa bo cena znatno višja.

Posamezne temeljne organizacije, delov-
ne skupnosti in delovne organizacije naše-
ga kombinata, pa tudi delavci iz posame-
znih sredin, se bodo zagotovo pravočasno
naročili na omenjeno monografijo. Naročila
je treba posredovati občinskemu odboru
ZZB NOB Trbovlje, Ulica 1. junija 19, 61420
Trbovlje. (tl)

Spomini na pekel

Bila sem otrok, dekletce petih let, ko sta
me vzela starša s seboj na obisk. Šli smo v
Velenje, k dobri teti, ki je že zdavnaj ni več.
Tudi tiste hiše, v kateri je stanovala, tam za
obzidjem — pri cerkvi, ni več. Pogreznila se
je v zemljo in brezno je zalila voda.

Pa vendar! V mojih spominih živi podoba
tega kraja, živijo tisti groze in strahu polni
občutki, ki sem jih doživela takrat — kot
otrok.

Kdo je vnesel v program našega obiska
tudi ogled velenjskega rudnika, ne vem.
Spominjam se le, kako je nekdo dejal:

„Šla boš v jašek, videla šaht globoko v
zemlji!“

Torej, gremo v pekel — sem pomislila. Tako so me učili. Nebesa so nad nami, v zemlji pa je pekel. Tega pa sem se strahotno bala, saj so mi zabičali, kdor ni priden, pade v pekel.

In tako je predstave bogatila in netila otroška domišljija. Vse pa je prav kmalu prežela ena sama velika, večno živa groza. Pred menoj še vedno stoji podoba tiste črne, strašne jame, v katero smo se spuščali z nekakšno nenavadno veliko škaflo. Bil je oglušujoč hrup, grozna tema, neznosni smrad po „peklu“ in vlagi.

Ne vem, ali sem jokala naglas ali tiho hlipala. Vem le to, da mi je mama brisala solze, čistila kučmo in kožušček ter me nejevoljno oštela, ker sem spustila mufek (kožuhočinast naročnik) na tla. Zaprla sem oči, si mašila ušesa in v zajčjem kožuščku čutila hlad.

Tako je bilo eno samo srečanje s „pekлом“ dovolj, da ga bom pomnila skozi vse življenje.

Pozneje sem imela nekajkrat priložnost, da potrdim, ali spremenim otroške spomine, pa tega nisem storila. Ne vem zakaj, tako! Morda zaradi groze in strahu, morda radi želje, da ohranim prvobitne spomine iz otroštva, ki mi danes vzbuja globoko spoštovanje in občudovanje do vseh, ki iščejo svoj vsakdanji košček kruha v zemlji, kjer — menim, je še danes tisti resnični, pravi in živi pekel.

Ja, resnico sem povedala!

Zakaj? Da boste razumeli, zakaj sem zapisala tisto... hej rudarji, črni bratje...!

Vsem rudarjem, „črnim bratom“, pa tisti iskreni... SREČNO!

Berta Čobal — Javornik

Ne vsajaj se

Nikar ne bodi huda spet,
če nisem prišel kar nared,
smo rudarji vince pili
in malo se poveselili.

Samó za litrček sem dal,
drugi dal je za bokal,
„komarad“ je rojstni dan imel,
bil je srečen in vesel.

Vedi, ko na šiht odidem,
nič ne vem, ali še pridem,
ne vem, če bom še videl te,
čeprav si to želi srce.

Na nas rudarje smrt preži,
izza stojke se reži,
me na mah lahko objame
in me za vedno tebi vzame.

Zato te prosim, ženka ti,
naj lice se ti razjasni,
nikar ne vsajaj se na me,
saj vendar veš, da ljubim te.

Spomin na Glažuto

*Glažuta, Glažuta,
rudarjem trbovskim
bila boren si dom,
njih otrokom pa
rojstna hiša bila si ti;
veselja, trpljenja preporna
vsak dan in vse dni.*

*V zgodnjem, mračnem še jutru
rudarji so stopali
v škornjih okornih,
trde, odločne stopinje
ven iz Glažute,
— moj oče med njimi —
da v rovih podzemskih
črno zlato bodo kopali.*

*V popoldanskem soncu,
slabotno šijoče skoz sivkasti dim
trbovske doline,
rudarji so črni, umazani,
mrkih oči in izpitih moči,
— potne srage po licih —
vračali se v borni svoj dom
v geto, v Glažuto.*

*Na širokih, odprtih, lesenih stopnicah
so žene rudarjev vsak dan sedele,
mnoge noseče,
spet druge doječe,
— čakale so toplega sonca, da jih ogreje —
pa klepetale in opravljale
brez konca vse dni.*

*Po temnih hodnikih — po gasah
so se otroci rudarjev igrali,
v prešernem veselju
vsevpred preskakovali
kante in škafe za razne odpadke, pomije,
zbijali šale, vseh vrst lumparije;
brčali žoge — povite iz cunj —
lačni, brez čevljev in športnih pravil
so uživali srečo, veselje
mladostnih teh dni.*

*Glažuto — ta knapovski dom —
zdaj so podrlí,
novi zidovi so novi družbi
novo življenje odprli
mesto rudarjev, njih žen in otrok
so stroji rudarski idili
prehode za vedno zaprli.
Glažuta, Glažuta,
rojstni moj dom
saj jaz te nikoli pozabil ne bom.*

E. Čič

Zlata plaketa za mlade filmarje iz Trbovelj

Dne 8. februarja 1985 je bila v novi filmski palači v Cannesu v Franciji projekcija izbranega kratkega filma 1 + 1 = 3, ki so ga izdelali najmlajši filmski ustvarjalci pri likovni sekciji RELIK Svobode Center v Trbovljah

v režiji Vande Besednjak in ob mentorstvu Franca Kopitarja, ak. slikarja. Film so mladi filmarji oziroma likovniki posneli v jeseni preteklega leta in so ga prvičkrat predvajali domačemu občinstvu ob RELIK-ovi razstavi ob dnevu republike 1984. Kratak film so posneli člani kinokluba mladih iz Zagorja, katerega članica je tudi režiserka.

Na mednarodnem srečanju amaterskega kratkega filma in avdiovizualnih sredstev so ustvarjalci omenjenega kratkega filma bili nagajeni z zlato plaketo. Za mlade filmske ustvarjalce likovne sekcije RELIK iz Trbovelj je velik uspeh pa tudi uspeh soustvarjalcev filma kinokluba iz Zagorja. Konkurenca na štiridnevem srečanju amaterskega kratkega filma iz vsega sveta je bila zelo huda, saj so predvajali na desetine kratkih filmov. Predvajanja kratkega filma v festivalski palači so se udeležili tudi nekateri soustvarjalci filma. Čestitamo!

(T. Lenarčič)

Glad naj uniči ... kar beda rodi!

*V hiši ni kruha, v hiši je beda,
v hiši je blede kopica otrok.
Oče brez dela, prazna je skleda,
joče kopica premraženih rok.*

*Zena, otroci, dom in družina
v jašku kalimo srečnejše vam dni!
Kri naj uporna... večno bo živa,
vir je svobode in novih moči.*

*V rudniku zbrani, knapi smo sami,
ramo ob rami preziramo hlad.
Nočemo kruha! Hočemo delo!
V boj za pravico... orožje je glad.*

*Lačnim rudarjem smrt ni bojazen,
glad naj uniči, kar beda rodi!
Smrti pogled še bolj je prijazen —
v ognju upora se jeklo kali.*

*Mrtvi želimo se smrti upreti!
V boj za pravico! naš klic se glasi.
Lakota mora, lakoto streti,
bedo, krivico... mrtve oči!*

*Zena, otroci, dom in družina,
v jašku kalimo srečnejše vam dni!
Kri naj uporna... večno bo živa,
vir je svobode in novih moči.*

Berta Čobal — Javornik

(Pesem je uglasbil Tone Neuvirt)



8. februar — kulturni dan

Razstava starinskih predmetov

Ob 8. februarju — kulturnem prazniku, smo pripravili tudi razstavo starinskih predmetov v zbornici. Mize so krasili različni likalniki na oglje ali z železnim yložkom, mlinčki za kavo, starinske ure, pripomočki za pranje perila, ogledali pa smo si tudi star denar, rudarske svetilke in petrolejke. Poleg številnih kuhinjskih pripomočkov, jedilnega pribora, železnih in lončenih posod, je bila razstavljena tudi moška obleka, ki so jo imenovali „moški gvant“. Bila je praznična obleka in jo je moški oblekel samo v nedeljo, ko je šel k maši. Ogledali smo si tudi kolovrat za prejo volne. Nedaleč stran od starih kovancev, papirnatega denarja in delovnih oblek, so ležale stare bukve, spričevala, listine, krstni in rojstni listi in še marsikaj, o čemer mladi zelo malo vemo. Razstavo smo si z zanimanjem ogledali. Pohvala velja vsem organizatorjem razstave in učencem, ki so zbrali toliko starinskih predmetov.

Ksenija Hafner, 6. b
Osnovna šola narodnega
heroja Rajka, Hrastnik

Izposojeni trenutki resnice

Ce ima srce svoje razloge, ki jih razum ne pozna, je pač razum manj razumen kot naše srce.

Radignet

Ljudje občudujejo talent, pogum, dobroto, velike naloge in velike preizkušnje, cenijo pa samo denar.

Becque

Kaj plačaš dražje, laž ali resnico? Prva te stane tvojega jaza, druga kvečjemu tvoje sreče.

Hebbel

Prav tiste sposobnosti, ki človeku omogočajo, da obogati, mu preprečujejo, da bi v tem užival.

Rivarol

Ce bi bili vsi ljudje popolnoma zadovoljni, bi ne bilo na svetu nobene dejavnosti več.

Halbach

Resnična naloga zgodovine je, da predstavlja dogodke, kakršni so, skupaj z glavnimi nosilci ter da vsakemu posamezniku prepusti, da svobodno in po svojih sposobnostih oblikuje svoje mišljenje in zaključke.

Fr. Bacon

V vseh stvareh je treba misliti na konec.

La Fontaine

Ko imaš vsega, si tudi slep za vse. Ko ni nič, takrat šele spregledaš.

Shakespeare

Vsako agresivnost je treba zavračati, za uspeh se boriti z razumom.

Schlesinger

Bodi razumen in zbran tudi takrat, ko to drugi želijo.

Schlesinger

Težave rastejo, čim bolj se bližamo cilju.

Goethe

Kulturne dobrine — naše bogastvo

V zadnjem obdobju, posebno pa še v času praznovanja slovenskega kulturnega praznika, smo bili priča številnim kulturnim prireditvam. Kot običajno bomo nekaj le-teh navedli v naši kulturni kroniki.

Gledališke predstave

Dne 8. 2. je Srednješolsko kulturno društvo Trbovlje pripravilo v Delavskem domu Trbovlje proslavo ob slovenskem kulturnem prazniku. Sodelovali so recitatorji, folkloristi in učenci Glasbene šole Trbovlje. Med prireditvijo so predstavniki kulturne skupnosti Trbovlje podelili letošnje plakete in priznanja Tončke Čeč.

Dne 7. 2. je bila v Trbovljah predstava za osnovnošolski abonma. Nastopili so mladi igralci iz Zagorja s Pepelko.

Dne 19. februarja sta bili v popoldanskem in večernem času v Delavskem domu v Trbovljah dve predstavi MGL. Za srednješolski in večerni abonma so nastopili z delom Al. Goljevšček: Pod Prešernovo glavo.

Dne 20. februarja je mladinsko gledališče iz Ljubljane nastopilo v Delavskem domu v Trbovljah ob 11. uri in 15.30 za osnovnošolski abonma z delom: Šola za klovne.

Koncerti

Mladinski pevski zbor Trbovlje je pod vodstvom Ide Virt nastopil v dneh 24. in 25. januarja 1985 na prireditvi Slovenska noč v Münchnu, ZR Nemčija, v olimpijski dvorani. Izvedel je tri koncerte, povezane z 10-letnico slovenskega kulturnega in športnega društva Triglav v Münchnu. Hkrati je nastopil tudi ansambel Mladi upi iz Trbovelj poleg drugih številnih umetnikov in zabavnih ansamblov iz Slovenije. Gostovanja so se udeležili tudi predstavniki občine in občinskih DPO.

Dne 6. februarja je v okviru tedna kulture izvedel Mešani pevski zbor Slavček Svobode-center pod vodstvom Jožeta Skri-

njarja, 34-letni celovečerni koncert. Peli so pesmi iz obdobja renesanse, klasike in romantike pa od Gallusa do danes. Koncert so izvedli v okviru Evropskega leta glasbe.

Dne 13. februarja je v večernih urah v dvorani Glasbene šole v Trbovljah potekal javni diplomski koncert devetih novih zborovodij. Z mladinskim pevskim zborom Trbovlje, Moškim pevskim zborom Zarja in MePZ Slavček so predvajali naštudirane pesmi. Po treh letih zborovodske šole v organizaciji Zasavske pevske skupnosti je vseh devet kandidatov dobilo naziv zborovodje. Skupno z lanskimi diplomanti so zasavski pevski zbori dobili 19 novih zborovodij.

Dne 8. februarja ob 18. uri je potekal v Delavskem domu Hrastnik literarno-glasbeni večer rudarskih pesmi v izvedbi recitatorjev in pevcev — solistov iz trboveljskih Svobod oziroma ZKO. Peli in recitali so rudarske pesmi zasavskih pesnikov Janeza Mohorja, Vide Logar, Maksa Marinčiča, Jožeta Skrinjarja, Milene Braveč, Jožeta Sevljaka, Karla Gorjupa, Franca Princa, Franca Kopitarja in Franceta Kozarja. Vse skladbe je uglašil Jože Skrinjar. Uvodoma je spregovoril o pomembnosti slovenskega kulturnega praznika pisatelj Vinko Trinkaus. Pesmi pa so peli in recitali: Ida Virt, Riko Majcen, Žani Knez, Franci Vezovišek, Karmen Štefanec, Jože Kotar ter Marja in Jani Kužnik. Povezovalci so bili Jože Bernot, na klavirju pa je pevce spremljal Jože Skrinjar. Ta je tudi pripravil spored.

Likovne razstave

Dne 6. februarja ob 18.30 je bila odprta razstava del akademskega slikarja Rada Jeriča iz Maribora v likovni galeriji Trbovlje v Delavskem domu. Uvodno besedo je imel Aleš Gulič, po strokovni plati pa je razstavo predstavil umetniški zgodovinar Može iz Maribora. V programu je sodeloval MePZ Slavček s tremi pesmimi pod vodstvom Jožeta Skrinjarja. Razstava je bila odprta deset dni.

Dne 7. februarja zvečer so odprli v avli Kulturnega centra — Delavskega doma Zagorje likovno razstavo del udeležencev 21. slikarske kolonije Izlake-Zagorje. Ob otvoritvi so nastopili recitatorji in deklški pevski ansambel Vesna. Svoja dela so razstavljali: Franc Cirk z Vrhniko, Ivan in Larisa Cobal, Rado Jerič in Rudi Uran iz Maribora, Franc Faber, Reinoud Kuipers, Flip Terwindt in Peter Wortel iz Holandije ter domačin Franc Kopitar, akademski slikar iz Zagorja. Odprta je bila 24 dni.

Zatem so podelili letošnje Grumove nagrade in priznanja kulturnim delavcem, sledila pa je projekcija slovenskega filma: Trije prispevki k slovenski blaznosti, treh mladih režiserjev.

Od 14. do 31. januarja je razstavljala Stan-ko Leskovšek, član RELIK-a, v knjižnici Toneta Seliškarja v Trbovljah, enajst svojih del v raznih tehnikah.

Od 4. do 28. februarja pa je v istih prostorih razstavljala dvanajst del slikar — rudar iz Hrastnika — Mustafa Hrstič-Staf. V glavnem se je predstavil z akti.

Ostale prireditve

V Zagorju se mladi ljubitelji filmske umetnosti zberejo vsak prvi četrtek v mesecu na organiziran ogled projekcije izbranih filmov, ki nosi naslov Filmsko gledališče. Na-

men teh srečanj je, da si ogledajo komercialno manj zanimive filme. Obisk je zadovoljiv. Vodijo ga ljubitelji filmske umetnosti.

Dne 26. februarja je zagorski center za organizirano preživljanje prostega časa mla-

dih pri OK ZSMS pripravil v lutkovni dvorani Delavskega doma v Zagorju literarni večer s pesnikom Danetom Zajcem.

t. l.

Rudarstvo in energetika doma in po svetu

Nedovoljeno jemanje električne energije

Janez Zemljarič, predsednik Zveznega izvršnega sveta, je ob svojem obisku v Skupnosti jugoslovanskega elektrogospodarstva izrekel pohvalo rudarjem in elektroenergetikom, o čemer poročamo na drugem mestu. Ob tej priliki pa je tudi obsodil vse tiste, ki so nedovoljeno jemali električno energijo iz zahodnoevropskega elektrogospodarskega omrežja in s tem pripeljali do nevarnosti, da bi sistem naše države ostal brez njihove pomoči. Zaradi nespoštovanja dogovorjenih dobav električne energije iz omrežja UCPTE je prišlo do velikih urnih in dnevnih prekoračitev prejema. Zato so članice UCPTE ostro in upravičeno protestirale. Slovenija pri teh odstopanjih ni bila udeležena, več kot to dopuščajo dnevne tolerance. Obstaja možnost in bojazen, da bi UCPTE pri podobnem bodočem dogodku ločil Jugoslavijo iz evropske interkonekcije, kar bi imelo za stabilnost obratovanja našega elektroenergetskega sistema nepredvidljive posledice. Dne 14. januarja letos je namreč prišlo do svojevoljno odvzete porabe 7.1 milijona kWh električne energije iz zahodnoevropskega omrežja. Kot krivci za omenjeno nespoštovanje voznega reda v našem elektroenergetskem sistemu so bila navedena elektrogospodarstva Bosne in Hercegovine, Makedonije in AP Kosovo. Problem je v tem, da v nekaterih delih države niso prilagajali razpoložljivih količin električne energije lastni porabi. V Sloveniji je v kritičnih dneh veljala redukcija s prisilnim zmanjševanjem porabe 1 milijona kWh električne energije dnevno.

Nov premogovnik v Prekmurju

Tudi v našem glasilu smo že večkrat brali o ugotovljenih rezervah premoga-lignita v Prekmurju, v neposredni bližini Lendave. Zaradi ugotovljenih rezerv lignita na tem območju je sozd Rudarski elektroenergetski kombinat FLL iz Titovega Velenja pričel pripravljati vso potrebno dokumentacijo in sredstva za pričetek odpiralnih del novega premogovnika. Z deli bodo pričeli v kraju Benica pri Lendavi, in to v prvih pomladanskih mesecih. Premogovnik bo dokončno odprt, tako predvidevajo, do leta 1990. Začetna proizvodnja bo razmeroma nizka, morda 10 do 15.000 ton, medtem ko bo znašala kasneje okoli pol milijona ton letno. Do leta 1990 nameravajo zaposliti v tem rudniku blizu 700 rudarjev in drugih delavcev. V tej nerazviti občini, ki ima precej nezaposlenih, se bo tudi po tej plati rešilo vprašanje nezaposlenih v tej občini, pa tudi iz drugih občin.

Stavka britanskih rudarjev še traja

Znano je, da že dolge mesece traja stavka britanskih rudarjev, v katero so stopili zaradi nameravane ukinitve dvajsetih nerentabilnih premogovnikov. Precejšen del rudarjev se je med tem časom že vrnil na delo, del pa vztraja v svojem boju, dokler ne bo zadeva rešena v njihovo korist, to je preklic zapiranja nerentabilnih premogovnikov.

Manjša poraba energije na svetu

V času od 1979 do 1983 se je poraba energije v svetu zmanjšala za 5 %. Zmanjševala se je postopoma vsako leto. To gibanje je nasprotno s tendencami iz prejšnjih obdobj, ko se je poraba energije stalno povečevala in zmanjševala skupno s spremembami v ekonomski aktivnosti. Podatki za leto 1984 pa kažejo določen porast porabe energije v svetu in se s tem prekinja petletna tendenca zmanjševanja porabe.

Sredstva za modernizacijo premogovnikov v Vojvodini

Po dobljenih informacijah so v SAP Vojvodina do polovice januarja letos zbrali iz maloprodajne cene naftnih derivatov 1,620 milijarde dinarjev. Ta denar je namenjen za modernizacijo obstoječih in odpiranje novih premogovnikov. V tej pokrajini in v vsej državi se zagotavljajo sredstva za financiranje projektov, po katerih se tekoča goriva zamenjujejo s trdim, pa tudi za financiranje projektov, ki zagotavljajo racionalnejšo porabo energije. Doslej so iz tega denarja za premogovnike v Bosni in Hercegovini, Srbiji in Vojvodini združili nekaj manj kot milijardo dinarjev, za zamenjavo tekočih goriv s trdimi gorivi ali drugimi oblikami energije pa 170 milijonov dinarjev. Racionalizatorji porabljene energije so dobili več kot 48 milijonov dinarjev.

Izgradnja elektroenergetskih objektov

Predsednik Zveznega komiteja za energijo in industrijo Rade Pavlovič, ki je hkrati tudi predsednik predsedstva jugoslovanskega komiteja svetovne konference za energijo, je koncem januarja na seji tega komiteja poudaril, da bo treba v letih, ki prihajajo, hitreje delati in graditi, vendar pa je najpomembnejša prepreka pomanjkanje denarja. Potrebe so tako velike, da bi morali zajeti znaten del akumulacije gospodarstva, to je skoraj polovico, da bi lahko dosegli cilj. Proizvajalci premoga, nafte in plina

ter električne energije imajo sicer izdelane programe za različna obdobja, vendar pa finančna konstrukcija vse do danes ni zaprta. Neobhodno potrebno je, da bi potrebna sredstva za te namene vnaprej izločali in jih združevali. V teku so tudi razgovori zaradi najetja kreditov v inozemstvu. Ni težko najeti posojil, pač pa je težje ustvarjati nove vrednosti, da se ne bi vnovič znašli v težki situaciji, kakršna je sedaj. Zelo pomembno je, da se zagotove sredstva za nadaljnja geološka in druga raziskovanja. Na seji so omenjali tudi to, da so dosedanje nizke cene vseh vrst energije omogočile tolikšno porabo, ki pa ni racionalna. Primer je pri porabi električne energije za ogrevanje. Več od ugotovitev na tej seji niso mogli povedati. Vnovič pa so poudarili, da je družbena opredelitev v tem, da energetika zagotovi v večjem obsegu lastna sredstva za razširjeno reprodukcijo. Gre torej za realno ovrednotenje premoga, naftnih derivatov in električne energije.

Manjša proizvodnja v Titovih premogovnikih

Dolgotrajna zima z nizkimi temperaturami je v znatnem obsegu vplivala na zmanjšanje proizvodnje premoga v Titovih premogovnikih. V prvi polovici januarja letos so namreč proizvodni načrt dosegli le v višini 77,8 %, kar pomeni, da so nakopali 100.000 ton premoga manj, kot je predvideval načrt. Ta znižana proizvodnja pa je vplivala na delo tovarn in mnogih drugih porabnikov premoga. Nekateri premogovniki so celo ustavili proizvodnjo, tako na primer Kamengrad in Tušnica. V Titovih premogovnikih v Tuzli so mnenja, da bodo kupcem zagotovili potrebne količine goriva, kar naj bi nadoknadili v kasnejših tednih in mesecih. V prvi vrsti bodo zagotavljali premog za termoelektrarne, bolnišnice, pekarnice, tovarne itd.

Naraščanje porabe energije ogroža svetovno gospodarstvo

Ceprav je bilo na področju varčevanja energije mnogo storjenega v svetovnem merilu, pa predstavlja nadaljnje naraščanje porabe energije v naslednjih štiridesetih letih hudo past za svetovno gospodarstvo in varstvo okolja. V primeru, če ne bodo sprejeti ostrejši ukrepi za varčevanje in ohranjanje energetskega virov, bo v naslednjih štiridesetih letih energija porasla glede na sedanjost porabo za 225 %. To pomeni, da se bo sedanja poraba dvignila trikrat pri premogu, medtem ko bi se za 4,5 krat dvignila poraba hidroelektrične energije, kljub stotinam novih jedrskih elektrarn in povečanju proizvodnje nafte. Te ocene so pripravili v pristojnem inštitutu v ZDA pod naslovom „Energetska produktivnost — ključ za varstvo okolja in ekonomski napredek“. V isti študiji predvidevajo, da naj bi zmanjševali letno porabo energije od 1 do 2 % že z izvajanjem obstoječih ukrepov varčevanja. Po ocenah naj bi poraba energije na svetu v letu 2000 znašala 461 trilijonov BTU (britanska termalna enota), od 285 trilijonov BTU v letu 1983 oziroma na 641 trilijonov BTU do leta 2025.

Težave v premogovnikih

Z izjemo premogovnikov v Makedoniji so v decembru in januarju v vseh ostalih premogovnikih v Jugoslaviji čutili težave zaradi ostre zime oziroma zelo nizkih temperatur. Te so bistveno pripomogle k manjši proizvodnji premoga. Nizke temperature namreč ovirajo mehanizirano delo bodisi pri izkopu ali pri transportu.

Nekateri premogovniki v BiH imajo večje rezerve premoga v deponijah, ki pa so tudi zaledenele. Najproblematičnejši je transport do TE, pa tudi s površinskih kopov in jam. Poleg tega so težave tudi pri prevozu rudarjev in drugih delavcev na delo in z dela, saj jih zaradi slabih razmer na cestah ni mogoče prepeljati na delo v določenem času. V največjem premogovnem bazenu Kolubari je na primer 7. januarja znašala dnevna proizvodnja le 30.000 ton lignita, namesto 77.000 ton.

Poleg debele snežne odeje in nizkih temperatur premogovnike pestijo še druge težave, predvsem pri zagotavljanju deviz za uvoz rezervnih delov in varstvene opreme. Premogovniki potrebujejo okoli 50 milijonov dolarjev, da bi lahko realizirali letošnji proizvodni načrt, ki določa proizvodnjo v višini 70 milijonov ton. Za to količino pa bo treba investirati približno 70 milijard dinarjev. Značilno je, da so bile od 1. januarja letos povečane cene vseh ostalih virov energije, razen premoga, kar ogroža reproduktivno sposobnost premogovnikov.

Djurdjevik — vlaganja v ležišča premoga

Premogovnik Djurdjevik v Živinica je zadnja leta precej vlagal v raziskave novih nahajališč premoga. Tako so v zadnjih štirih letih navrtali okoli 20 km raziskovalnih vrtin. Več vrtin je dalo pozitivne rezultate. Najboljše rezultate v raziskavah na premog so dosegli na področju občine Živinice. Premog so našli na lokacijah Bašigovci, Višča II, Brezova Dana, Kugići, Bijelo polje in Papriča. Ležišča so ponekod primerna za eksploatacijo, ponekod tudi ne. Del premogovnih rezerv se nahaja tudi pod progo Brčko — Banovići, katero bi morali v primeru eksploatacije premoga predstaviti.

V Osijeku nova termoelektrarna

V Osijeku je pričela poskusno obratovati novozgrajena termoelektrarna — toplotna z zmogljivostjo 45 MW in toplotno energijo do 140 MW. Objekt je zgradilo podjetje Elektro Slavonija, vrednost investicije pa znaša 3,1 milijarde dinarjev. Ta TE-TO je ena zadnjih termoelektrarn, za katero so dobili dovoljenje pristojnih organov, da lahko koristi za svoje delo tekoče gorivo, deloma mazut. Lahko pa bo koristila tudi zemeljski plin. Nova TE-TO bo ogrevala 6600 gospodinjstev in okoli 400 poslovnih objektov.

Povečana poraba premoga

Premogovniki in ustrezne institucije ocenjujejo, da bo do konca letošnjega trimesečja oziroma do konca polletja letos dobra konjunktura na premogovnem tržišču. Po zadnjih podatkih zavoda za tržne raziskave koncem preteklega leta je na domačem trgu registrirana neusklajenost ponudbe in povpraševanja po premogu. Naročila na domačem trgu so namreč precej večja od dejanske proizvodnje premoga.

Zenica — velike rudarske investicije

Rudarji štirih zeniških jam načrtujejo, da bodo letos nakopali 1,2 milijona ton premoga, to je toliko kot lansko leto. Proizvodnje ne morejo povečati zaradi številnih ozkih grl, ki onemogočajo uvajanje nove tehnologije in produktivnejše rudarske opreme. Zato so se odločili, da bodo povečali svojo investicijsko dejavnost. Za nabavo nove in sodobne odkopne mehanizacije, za odpiranje novih površinskih in jamskih kopov ter za izboljšanje pogojev dela in varstvo delavcev pri delu nameravajo investirati 2,420 milijarde dinarjev. To je velik investicijski zalogaj za 4.500 rudarjev tega premogovnika, ki ga sami ne prenesejo. Možno pa bo izvesti zaradi razumevanja več kot 150 prometnih in drugih delovnih organizacij iz vse Jugoslavije — kupcev zeniškega premoga, ki so pred štirimi leti s premogovnikom podpisali samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev na dohodkovnih principih. S tem sporazumom se vsem zagotavlja redna dobava premoga, rudarjem pa večja in zanesljivejša proizvodnja.

HE Djerdap II v marcu — prvi kilovati

Na hidroelektrarni Djerdap II v Kusjaku pri Negotinu je končana montaža tudi tretjega od skupno osmih agregatov na jugoslovanski strani. Začeli pa so tudi z montažo četrtega agregata. Vseh osem agregatov bo montiranih do konca leta 1986. Računajo, da bo Djerdap II pričel dajati prve kilovate električne energije marca letos.

Manjša poraba premoga v EGS

Proizvodnja premoga v Evropski gospodarski skupnosti je bila lansko leto manjša za okoli 30 % napram letu 1983, in to predvsem zaradi dolgotrajne stavke rudarjev v Veliki Britaniji. Nakopali so ga le 156,5 milijona ton. To je omogočilo zmanjšanje velikih zalog, ki so koncem preteklega leta znašale 41,6 milijona ton ali 18 % manj. Če izzamemo Britanijo kot specifičen primer, so se dobave premoga elektrarnam povečale za 3 %, dobave koksa črni metalurgiji pa za 14 %. Uvozili so rekordnih 80 milijonov ton premoga. Velika Britanija, ki daje preko polovice skupne proizvodnje premoga v EGS, je lansko leto proizvedla 57,7 %, ZR Nemčija za 6 % manj, vmedem ko je Belgija povečala proizvodnjo za 3,3 %.

Berovo — nov rudnik lignita

V Berovu, blizu vasi Ratovo so končana rudarska in geološka raziskovanja na premogu. Na tem območju so ugotovili okoli 2,5 milijona ton lignita s kalorično povprečno vrednostjo 2000 kcal. Na površinskem kopu so v poskusni proizvodnji lani nakopali okoli 9.000 ton lignita. Z odpiranjem novega premogovnika bodo investirali okoli 660 milijonov dinarjev, s čimer bo omogočena letna eksploatacija 120.000 ton lignita, in to 21 let. Nosilec investicije je rudnik Brik iz Berova. Ta bo zaposloval sto novih delavcev in že letos bo ustvarjal 200 milijonov dinarjev skupnega prihodka, prihodnje leto pa že 700 milijonov.

Sredstva za nove vire energije

Skupščina pokrajine Vojvodine je sprejela zakon o združevanju 4,9 milijarde dinarjev v letošnjem letu za nove vire energije. Gre za združevanje sredstev družbene produkcije oziroma gospodarstva za zagotavljanje električnega toka. Ta predpis bo stopil v veljavo 1. maja letos. Predvideno je, da bodo vsi investitorji, to je delovne organizacije, povečale svoje obveznosti od sedanjih 3 % na novih 6 % vlaganj za nove vire energije. Poleg tega pa bodo namesto dosedanjih 15 par izločali 45 par od kWh električne energije. Tretji vir sredstev pa je povečano izločanje sredstev družbene produkcije po angažirani moči od sedanjih 1000 na 10.000 dinarjev na kWh. Iz vseh treh virov bodo zagotovili blizu 5 milijard dinarjev za financiranje dokončanja izgradnje TE-TO v Zrenjaninu, za plačilo deleža pri izgradnji TE na Kosovu in v BiH ter za začetna dela pri izgradnji premogovnika in termoelektrarne v Kolinu.

TE Kolubara — premogov prah namesto mazuta

V termoelektrarnah na premog običajno uporabljajo za podžiganje kotlov oziroma začetek obratovanja mazut. Ker gre za te podžige kar precej tekočega goriva, so se strokovnjaki iz Vinče, nadalje Zavoda za termotehniko iz Zemuna, Strojne fakultete in Minela iz Beograda odločili za poskus uporabe premogovega prahu za podžig kotlov namesto mazuta. Preizkus so opravili v TE Kolubara. Tu so že sredi preteklega leta naredili prve poskuse, glavnega pa so izvedli oktobra lani. Ta je potrdil, da je možno mazut ustrezno zamenjati s premogovim prahom, kar bi prineslo milijonske prihranke. Izboljšana bi bila tudi varnost. Problem, ki ostaja odprt, pa je shranjevanje premogovega prahu, ki je prav tako hitro vnetljiv kot plin. Če jim bodo tudi to rešili uspešno, bi lahko v letu 1990 v TE Kolubara dokončno zamenjali uporabo mazuta s premogovim prahom za podžig kotlov.

BiH — priprave na gradnjo jedrske elektrarne

Elektrogospodarstvo Bosne in Hercegovine pripravlja ustanovitev posebne delovne organizacije, ki bi skrbela za gradnjo jedrske elektrarne v tej republiki. Zgradili naj bi jo do leta 1996 z močjo 410 MW. Lokacija za to elektrarno še ni določena. Druga jedrska elektrarna v tej republiki z močjo 935 MW pa naj bi pričela obratovati v BiH leta 2003. Razmišljajo pa tudi o gradnji tretje jedrske elektrarne 1000 MW, ki pa naj bi jo zgradili skupno z eno do ostalih republik ali pokrajin.

Rudnik Miljevina — površinska eksploatacija premoga

V rudniku Miljevina pri Foči, ki posluje v okviru Titovih premogovnikov, so v teku priprave za začetek odpiranja prvega površinskega kopa. Na lokaciji Budanje so ugotovili precejšnje zaloge premoga in trenutno so v teku geološka raziskovalna dela, priprava projektne dokumentacije in urejanje lastninsko pravnih zadev na bodočem površinskem kopu. Skupna investicija za nov

površinski kop bo znašala 1,5 milijarde dinarjev. V primeru, če bodo sredstva pravočasno zagotovljena, bi z delom površinski kop lahko pričel leta 1989. S proizvodnjo v obstoječi jami novega površinskega kopa bi rudnik v bodoče nakopal lahko okoli 400.000 ton premoga letno. Trenutna proizvodnja tega rudnika pa znaša v jami Hozdre 220.000 ton.

Izločanje žvepla iz premoga

Strokovnjaki v Veliki Britaniji in ZR Nemčiji se že nekaj let prizadevajo, da bi izpopolnili postopek izpiranja žvepla iz premoga s flotacijo, ki mu je primešan kot pirit. Ugotovili so, da lahko določene bakterije zelo pospešijo oksidiranje piritu ne le na površini premoga, temveč tudi v notranjosti, tako da ga je nato z izpiranjem mogoče več odstraniti, predvsem pa hitreje kot z dosedanjimi postopki nekajdnevnega oksidiranja piritu na zraku ali v posebnih bazenih, kjer je premog plaval na mešanici olja in vode. Strokovnjaki premogovnega raziskovalnega centra v Essnu v ZR Nemčiji so po tem postopku odstranili v laboratoriju iz premoga tudi do 90 % piritnega žvepla.

Načrtujejo postavitev poskusne naprave, ki naj bi pokazala, če je mogoče po tem postopku dovolj gospodarno odstranjevati žveplo iz premoga, ki ga uporabljajo za nadaljnjo kemijsko predelavo.

Energetsko stanje na Kosovem

V januarju letos so se elektroenergetske razmere na Kosovu postopoma izboljševale, tako da so s svojo energijo zadoščale potrebam v tej pokrajini. Obe termoelektrarni Kosovo A in B sta obratovali s skupno močjo 480 MW. V eni elektrarni je delal en blok, v drugi pa oba bloka. Normaliziral se je tudi izkop premoga na koti Belačevac in Dobro selo.

Predor skozi Karavanke

Že več let potekajo priprave za pričetek gradnje novega cestnega predora skozi Karavanke med Jugoslavijo in Avstrijo. Vse kaže, da bodo z deli na naši strani pričeli junija letos. Avstrijci pa naj bi začeli vrtati predor leto kasneje. Avstrijski del predora je dolg 7.900 m, jugoslovanski oziroma slovenski del pa 3.300 m. Slovenija bo porabila za svoj del nove prometnice okoli 140 milijonov dolarjev. Polovico tega zneska naj bi zbrali od „bencinskega dinarja“, polovico pa z najetimi posojili. Obeta se tudi naše sodelovanje pri gradnji tega predora (DO RGD).

Kočevje — ureditev rudniškega jezera

Leta 1976 so opustili obratovanje rudnika Kočevje. Po opustitvi premogovnika se je voda pričela nabirati na bivšem odkopnem območju. Že dolga leta si prizadevajo, da bi

jezero uredili, prav tako pa tudi njegovo okolico in jo izkoristili za turistične namene. Do konca marca letos naj bi bilo znano, kako bodo to uredili. Ureditev pripravlja delovna organizacija Oprema.

Premog pod Donavo

Po naročilu pokrajinskega komiteja za energetiko in surovine SAP Vojvodina so pred dvema leti opravili raziskovalna dela na premog na območju Kovina ob Donavi. Ugotovili so, da leže v zemlji velike količine premoga, in to blizu 200 milijonov ton, kar naj bi zadoščalo za 25-letno normalno obratovanje 600 MW termoelektrarne. Bazen, na katerega območju leži ta premog, je zelo pomemben za vso državo. Zato so pričeli izdelovati elaborat za odpiranje premogovnika in postavitev elektrarne, ki bi dajala toliko energije kot polovica Džerdjapa. Domnevajo, da je to ležišče nadaljevanje premogovnih ležišč območja Kostolca. Večino premoga leži pod reko Donavo, zato bo klasični izkop razmeroma težak.

Nove elektrarne v Italiji

V Italiji bodo predvidoma v naslednjih letih zgradili 13 novih elektrarn, skupno 18.000 MW. Od teh bo deset novih termoelektrarn na premog, tri pa bodo jedrske. Za njihovo gradnjo in opremljanje bodo porabili 24.000 milijard lir.

Termoelektrarna v Crnomlju

Že nekajkrat smo lahko brali, da nameravajo v občini Crnomlje zgraditi termoelektrarno na premog iz bližnjega rudnika Kanižarica. Glede na to, da so dosedanje znane zaloge premoga premajhne, so se odločili, da bodo temeljito raziskali celotno območje, za katerega domnevajo, da skriva v sebi premog. Za raziskave so namenili blizu 85 milijonov dinarjev. Če bi se odločili v Crnomlju za gradnjo TE, bi le ta imela moč med 50 in 60 MW. Zamisel je sprožena, vprašanje pa je, kako in kdaj bo z dejansko gradnjo možno pričeti, bomo še slišali in brali.

Jedrska elektrarna na premog

V državi Ohio v ZDA gradijo tri ameriške družbe jedrsko elektrarno. Še pred njeno dograditvijo pa je prišlo do odločilne spremembe. Že skoraj dograjeno jedrsko elektrarno bodo preuredili v termoelektrarno na premog. Ta sprememba je v zgodovini gradenj jedrskih elektrarn edinstvena. Za spremembo so se odločili zaradi izredno velikih podražitev med gradnjo in opremljanjem te elektrarne. Leta 1969, ko so začeli pripravljati gradnjo, so računali, da bo elektrarna vredna 240 milijonov dolarjev in da jo bodo zgradili v 28 mesecih. Dejanski stroški pa so narasli do lanskega leta na 3,5 milijarde dolarjev. Še bolj pa bi se stroški povečali do prihodnjega leta, ko naj bi pričela obratovati. Za podobne rešitve se navdušujejo tudi v drugih jedrskih elektrarnah.

Proizvodnja električne energije

Jugoslovansko elektrogospodarstvo je v januarju letos doseglo skupno proizvodnjo električne energije v višini 6,4 milijarde kWh, kar je 96,2 % od načrta, vendar pa 8,4 % nad doseženo proizvodnjo v januarju 1984.

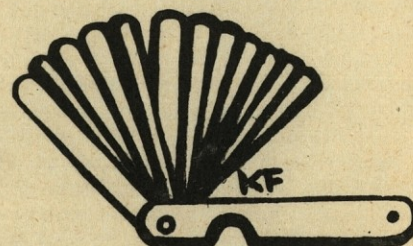
Proizvodnja v hidroelektrarnah je bila 2 milijardi kWh, kar je za 18 % pod načrtom, pač pa 9,6 % nad doseženo proizvodnjo v januarju 1984. Skupno stanje energije v akumulacijskih jezerih vodnih elektrarn je znašalo konec januarja letos 1,797 milijarde kWh, kar je 36,8 % od možne vsebine in 70 % od načrta, pač pa za 26 % več od stanja v lanskem januarju.

Proizvodnja električne energije v termoelektrarnah na premog je bila 3,4 milijarde kWh, kar je za 4 % pod načrtom in 4,6 % nad doseženo proizvodnjo v lanskem januarju.

Jedrska elektrarna Krško je proizvedla 0,4 milijarde kWh električne energije, kar je 0,4 % nad načrtom in 1 % nad doseženo proizvodnjo v lanskem januarju. Termoelektrarne na tekoča in plinasta goriva so dosegle proizvodnjo električne energije v višini 0,6 milijarde kWh, kar je 95 % nad načrtom.

Proizvodnja premoga v jugoslovanskih premogovnikih v letu 1984

Jugoslovanski premogovniki so v letu 1984 nakopali naslednje količine vseh vrst premoga ob primerjavi z letom 1983:



(tl)

Rudnik	v 000 tonah	
	1983	1984
Celokupna proizvodnja premoga	59.392	65.013
Od tega:		
— črni premog	392	388
— rjavi premog	11.303	11.392
— lignit	47.697	53.233
Rudniki črnega premoga:		
Raša	260	254
Ibarski rudniki	103	107
Vrška Čuka	34	26
Rudniki rjavega premoga:		
Banoviči	2.378	2.312
Kakanj	1.751	1.862
Djurdjevik	1.546	1.618
REK Edvarda Kardelja		
— Zasavski premogovniki	1.533	1.505
— Kanižarica	121	131
— Senovo	120	116
— Laško	34	33
Zenica	1.020	1.077
Resavsko moravski bazen	384	357
Bogovina	179	166
Soko	171	183
Aleksinac	40	76
Jasenovac	36	34
Breza	768	763
Kamengrad	347	239
Ugljevik	289	311
Mostar	270	259
Miljevina	196	213
Ivangrad	84	101
Tušnica	36	36
Rudniki lignita:		
Kolubara	20.550	23.393
Kosovo	6.971	7.456
REK T. Velenje	5.025	5.000
Dobrnja — Lukavac	3.241	3.252
Kostolac	2.938	2.856
Kreka	2.480	2.483
Pljevlja	2.179	2.605
Suvodol	1.406	2.608
Gacko	867	1.493
Oslomej	837	1.009
Gračanica	479	601
Stanari	293	269
Tušnica II	75	99
Štavalj	64	79
Lubnica	72	67
Muhadger Babuš	40	39
Despotovac	27	21
Bajovac	5	5

Podatki so bili objavljeni v Informacijah Rudarskega instituta Beograd.

V nekaj vrstah

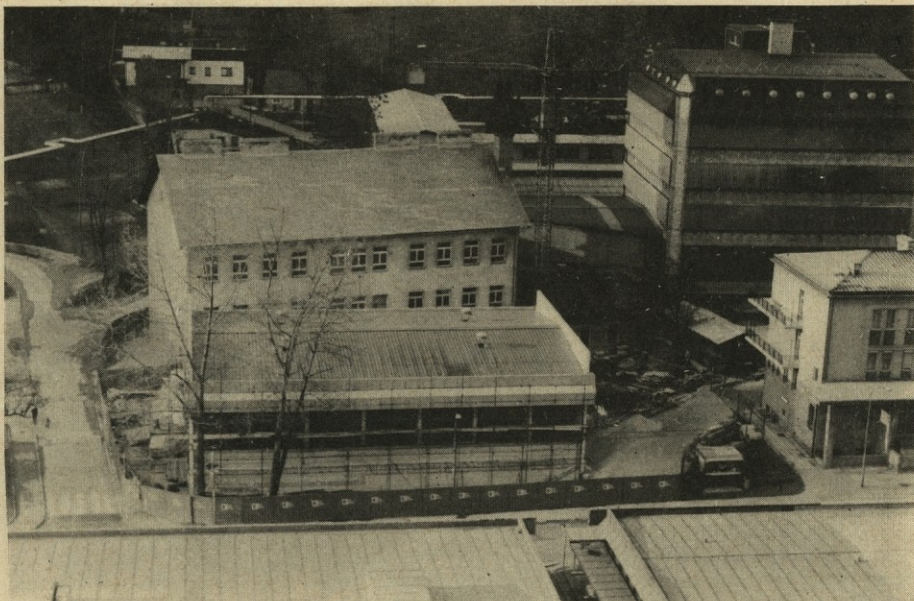
Lidija Šentjunc med učenci v Trbovljah

Dne 14. februarja je obiskala Lidija Šentjunc, članica sveta federacije in častna članica kolektiva našega kombinata, učence trboveljske osnovne šole. Z njimi se je pogovarjala o zgodovinskih dogodkih iz naše preteklosti.

Svoj obisk je končala s pogovorom, ki ga je imela s komunisti osnovne šole Trbovlje. Govorili so o aktualnih problemih iz novejšega obdobja socialistične izgradnje.

Natečaj za solidarnostna stanovanja

Stanovanjska skupnot občine Trbovlje je sredi januarja letos razpisala peti natečaj za dodelitev družbeno najemnih solidarnostnih stanovanj. Ta stanovanja dodeljujejo občanom z nizkimi dohodki, ki živijo v težkih materialnih razmerah, in mladim družinam, ki imajo enega ali več otrok. Razpis je navajal splošne in posebne pogoje, pod katerimi bodo dodelili stanovanja. V okviru natečaja bo dodeljenih trideset novozgrajenih solidarnostnih stanovanj. Rok za vložitev prijave je bil 22. februar 1985. O tem razpisu so bili člani kolektiva kombinata seznanjeni z objavo v biltenu.



Na Trgu revolucije v Trbovljah so pokrili novo telovadnico pri Osnovni šoli PE Alojza Hohkrauta, bivši rudniški osnovni šoli, ki je bila edina doslej v Trbovljah brez telovadnice. (foto: A. Bregant)

Razgovor s seminaristi

Dne 23. januarja je dr. Ciril Ribičič, predstojnik marksističnega centra pri CK ZKS, obiskal udeležence trimesečnega seminarja terorije in prakse marksizma v Trbovljah. Govorili so o odnosih v federaciji in mednarodnih odnosih v Jugoslaviji. V pogovoru so sodelovali tudi predavatelji medobčinskega študijskega središča politične šole CK ZKS Trbovlje, člani revirskega aktiva komunistov — novinarjev in odgovorni tovariši iz občinskih in medobčinskih družbenopolitičnih organizacij.

Večja vlaganja v kmetijsko proizvodnjo

V zadnjem obdobju je v Trbovljah in drugih revirskih občinah precej razprav, tudi ostrih in tehtnih, o nujnosti povečanja kmetijske proizvodnje. Razprave potekajo na raznih ravneh, predvsem pa seveda v tozidih zasavske kmetijske zadruge.

V občini Trbovlje se je v zadnjih treh letih zbralo v skladu za intervencije v kmetijstvu 40 milijonov dinarjev. Od tega zneska so namenili polovico za premije proizvajalcem mesa in mleka, 9 milijonov za pospeševanje kmetijstva v občini, 10 milijonov dinarjev pa za pospeševanje kmetijske proizvodnje v drugih občinah Slovenije in za osnovno prekrbo občanov. Število plemenskih krav se je povečalo v tem obdobju za 35 glav, zgrajenih je bilo 45 silosov, 5 sodobnih zbiralnic mleka, ustanovljene so bile prve strojne skupnosti, urejenih je bilo 14 ha pašnikov, melioriranih 45 ha zemljišč in zgrajenih 15 km poljskih cest. Za obnovo in zgraditev gospodarskih objektov ter za nakup kmetijskih strojev so porabili 35 milijonov dinarjev vključno s krediti. Vendar pa so bili rezultati slabši od pričakovanih. V preteklem letu so kmetje v Trbovljah priredili 94 ton mesa in pridobili 235.000 l mleka. Jajc so našli 9,4 milijona. Prihodnje leto naj bi jih bilo 10 milijonov. Trbovlje so po površini med najmanjšimi slovenskimi občinami, temu ustreza pa je tudi površina za kmetijsko proizvodnjo. Majhno je tudi število kmetov, ki se bavijo izključno s kmetijstvom.

V Hrastniku nova stanovanja

Koncem preteklega leta se je vselilo v dva nova stanovanjska bloka na Logu 56 stanovanjskih upravičencev. To je vse, kar so v tej občini lani dogradili. V teku pa je gradnja novih stanovanj pri Birtiču. Tu namreč nastaja nov poslovni in stanovanjski center. V gradnji je 72 stanovanj. Začeli pa so graditi še dva objekta s skupno 64 stanovanji, deloma v centru, deloma na Logu. De-

la izvaja SGD Beton, tozd Gradbeništvo Hrastnik, kot investitor pa v imenu naročnikov — kupcev stanovanj, nastopa stanovanjska skupnost Hrastnik.

V Zagorju več za kmetijstvo

Iz sklada za intervencije v kmetijstvu v Zagorju bodo letos namenili za razvoj oziroma pospeševanje kmetijstva in kmetijske proizvodnje 30 milijonov dinarjev. Iz bruto osebnih dohodkov bodo zbrali 23 milijonov dinarjev, 2,3 milijona dinarjev pa bosta prispevali občini Hrastnik in Trbovlje. Obe občini deloma oskrbujejo z mesom zagorski kmetje. Letos imajo v načrtu povečanje števila krav za 60 glav, prireje 180 ton mesa, večjo količino mleka itd. Dobršen del zbranih sredstev, 10 milijonov dinarjev, bodo namenili za regresiranje nakupa mineralnih gnojil, del sredstev pa tudi za pomoč pri gradnji silosov. Sicer pa je med revirskimi občinami prav v Zagorju kmetijstvo najbolj razvito. Ci-

V Cementarni imajo premalo mazuta

V zadnjih letih se cementarji v Trbovljah srečujejo s pogostimi težavami, ki nastopajo zaradi pomanjkanja mazuta, tehnološkega goriva pri izdelavi cementa. Za polno, normalno obratovanje vseh peči potrebujejo dnevno okoli 120 ton mazuta ali drugega tekočega goriva. Letos proizvodnje tako kot lani še niso zaustavili, jim pa pomanjkanje tega goriva visi nad glavo kot Damoklejev meč. Že nekaj časa mazut delno ndomeščajo s premogom — antracitom. S tem nadomestijo 20 % mazuta, prizadevajo pa si, da bi delež premoga v proizvodnji cementa še povečali.

Se ni dolgo tega, ko so v proizvodnji cementa v celoti rabili le premog iz domačega rudnika, brez mazuta.

Robot za ISKRO — tovarno polprevodnikov

Trboveljska Iskra — IEZE, tozd tovarna polprevodnikov Trbovlje, bo v okviru moder-

vih telefonskih priključkov in jih je sedaj skupno v tej centrali 5.415.

Vendar pa je povprečje telefonov na sto prebivalcev z desetiimi priključki še vedno pod republiškim povprečjem, ki znaša 12 priključkov. Da bi rešili to ozko grlo, so se na PTT podjetju odločili, da bodo še letos zgradili prizidek k obstoječemu objektu, v katerega bi montirali medkrajevno in lokalno telefonsko centralo. Objekt bo predvidoma vreden 85 milijonov dinarjev. Nova oziroma razširjena centrala pa naj bi pričela obratovati že letos s 400 novimi telefonskimi priključki za področje Trbovelj. V prihodnjem letu bodo tudi v Zagorju z novo centralo omogočili 400 novih priključkov, enako število naročnikov pa naj bi na novo povežali tudi v Hrastniku.

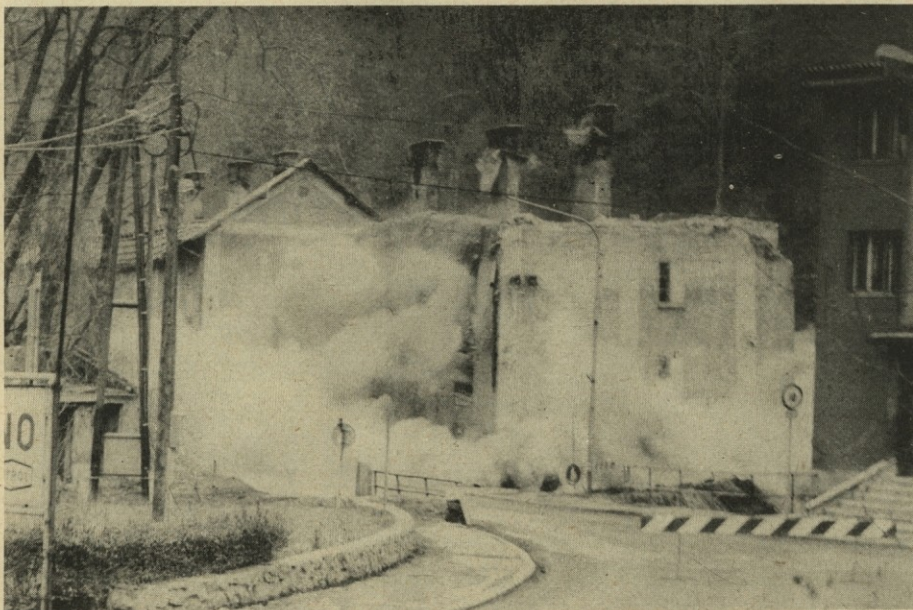
Sredstva za izvedbo te investicije so zbrali in še zbirajo po posebnem programu.

Porušene so tri stanovanjske hiše pri Sušniku

V dneh 6., 7. in 12. februarja tega leta je skupina petnajstih delavcev Geološkega zavoda iz Ljubljane porušila — razstrelila tri stanovanjske hiše — bloke v Trbovljah, ob Kolodvorski cesti pri „Sušniku“. Zgornja dva bloka sta bila rudniška, tretji, zadnji pa cementarniški od leta 1946 dalje. Rušenje so opravili po naročilu Stanovanjske in stavbnozemljiške skupnosti občine Trbovlje zaradi nameravane izgradnje centralne čistilne naprave na tem območju. To napravo Trboveljčani že dalj časa načrtujejo. S porušitvijo teh treh blokov in že pred dvema letoma porušeni stanovanjskimi pritličnimi hišami v neposredni bližini omenjenih blokov je bilo izpraznjeno skupno 75 stanovanj. Vsem stanovalcem so pravočasno že v preteklih letih nudili ustrezna stanovanja bodisi v starih, bodisi v novih stanovanjskih hišah. Prvo hišo pri Sušniku so porušili 6.2., drugo, to je srednjo 7. in tretjo, cementarniško, 12.2. Vsakokrat po dvanajsti uri. Dela sta vodila mag. Simončič in Vital Marohin, dipl.inž., oba iz GZL. Prvo hišo so razstrelili z navrtanimi 100 luknjami, drugi dve pa sta bili navrtani s še enkrat tolikšnim številom. V vsako od teh lukenj so vstavili po 100 g razstreliva vitezit oziroma amonal — kamniktit. Razstrelitev prve hiše se ni takoj posrečila, zato so drugi dve razstrelili z večjim številom nabojev. Gradbeno mehanizacijo so dale na voljo Slovenijaceste — Tehnika za čiščenje ceste in nakladanje ruševin, medtem ko so izredno dobro zidno opeko odkupili nekateri občani. Promet na cesti je bil razmeroma takoj vzpostavljen po vsakokratnem odstrelu oziroma razstrelitvi.

Banka in drobno gospodarstvo

Ljubljanska banka — Temeljna banka Zaslave je ustanovila v Zagorju svoj oddelek za pospeševanje drobnega gospodarstva. Zaslavska banka se že doslej več let vključuje v ta razvoj, vendar z manjšimi zneski. V preteklem letu pa so namenili za razvoj drobnega gospodarstva 72 milijonov dinarjev. Vemo, da so revirske občine razmeroma maloštevilno zastopane v naši republiki glede drobnega gospodarstva oziroma obrtništva, saj sodijo po številu zaposlenih in po številu obrtnikov na zadnje mesto v Sloveniji. Za razvoj drobnega gospodarstva pa so zainteresirane predvsem revirske občine.



V dneh 6., 7. in 12. februarja so delavci Geološkega zavoda Ljubljana po naročilu Stanovanjske skupnosti Trbovlje razstrelili tri stare stanovanjske hiše (dve rudniški in eno cementarniško) na Kolodvorski cesti pri „Sušniku“. Na fotografiji rušitev prve hiše na severnem delu. (foto: A. Bregant)

stih kmetov je namreč 264, kooperantov za druge 400, neposredno in posredno pa se s kmetijstvom bavi preko 1200 občanov. Čisti kmetje in kooperanti ustvarjajo 5 % družbenega proizvoda občine.

Slovenska knjiga za zamejske Korošce

Že nekaj let smo priča delu in uspehom Zaslavskega slavističnega društva in literarno — novinarskega krožka na osnovni šoli heroja Rajka na Dolu pri Hrastniku. Tudi letos se nadaljuje akcija, peta po vrsti, za zbiranje knjig namensko za mlade koroške Slovence v Avstriji. V sedanji akciji so prizadevni učitelji, učenci in starši zbrali nad 1.300 knjig. Računajo, da se bo to število do pomladi letos še povečalo, ko bodo poklonili zbrane knjige učencem, mladim slovenskim Korošcem. V dosedanjih štirih akcijah so zbrali nad 15.000 knjig. Vse te knjige so poklonili svojim šolskim vrstnikom onkraj meje.

nizacije, ki je pravkar v teku, namestila v svoji proizvodnji robot iz Japonske. Trenutno ga preizkušajo v laboratoriju za industrijsko robotiko na elektrofakulteti v Ljubljani. Ko bo preizkušnja in vpeljevanje končano, bodo robot Seiko — D — Tran, postavili v trboveljski Iskri. Uporabili ga bodo pri testiranju diod in montaži. Pričakujejo, da se bo bistveno izboljšala kakovost izdelkov, delo pa bo opravljeno petkrat hitreje, kot ga doslej opravijo ročno.

PTT namerava zgraditi prizidek

PTT podjetje Trbovlje, ki pokriva vse revirske občine in še nekaj drugih krajev v najbližji okolici, se je zadnja leta znašlo v nezavidljivem položaju v pogledu telefonije. Medkrajevna telefonska centrala je polno zasedena in praktično ni proste nobene številke več. Že v letu 1984 so na področju vozliščne centrale Trbovlje usposobili 821 no-

dobršni del pa ima tudi Medobčinska gospodarska zbornica ter domače obrtno združenje. K temu sedaj dodaja svoj večji interes tudi Temeljna zasavska banka.

Študentski servis v Trbovljah

Občinska konferenca ZSMS Trbovlje se je odločila, da bo pristopila k ustanovitvi študentskega servisa. Preko tega servisa naj bi opravljali zasavski študentje in dijaki različna dela za različne naročnike. Mladi, ki študirajo, bi radi izboljšali svoj standard tudi s postranskimi zaslužki. Tej njihovi želji, na drugi strani pa potrebam občanom in organizacij združenega dela ter drugih organizacij, pa naj bi pomagal prav na novo predvideni študentski servis.

Boljšji trg je mimo

Dne 26. januarja je mladinski klub, ki ima svoje prostore v Partizanu v Trbovljah, organiziral prvikrat svoj boljšji trg. Začetek je bil razmeroma skromen in je potekal v klubskih prostorih. Obiskovalce — prodajalce in kupce so vabili s plakati, na katerih je pisalo, da bo možno prodati oziroma kupiti vse, od zobnih ščetk pa do britvic. Morda bodo organizatorji v bodoče pristopili k širši obliki izvedbe zanimivega srečanja med prodajalci in kupci starih in novih predmetov.

V Črnomlju so zelo prizadevni

Gospodarstvo v Črnomlju se je v zadnjem obdobju precej okrepilo. Za letos računajo, da bodo izvozili na konvertibilni trg za 18 % več kot preteklo leto, računajo tudi na povečan uvoz za 1/10. Na klirinško področje pa izvažajo trikrat več kot uvažajo. Najpomembnejša izvoznika sta ISKRA in BELT. Visoko stopnjo pokrivanja uvoza z izvozom pa dosegajo vse gozdarske organizacije, ker prodajajo v tujino tudi do 14-krat toliko,

kot pa uvozijo. BELT ima v načrtu, da bo razširil svojo livarno in v ta namen nameravajo kupiti novo opremo. S tem bi povečali svoje možnosti za izvoz na konvertibilnem področju.

Rdeči križ v akciji za pomoč lačnim v Afriki

Rdeči križ Slovenije je preko vseh občinskih in krajevnih odborov Rdečega križa sprožil vsejugoslovansko humanitarno akcijo pod geslom „Afriki v pomoč“. Priča smo dnevnim informacijam, da zaradi večletne katastrofalne suše umira na 100-tisoče ljudi, predvsem otrok, ki najbolj občutijo pomanjkanje hrane. Suša pustoši v štiriindvajsetih državah Afrike in ogroža 200 milijonov ljudi. Da bi vsaj malo prispevali k ublažitvi njihovega trpljenja, se tudi občani naše domovine vključujemo v solidarnostno pomoč preko Rdečega križa. To humanitarno akcijo usklajuje SZDL. Pomoč v denarju se zbira na posebnem žiro računu: Rdeči križ Slovenije št. 50101-678-51559 — za pomoč Afriki. Od novembra lani pa do srede februarja letos se je nabralo na tem žiro računu že preko 4 milijone dinarjev. Dobrodošla je pomoč v kakršnikoli obliki. Akcijo vodijo v naših krajih občinski odbori RK.

Zakaj slaba dostava pošte

Občani v Trbovljah, posebno v nekaterih predelih, se pogosto pritožujejo zaradi slabe dostave pošte naslovnikom. Stanje se je zadnja leta precej poslabšalo. In zakaj? PTT podjetje Trbovlje pojasnjuje to stanje s tem, da je pomanjkanje pismonoš akutno. Skupno manjka 13 pismonoš, šest v Trbovljah, trije v Hrastniku, trije v Zagorju in eden v Radečah. Pet pismonoš je v bolniškem stanju, trije pa so pri vojaki. Najhujši je problem dostave pošte v Trbovljah. Trenutno jih je sedem, potrebujejo pa jih trinajst. Odloči-

li so se za uvajanje dopolnilnega dela v poldanskem času, vendar kljub vsemu niso v stanju zagotavljati sprotne dostave pošte. Zato poštarji apelirajo na občane, naj bodo nekoliko strpnostnejši. Prizadevajo si izpopolniti prazna delovna mesta. Povečali so osebne dohodke pismonoš in računajo, da bodo morda s tem dobili nove sodelavce.

Končan je marskistični seminar

Dne 8. februarja dopoldan se je končal trimesečni seminar marksističnega izobraževanja v organizaciji medobčinskega študijskega središča CK ZKS pri MK ZKS revirskih občin v Trbovljah. Obiskovalo ga je 18 slušateljev, in to sedem iz Hrastnika, šest iz Zagorja in pet iz Trbovelj. Največ jih je bilo iz neposredne proizvodnje. Po besedah Mance Ocvirk, ki je vodila seminar, bodo s programom izobraževanja nadaljevali tako kot doslej, vendar ga bodo sproti aktualizirali. Seminarja bi se tokrat moralo udeležiti več slušateljev. Ponekod menijo, da je sedaj neprimeren čas za usposabljanje članov ZK. Uvedli bodo nekatere nove oblike praktičnega usposabljanja članov ZK, kar si predvsem žele v OZD.

Ob zaključku seminarja je govoril Karel Vukovič, sekretar Medobčinskega sveta ZKS revirskih občin. Tokratni seminar teorije in prakse maksizma je bil že osmi po vrsti. Vladali so dobri tovariški odnosi. Poudarjeno je bilo, da se je treba stalno dokazovati, odpravljati slabosti, bolj se je treba angažirati za spreminjanje razmer tudi v revirjih in povečati število udeležencev na podobnih seminarjih. Seminaristi so ob zaključku poudarili, da je bila to dobra šola za praktično delo, čeprav v treh mesecih ni možno vsega slišati.

(tl)



Dne 12. februarja so delavci Geološkega zavoda iz Ljubljane minirali in odstrelili tudi tretjo stanovanjsko hišo pri Sušniku. (foto: A. Bregant)

Težave pri ogrevanju mesta Trbovlje

V letošnji zimi so bili občani Trbovelj v dobru meri prizadeti zaradi krize, ki je nastala pri ogrevanju stanovanj, poslovnih prostorov, tovarniških hal itd. zaradi nepravčasno zgrajene oziroma obnovljene toplotarne. Da bi tudi člani našega kolektiva in bralce glasila podrobneje seznanili z vzroki in posledicami slabega ogrevanja, smo se odločili, da objavimo v celoti poročilo izvršnega sveta Skupščine občine Trbovlje o aktivnostih za odpravljanje krizne situacije z ogrevanjem mesta Trbovlje, ki je bilo objavljeno v Delegatskem poročevalcu občine Trbovlje z dne 15. februarja 1985.

Aktivnost za odpravljanje krizne situacije ogrevanja mesta Trbovlje

Izvršni svet Skupščine občine Trbovlje je na 89. seji dne 10. januarja 1985 analiziral situacijo na področju saniranja ogrevanja mesta Trbovlje in aktivnosti kriznega štaba, imenovanega za ukrepanje v krizni situaciji, ki je nastala v ogrevanju mesta Trbovlje zaradi izjemno nizkih temperatur in sočasnih motenj v delovanju novih kotlovnih naprav v toplarni Polaj.

Pri tem je izvršni svet

UGOTOVIL

1. Izvršni svet Skupščine občine Trbovlje je na 74. seji dne 16. avgusta 1984 obravnaval poročilo o poteku izgradnje toplarne na Polaju in investitorja Samoupravno komunalno interesno skupnost Trbovlje in generalnega izvajalca del Rudis inženiring Trbovlje in opozoril, da se od pogodbenega roka izgradnje, to je 15. november 1984, v nobenem primeru ne sme odstopiti. Ta rok je skrajni glede na dejstvo, da občinski odlok dopušča možnost pričetka ogrevanja že s 1. oktobrom. Vse nadaljnje aktivnosti spremljanja roka izgradnje so kazale na to, da ta rok dejansko ne bo bistveno prekoračen, s tem pa tudi ne možnost pričetka ogrevanja v mesecu decembru.

2. V decembru sta bila v omrežje vključena stara kotla, kapacitete 9 MW, in nov kotel VK SR, kapacitete 15 MW, ki naj bi skupaj, ob nemotenem obratovanju, zagotavljali mestu Trbovlje potrebno količino toplote za ogrevanje ob normalnih zimskih razmerah. Ves čas obratovanja je bilo potrebno zaradi odpravljanja napak prekinjati obratovanje novega kotla. To je predstavljalo potencialno nevarnost motenj v ogrevanju, zlasti v primeru bistvenih znižanj zunanjih temperatur. Generalni izvajalec Rudis Inženiring Trbovlje je s tem v zvezi opravil s posameznimi izvajalci del (IMP Maribor, Tovarno parnih kotlov Zagreb) vrsto aktivnosti za odpravo napak in zagotovitev potrebnih količin toplote na novem delu.

3. Distributer toplotne energije, Komunalno obrtno podjetje Trbovlje, je v času motenj na toplotnih virih izvajal ukrepe redukcij, v skladu s sprejetim programom.

4. Kritična situacija je nastopila 3. januarja 1985. leta ob izjemnem padcu zunanjih temperatur, ki je imela najtežje posledice pri porabnikih, ki so bili po programu redukcij brez ogrevanja, o čemer je bil Izvršni svet Skupščine občine Trbovlje seznanjen ob 8.00 uri zjutraj. Na osnovi zbranih informacij o stanju v organizacijah združenega dela in ostalem omrežju je bila situacija ocenjena kot izredno kritična in takoj imenovan krizni štab z nalogo, da z interventnimi ukrepi zagotovi, da se prepreči gospodarska škoda v organizacijah združenega dela in zagotovi ogrevanje stanovanj v obsegu inštalirane moči 24 MW.

5. Krizni štab, ki ga je vodila predsednica Izvršnega sveta tovarišica Martina ĐOKIČ, sestavljali pa predstavniki glavnega izvajalca, investitorja, toplotnega distributerja in izvršnega sveta, je bil formiran 3. 1. 1985 ob 9.00 uri in sprejel naslednje ukrepe:

a) Do 4. 1. 1985 je potrebno zagotoviti postavitev toplotnih kombi postaj, s katerimi

razpolagata Komunalna energetika Ljubljana in Toplarna Maribor v kapaciteti 9—10 MW ter zagotoviti njihov nemoten prevoz do mesta postavitve.

b) Petrol Ljubljana zagotovi tekoče in redno oskrbo z lahkim kurilnim oljem naročniku Komunalnemu obrtnemu podjetju Trbovlje.

c) REK Velenje takoj zagotovi dnevne dobave 100 ton lignita s kamionskim prevozom, proučiti je potrebno alternativno možnost dobav po železnici v času trajanja odpravljanja napak na toplarni.

d) Osebo je potrebno zadolžiti najodgovornejše osebe Industrijsko montažnega podjetja Maribor in Tovarne parnih kotlov Zagreb, da se maksimalno pospešijo vse aktivnosti pri projektiranju in končni usposobitvi sistema za zgorevanje. Industrijsko montažno podjetje Maribor in Tovarna parnih kotlov Zagreb morata zagotoviti stalno navzočnost svojih ekip in dobavo rezervnih rešetak, da se v prehodnem obdobju do poizkusnega obratovanja zagotovi možnost občasnega vključevanja novega kotla v sistem.



Tozd GRAMAT izvaja na Opekarni popravilo krožne peči za žganje opeke. Na portalu izvaja vzdrževalna dela skupina iz trboveljske Cementarne. (foto: A. Bregant)



Kurilne in zračilne kanale ter tla vrh krožne peči na Opekarni izvaja delovna skupina tozd GRAMAT. (foto: A. Bregant)

e) Komunalno obrtno podjetje Trbovlje mora do 7. 1. 1985, v sodelovanju z Industrijskim montažnim podjetjem Maribor in Tovarno parnih kotlov Zagreb, zagotoviti takšen način distribucije toplotne energije, da bi po 7. 1. 1985 bili odpravljeni razlogi za današnjo prekinitev dela v organizacijah združenega dela.

f) Odgovorne osebe:

- Rudis Inženiring Trbovlje — Ivo Zupan
- Industrijsko montažno podjetje Maribor — vodja TOZD montaže tovariš Perhavec in glavni projektant tovariš Lubej
- Tovarna parnih kotlov Zagreb — tovariša Trtica in Ajdukovič
- REK Rudnik lignita Velenje — tovariš Diacci
- Komunalna energetika Ljubljana — tovariša Ciuha in Pucihar
- Komunalno obrtno podjetje Trbovlje — tovariša Stane Hacin in Silvo Kožar.

S temi ukrepi je seznanil predsednika Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije tovariša Sinigoja in Izvršnega sekretarja Predsedstva Centralnega komiteja ZKS tovariša Marenka ter vse odgovorne osebe iz točke 6. Člani kriznega štaba so osebno prevzeli odgovornost za izvedbo posameznih aktivnosti in nalog v občini in izven nje. Ves čas pa je bila prisotna tudi aktivnost ZK, ki jo je vodil in koordiniral sekretar Predsedstva Občinskega komiteja ZK Trbovlje tovariš Jože OSTANEK.

6. Izvršni svet ugotavlja, da je krizni štab nenehno deloval v času od 3. 1. 1985 do 10. 1. 1985 ter v tem času realiziral vse sprejete interventne ukrepe. Ti so omogočili, da so bili od 3. 1. 1985 dalje vključeni v omrežje vsi toplotni porabniki, vmes je prišlo le do krajše prekinitve ogrevanja Sallauminosa, ki pa se tehnično ni dala preprečiti. Z izjemo Sallauminosa, ki je že priključen na kombi toplotno postajo Komunalne energije Ljubljana, je stopnja ogrevanja porabnikov še vedno odvisna od obratovanja kotlovnih naprav na Polaju, ker postavljena kombi toplotna postaja iz Maribora še ne obratuje.

Krizni štab je poleg izvajanja interventnih ukrepov s sprejetimi aktivnostmi zagotovil:

- stalno obveščanje občanov o situaciji
- preprečevanje nastanka škodnih posledic na objektih in napravah v organizacijah združenega dela in družbenih stanovanjih
- nadzor nad režimom kurjenja in pomoč pri preskrbi z gorivom v družbenih objektih z lastnimi kotlovnici
- stalno interventno skupino pri Komunalnem obrtnem podjetju — TOZD Obrtne dejavnosti Trbovlje za odpravljanje okvar na toplotnih in vodovodnih inštalacijah.

Na podlagi navedenih ugotovitev je Izvršni svet Skupščine občine Trbovlje

SKLENIL

1. Krizni štab je realiziral vse ukrepe in stem zagotovil objektivne pogoje odgovornim izvajalcem za normalizacijo ogrevanja

mesta Trbovlje, s čemer so prenehali pogoji, ki so narekovali obstoj in delovanje kriznega štaba.

2. Izvršni svet izreka posebno priznanje:

- občanom Trbovelj in delavcem v prizadetih organizacijah združenega dela za razumevanje ob izvajanju vseh ukrepov
- delavcem organizacij združenega dela, ki so s požrtvovalnim delom pripomogli k realizaciji ukrepov, in sicer: Toplarne Trbovlje, Cementarne Trbovlje, ekipi rudarjev, Cestnega podjetja Ljubljana, Strojne tovarne Trbovlje in prevoznikom, ki so v izjemno težkih razmerah pripeljali kombi toplotne postaje v Trbovlje
- kriznemu štabu in drugim v občini in republiki, ki so pomagali v krizni situaciji.

3. Izvršni svet obvezuje:

3.1. Investitorja Samoupravno komunalno interesno skupnost Trbovlje in generalnega izvajalca Rudis Inženiring Trbovlje, da mu v 14 dneh predloži strokovno poročilo, iz katerega mora biti razvidno:

- vzroki in odgovornost za nastalo situacijo
- medsebojne obveznosti in odgovornosti pri izvedbi investicije
- odgovornost podizvajalcev posameznih del
- rok, v katerem bo opravljeno poizkusno obratovanje in predan objekt investitorju
- kadrovska struktura po investicijskem programu in način usposabljanja teh kadrov

3.2. Samoupravno komunalna interesna skupnost Trbovlje in Komunalno obrtno podjetje Trbovlje, v sodelovanju z Rudis Inženiringom Trbovlje, predložiti v 14 dneh program II. faze toplarne na Polaju s predlogom financiranja in možnih izvajalcev, da se pravočasno zagotavljajo pogoji za nadaljevanje stanovanjske gradnje in potrebne rezerve toplotnih kapacitet v toplarni.

3.3. Samoupravna komunalna interesna skupnost Trbovlje in Komunalno obrtno podjetje Trbovlje ter Termoelektrarna Trbovlje predložijo do konca maja 1985 strokovni elaborat o faznem dograjevanju in modernizaciji toplotne postaje mesta Trbovelj v konceptu daljinskega ogrevanja Revirjev iz Termoelektrarne.

3.4. V razvoju in modernizaciji v letu 1985 in dalje je investitor dolžan postopno zagotoviti unifikacijo toplotnega omrežja s toplotnimi postajami in določiti stalnega revidenta projektov toplotnih postaj.

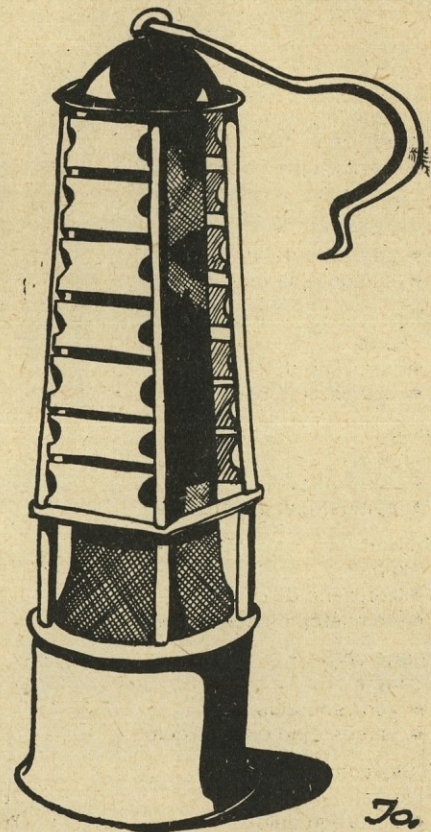
Toplotni distributer mora postati tudi edini upravitelj toplotnega omrežja in postaj.

V skladu s točko 3.1. sta v roku predložila svoje poročilo Samoupravna komunalna interesna skupnost občine Trbovlje in Rudis Inženiring Trbovlje, Komunalno obrtno podjetje Trbovlje pa je predložilo „obvestilo o obravnavi problematike z ogrevanjem v Trbovljah v TOZD — Komunalna dejavnost Trbovlje in dostava sklepov po izvedeni obravnavi“.

Navedena poročila Izvršni svet proučuje in bo o svojih stališčih glede njih poročal skupščini.

Hud mraz je povzročil hude težave

Letošnja zima z obilnimi snežnimi padavinami in še hujšim mrazom je povzročila številne težave. O težavah pri ogrevanju Trbovelj iz toplarne na Opekarni objavljamo v tej številki na drugem mestu daljše poročilo trboveljskega izvršnega sveta. Ta težava pa ni bila edina. Hudo preizkušnjo so prestali tudi novozgrajeni stanovanjski bloki na Leninovem trgu oziroma v soseski Sallauminosa. V najhladnejših dneh je namreč sneg pomrznil v zaprtih žlebovih, ker otoplitev ni bilo, snega pa precej, se je let dvignil pod kritino v podstrešju. Tam se je stopil in je nato voda vdrla v zgornja stanovanja. Teh stanovanj pa je bilo kar 40. Strehe so očistili deloma stanovalci sami, deloma pa sodelavci SGD Beton — tozd Operativa Zasavje Trbovlje, ki so hkrati čistili tudi led iz žlebov in skušali z ogrevanjem preprečiti zatekanje vode v stanovanja. Pokazalo se je, da notranji žlebovi niso najboljša rešitev za tako hude zime, kot je bila letošnja. Žlebovi so bili projektirani in izdelani za normalne razmere. Pričeli so s popravilom žlebov in nato stanovanj. Predvidevajo, da bo treba na teh blokih preurediti sistem odvodnjavanja s streh. Možno je, da bodo uredili zunanje, namesto notranjih žlebov.



Zanimivi statistični podatki

Kaj je, kaj pomeni ...

Nekaj teh podatkov navajamo iz popisov prebivalstva v povojnem obdobju po podatkih Zavoda za statistiko SR Slovenije (leto 1984).

Pogosto se sprašujemo, koliko prebivalcev šteje posamezna občina, koliko ima zaposlenih, koliko stanovanj, gospodinjstev in podobno.

a) Število prebivalcev ob povojnih popisih

Občina	leto					Indeks 1981/48
	1948	1953	1961	1971	1981	
Črnomelj	16.368	17.213	16.906	17.138	17.544	107,2
Hrastnik	8.863	9.436	10.770	11.111	11.024	124,4
Krško	26.423	27.391	26.549	26.259	27.774	105,8
Laško	17.671	18.011	18.227	18.466	18.746	106,1
Trbovlje	15.711	16.616	18.118	18.499	18.786	115,6
Zagorje ob Savi	12.959	14.044	15.387	15.706	16.494	127,3
Slovenija	1.439.800	1.504.427	1.591.523	1.727.137	1.811.864	131,4

b) Velikost občin, stanovanja itd. v letu 1981

Občina	površina ozemlja km ²	štev. naselij	gospo- dinjstva	stanov. za stalno stanov.	število preb. na km ²	število članov/ gospod.
Črnomelj	486	174	4.988	5.067	36,1	3,5
Hrastnik	58	20	3.823	3.748	190,1	2,9
Krško	345	185	8.206	8.407	80,5	3,4
Laško	250	105	5.753	5.963	75,0	3,3
Trbovlje	58	17	6.908	6.792	323,9	2,7
Zagorje ob Savi	147	72	5.183	5.155	112,2	3,2
Slovenija	20.256	5.989	594.571	585.780	93,4	3,2

c) Število zaposlenih 30. 9.

	leto				
	1979	1980	1981	1982	1983
Črnomelj					
— skupaj	6.110	6.168	6.216	6.436	6.636
• združeno delo	5.995	6.046	6.086	6.277	6.466
• samostojno osebno delo	115	122	130	159	170
Hrastnik					
— skupaj	4.777	4.834	4.886	5.050	5.132
• združeno delo	4.758	4.811	4.847	5.012	5.093
• samostojno osebno delo	19	23	39	38	39
Krško					
— skupaj	9.943	10.309	10.573	10.753	10.606
• združeno delo	9.466	9.832	10.160	10.371	10.209
• samostojno osebno delo	477	477	413	382	397
Laško					
— skupaj	5.575	5.538	5.579	5.728	5.853
• združeno delo	5.477	5.423	5.438	5.571	5.686
• samostojno osebno delo	98	115	141	157	167
Trbovlje					
— skupaj	10.608	10.829	10.888	10.877	11.087
• združeno delo	10.508	10.723	10.771	10.759	10.953
• samostojno osebno delo	100	106	117	118	134
Zagorje ob Savi					
— skupaj	4.920	4.967	4.978	4.996	5.179
• združeno delo	4.849	4.883	4.885	4.888	5.079
• samostojno osebno delo	71	84	93	108	120
SR Slovenija					
— skupaj	786.889	797.656	807.147	812.259	821.848
• združeno delo	767.078	775.854	784.695	788.783	796.985
• samostojno osebno delo	19.811	21.802	22.452	23.476	24.863

Bilanca — pomeni skupen pregled stanja sredstev OZD in njihovih virov v določenem trenutku. Sredstva na levi strani bilance so aktiva, s pasivo na desni strani prikažemo vire. Osnovno načelo bilance je, da sta aktiva in pasiva izenačeni. Važnejše vrste bilance so: otvoritvena ali začetna, zaključna, likvidacijska, fuzijska (ob združitvi OZD), bruto in saldo bilanca. Bruto bilanca prikaže ves promet, saldo bilanca pa stanje sredstev in virov.

Devalvacija — pomeni razvrednotenje denarja. Količina zlata v denarni enoti se zmanjša, zato cene blagu rastejo. Do devalvacije prihaja takrat, kadar dajemo v obtoke nove denarne enote, ki nimajo blagovnega kritja. Nasproten pojav od devalvacije je revalvacija, kjer se vrednost denarja povečuje zaradi zvišanja merila cen v denarni enoti. Cene blaga pri revalvaciji padajo, kupna moč denarja raste.

Inovacija — pomeni novatorstvo, vpeljevanje nečesa novega. Delavec, ki z inovacijo, racionalizacijo ali drugo obliko ustvarjalnosti pri delu z družbenimi sredstvi prispeva k povečanju dohodka tozda, ima pravico do posebnega nadomestila — nagrade.

Menica — je vrednostna listina, s katero se določena oseba (tudi OZD) obveže, da bo plačala menični znesek v določenem času, določeni osebi in v določenem kraju za poravnavo dolga. Menične osebe so: trasant (izstavitelj), trasat (menični plačnik), remitent (menični upnik). Remitent more terjatev prenesti na novega meničnega upnika z indosamentom, ki ga napravi na hrbtni strani menice.

Stabilizacija — pomeni ustalitev ali uravnoteženje gospodarstva. V gospodarstvu večkrat nastajajo različne motnje. Za odpravo le-teh izdajajo tozdi stabilizacijske načrte, ki vsebujejo razne ukrepe za odpravo motenj v gospodarstvu. Stabilizacija se doseže z družbeno-ekonomskimi usmeritvami. Usmerjanje pa se doseže z ekonomskimi instrumenti in družbenim dogovarjanjem o strukturi gospodarstva, cenah, investicijah, izvozom itd.

Živo delo — pomeni količino potrošenih psihofizičnih sil v družbi kot celoti (narodni dohodek) ali v OZD (dohodek) v določeni časovni enoti (eno leto). Sestoji iz potrebnega dela, ki ga namenimo za osebne dohodke, in presežnega dela, ki rabi za zadovoljevanje družbenih potreb (skupna in splošna poraba) in za akumulacijo (razširjena reprodukcija) ter rezerve. To je ustvarjena vrednost v enem letu, ki jo lahko razdelimo.

Popravek

Zahvalo za Franca Kotarja, ki smo jo objavili v januarški številki našega glasila, je poslala žalujoča hčerka Fani Rebernak z družino, kar je pomotoma izpadlo.

Uredništvo

Darja Alauf in Peter Žibert športnika leta

V soboto, 9. februarja, je samoupravna interesna telesnokulturna skupnost Trbovlje pripravila že tretjič po vrsti slovesno proglasitev najboljšega športnika oziroma športnice. Slovesnost je bila pod kupolo hotela Rudar. Hkrati so podelili priznanja rekreativcem in funkcionarjem za dolgoletno delo na telesnokulturnem področju v Trbovljah. Priznanja so pripravili odbori za športno rekreacijo, za tekmovalni in vrhunski šport, žirija za priznanja pri SITKS in komisija za šport in rekreacijo pri Občinskem svetu Zveze sindikatov Trbovlje. Pokrovitelj letošnjega srečanja je bila ISKRA — tozdr Tovarna polprevodnikov, Trbovlje.

Številne navzoče športnike in športne delavce ter predstavnike raznih organizacij je pozdravil predsednik skupščine SITKS Trbovlje Mihael Eržen, inž., nato pa so bila po programu podeljena priznanja.

Za najboljša športnika v letu 1984 v Trbovljah sta bila proglašena:

— Peter Žibert, član gimnastične sekcije Partizana v Trbovljah,

— Darja Alauf, članica Plavalnega kluba Rudar, Trbovlje.

Za najboljšo ekipo v letu 1984 je bila proglašena ekipa Plavalnega kluba Rudar, ki se je kot najmlajša ekipa uvrstila v finale tekmovalnega za jugoslovanski pokal in osvojila peto mesto.

Peter Žibert je na državnem prvenstvu za mlajše mladince v Beogradu postal dvakrat državni prvak — na konju z ročaji in na bradlji. V parterju je zasedel peto mesto, na krogih tretje in v mnogoboju tretje mesto. Osvojil je dve zlati in dve bronasti medalji. Nastopal je tudi na turnirjih — republiškega, zveznega in mednarodnega značaja in se kot najmlajši tekmovalec uvrščal na vidna mesta. Prišel je v širši izbor kandidatov za olimpiado v letu 1988.

Darja Alauf je športnica mednarodnega razreda in sodi že vrsto let med najboljše jugoslovanske plavalke. Lani je bila tudi kandidatka za olimpijsko reprezentanco. Njen lanski največji uspeh je osvojitev drugega mesta na Balkanu na 200 m hrbtno. Dosegla je tudi tri državne absolutne rekorde — štiri mladinske državne rekorde. Na državnih in republiških prvenstvih v članski in mladinski konkurenci je osvojila 18 naslovov državne in republiške prvakinja na 100 in 200 m hrbtno, 200 m, 400 m in 800 m kravl. V letu 1984 je osvojila skupno 49 medalj na balkaniadi, državnih in republiških prvenstvih in mednarodnih turnirjih.

Žirija za priznanja pri SITKS Trbovlje pa je podelila posameznim športnikom in športnim delavcem naslednja priznanja:

a) plaketa SITKS

— zlata: Janez Bizjak, Rado Kovačič in

Martin Rojšek (Planinsko društvo Trbovlje), Jani Bizjak (Smučarsko društvo Trbovlje), Otmar Pajer in Vinko Žibret (Nogometni klub Rudar);

— srebrna: Jože Bučar, Viktor Gorišek, Stane Gablič, Drago Jerman, Ervin Korbar, Edi Pišek;

— bronasto: Milan Bajda, Jani Hren, Pavle Kreže, Martin Lovrenčič, Jože Potrpin, Zdenko Savšek, Milan Trotovšek, Iztok Eberlinc;

— posebno priznanje: Društvo za podvodno dejavnost Trbovlje.

b) značko SITKS za izjemne športne dosežke so prejeli:

— zlata: Barbara Kmetič (Plavalni klub Rudar);

— srebrna: Andreja Dolanc, Ivan Hribar, Nataša Oberč, Bojan Sprogar, Igor Zajc;

bronasta: Vesna Fabjani, Jani Hočevar, Marjan Sinkovec.

c) Bloudkove značke:

— zlata: Herman Kolar, Zdenko Zupán;

— srebrna: Lado Potokar, Miro Škrinjar, Rudi Tomše;

— bronasta: Marjana Kanduč, Franc Kotnik, Stefka Lopan.
Cestitamo!

T. L.

Smrekovina — gostitelj mladih smučarjev

Tako kot vsako leto je tudi letos v času zimskih počitnic Rekreativno smučarsko društvo DO TET organiziralo smučarski tečaj za otroke in odrasle člane. Bojazen, da bo primanjkovalo snega, je bila odveč, saj so bile ravno v tednu organiziranja tečaja snežne razmere najbolj ugodne.

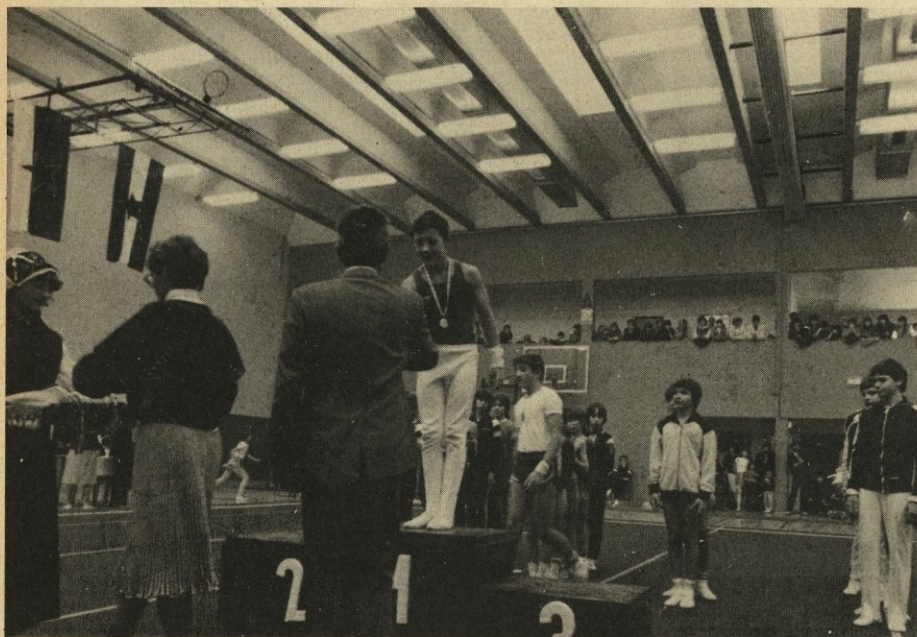
Izvršilni odbor društva je kljub dolgotrajnemu tehtanju, kako organizirati tečaj, da bo čim cenejši, da bo omogočena udeležba vsem uka željnimi otrokom, moral odločiti, da bo vendarle majhna soudeležba staršev potrebna.

da pa ta le ni bila previsoka, kaže število udeležencev, saj se je tečaja udeležilo 143 otrok. V popoldanskem delu tečaja pa se je smučarskih veščin učilo tudi petnajst odraslih članov društva in delavcev naše delovne organizacije.

Jasno je, da je za organizacijo tako obsežnega tečaja s takšnim številom tečajnikov potrebno zadostno število vaditeljev in učiteljev. Da pa so ti lahko najboljše opravljali svoje naloge, jim je bila na voljo tudi pomoč štirih asistentov — bodočih vaditeljev.

Ni potrebno posebej poudarjati, da je bilo veselje na zasneženem travniku veliko. Vrikanje mladih grl je bilo slišati že od daleč in brezskrbnosti ni bilo kraja, ko so se veselili in razpoloženi podajali po beli strmini.

Tudi mraz, ki je tiste dni neusmiljeno kazal zobe, ni mogel pregnati zimskega razpoloženja.



Peter Žibert, 13 let, orodni telovadec gimnastične sekcije Partizana Trbovlje, prejema zlato medaljo za osvojeno prvo mesto na pokalu gimnastike Jugoslavije v Rušah 23. decembra 1984 v kategoriji mlajši mladinci. (foto: I. Glavač)

Za premrzle ude tečajnikov pa so starševsko in nesebično skrbele članice Civilne zaščite. Organiziral jih je Občinski štab za civilno zaščito, ki je postavil tudi šotor, v katerem so člani nudili pomoč — masiranje premrzlih udov in preskrbo s toplim čajem.

Vsako jutro ob deveti uri so se mladi smučarji zbrali na avtobusnih postajah, s katerih so jih odvažali organizirani avtobusi na Smrekarjev travnik. Že v avtobusih je bilo veselo — počitniško. Veselje pa ni splahnelo ves dan, kljub rahlo utrujenim udom po končanem smučarskem dnevu.

Ob tej priložnosti je potrebno pohvaliti vseh šest vaditeljev in njihove asistente, ki niso le učili smučarskih veščin, temveč so nasploh skrbeli za male razgrajaje in jim bili v vsestransko pomoč.

Smučišče pa je istočasno gostilo še skupino šolarjev — smučarjev. Smučanje jim je organizirala Socialistična zveza delovnega ljudstva. V skupini je bilo povprečno dvajset otrok, katerim je naša delovna organizacija priskrbela mentorja, ki je skrbel zanje.

Stroške prevoza z avtobusom, žičnice in prehrano zanje so poravnali njihovi starši. Delo mentorja ni bilo lahko, saj je bil v eni osebi organizator, vaditelj, varuh in skupinski prijatelj.

Na žalost pa je muhasto vreme za skoraj teden dni skrajšalo brezskrbno življenje na belih strminah, ostalo pa je upanje, da bodo

tovrstna organizirana smučanja na Smrekovini postala tradicionalna.

Po končanem petdnevem tečaju je bilo v soboto 19. januarja organizirano tekmovanje vseh tečajnikov v veleslalomu. Tekmovalci so tekmovali po jakostnih skupinah. Prva skupina je bila skupina začetnikov, ki je bila manj številna.

Že uvod tekmovanja je pokazal, da so v borih petih dneh tečaja tečajniki osvojili več kot samo osnove, saj so tekmovali že kot pravi tekmovalci.

Drugi del tekmovanja pa je potekal v velikih pričakovanjih boljših, to je tečajnikov nadaljevalnega tečaja. Njihove vožnje so bile že prav drzne, tehnično dokaj dovršene in borbenost prav tekmovalna.

Samo tekmovanje je odlično potekalo, brez zastojev, skrbno organizirano. Sodniki, štarterji, redarji in postavljalci proge so svoje delo dobro opravili, tekmovalci so poskrbeli za odlične rezultate. Razveseljujoče pa je, da ni bilo nikakršnih poškodb.

Za dobro počutje številnih obiskovalcev Smrekovine pa sta skrbeli naši neumorni članici, ko sta vse dni z neverjetno potrpežljivostjo in naglico stregli v čajnici. Tudi njima gre velika zasluga, da je tečaj uspel tako v zadovoljstvo otrok — tečajnikov, njihovih staršev kot tudi organizatorjev.

Franc Žgalin

Proslava tridesete obletnice obstoja Ribiške družine Trbovlje

Člani Ribiške družine Trbovlje smo se 12. januarja letos zbrali v ribogojnici. Praznovali smo trideseto obletnico Ribiške družine Trbovlje in razvitje prapora. Slavnost je otvoril Drago Hribar. V uvodnih besedah je pozdravil podpredsednika skupščine Ribiške zveze Slovenije Maksa Podlesnika, vse delegacije ribiških družin Zasavje in ostale navzoče.

Nato pa je prevzel besedo Maks Podlesnik, podpredsednik skupščine Ribiške zveze. Zahvalil se je za besedo ter v imenu skupščine pozdravil vse navzoče. Orisal je razvoj delovanja ribiške družine v obdobju tridesetih let. Povedal je, da so v ribiški družini predvsem rudarji in pa njihovi sinovi. Ribiška družina deluje neprekinjeno od druge svetovne vojne do leta 1954 kot društvo, po letu 1954 pa kot Ribiška družina Trbovlje. Danes šteje preko sedemdeset aktivnih članov. Družina ima tudi svojo mladinsko sekcijo. Njeni člani so zelo aktivni. Organizirani niso samo v družini, temveč sodelujejo tudi v raznih drugih organizacijah. Vedno so se zavzemali in se še zavzemamo za čistočo naših voda, posebno še Save, ki je bila nekdanj tako lepa. Nadalje je

dejal, da so bili ravno trboveljski ribiči tisti, ki imajo največ zaslug, da je v Zasavju po vojni ribištvo tako napredovalo. Družina ima danes tudi svojo ribogojnico za vzrejo mladice, tako da lahko obogati z ribami lovni revir, ki ga upravlja. Ob zaključku je tovariš Podlesnik zaželel v imenu skupščine Ribiške zveze Slovenije Ribiški zvezi Trbovlje še mnogo nadaljnjih uspehov, razumevanja in prijateljstva s sosednjimi družinami Zasavja. Po zaključnem govoru je dolgoletni aktivni član in funkcionar v družini Jože Kmetič razvil prapor. Dejal je: — Dragi ribiški tovariši, ljubitelji naših voda, prijatelji narave, čuvajte ta prapor. Dolgih je bilo trideset let, da smo si ga priborili, čuvajte ga, to je simbol in ponos naše Ribiške družine, ki je last rudarjev. Sledili so še pozdravi in pripenjanje trakov sosednjih ribiških družin. Slavnost je zaključil Drago Hribar ter navzoče povabil k majhni pogostitvi, ki se je zavlekla pozno v noč.

Z ribiškimi pozdravom
„Dober prijem“
Hinko Perše

Nekaj športnih novic

Smučarsko društvo Kum—Dobovec, sankška sekcija Trbovlje, je izvedla v dneh 16. in 17. februarja tekmovanje z navadnimi in samotežnimi (oglarskimi sanmi) za pokal Sankaške zveze Slovenije. Prireditelj je bila Sankaška zveza Slovenije, izvajalec pa Smučarsko društvo Kum — sankška sekcija. Tekmovali so na novi sankški progi Trotovnik nad Dobovcem, Trbovlje, ki je dolga 1450 m in ima povprečni vzdolžni naklon 14,9 %. Start je bil na višini 922,20 m, cilj pa na višini 706,15 m. Tekmovanja se je udeležilo 150 tekmovalcev iz 12 klubov, ozdov, krajevnih skupnosti in šol. Pokal Sankaške zveze Slovenije za najbolj množično udeležbo je prejela ekipa ISKRE — Železniki. Zmagovalci v posameznih disciplinah so bili v glavnem tekmovalci iz gorenjskih krajev. Le v tekmovanju s samotežnimi sanmi je zmagala ekipa domačinov — Trotovshek, Tofolini, Bajda.

Domači organizatorji, ki jih je vodil predsednik organizacijskega odbora Drago Nučič, inž., so odlično opravili svojo nalogo.

Dne 28. januarja je bil v Ljubljani — v Šiški, zvezni turnir najboljših jugoslovanskih mladink „JU TOP 12“ v namiznem tenisu. Prvo mesto je osvojila Vesna Ojstršek, članica NTK Kemičar iz Hrastnika, in to brez izgubljene tekme.

V dneh 9. in 10. februarja pa je bilo v Novi Gorici 38-člansko republiško prvenstvo v namiznem tenisu za posameznike in dvojice. Nastopilo je 80 tekmovalcev in tekmovalk iz 17 slovenskih klubov. Najuspešnejša je bila Vesna Ojstršek iz Hrastnika, ki je osvojila naslov med posameznicami in skupaj s sestro Andrejo Ojstršek med ženskimi dvojicami. Ob zaključku je predsednik Namiznoteniške zveze Slovenije Janez Reflak izročil Vesni Ojstršek priznanje kot najboljši igralki lanske sezone. (tl)

Zahvala

Ob nenadni in nenadomestljivi izgubi dragega moža in očeta Vinka Špeca z Vrha nad Laškim, ki je bil zaročen v Rudniku rjavega premoga Hrastnik, se iskreno zahvaljujemo vsem sodelavcem, sosedom in prijateljem za izrečeno sožalje ter darovano cvetje.

Posebna zahvala rudarjem, govorniku, predstavniku sindikata, zastavonošem in pevskemu zboru ter vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali v najtežjih trenutkih in ga spremili na njegovo zadnjo pot.

Se enkrat iskrena hvala!

Družina Špec

Program izletov Planinskega društva Trbovlje za leto 1985

20.-22. 7. Tura
Zelenica—Begunjščica—Stol

Avgust

3.-4. 8. Tura na Mangart
10.-11. 8. Tura
Vršic—Razor—Škrlatica—Vrata
10.-11. 8. Tura Potočka zijalka — Olševa — Bukovnik
23.-25. 8. Tura Vršic — Razor — Škrlatica — Vrata

September

8. 9. Dan planincev na Rogli (avtobus)
15. 9. Tabor ljudske fronte na Mrzlici
21.-22. 9. Tura Krnica—Špik

Oktober

5.-6. 10. Letni zbor PLV
13. 10. Izlet na Nanos
19. 10. Izlet k zamejskim planinskim društvu v Italiji

November

29. 11. Pohod ob dnevu republike na Mrzlico

December

14. 12. Spominski pohod na Tisje
Vabimo člane kolektiva, da se udeležijo omenjenih izletov planinskih prireditev.

Izletniški odsek
PD Trbovlje

Januar

2. 1. 3. Novoletni pohod na Kum

Februar

23. 2. 20. spominski pohod na Stol (avtobus)
16. 2. Zimski zbor PLV PD Trbovlje

Marec

9. 3. 11. zimski vzpon na Snežnik (avtobus)
24. 3. 10. zimski pohod na Porezen (avtobus)

April

13. 4. Izlet na Donačko goro
21. 4. „Jezikova nedelja“ na Bohorju

Maj

1. 5. Srečanje delovnih ljudi na Mrzlici
12. 5. 9. pohod za dan zmage na Blegoš (avtobus)
25. 5. Izlet na Golico — *praznik narcis (avtobus)

Junij

8. 6. Izlet na Paški Kozjak
15. 6. Izlet na Peco (avtobus)
22.-23. 6. Tura čez Pohorje

Julij

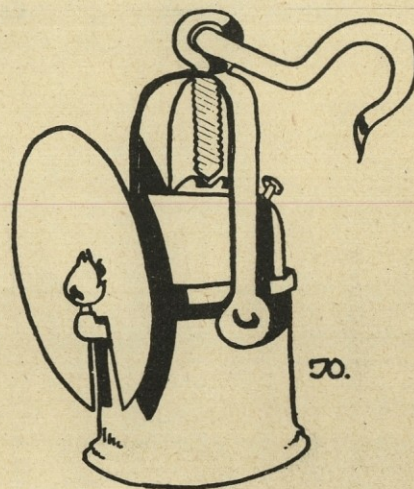
29. - 7. 7. Planinski tabor PD Trbovlje
4. 7. 100 družin na Mrzlico

Tozdi s področja Zagorja

Razpotnik Gvido, Zahirovič Jasmin, Meštrovič Senad, Mujkanovič Izet, Vrebac Asim.

Tovariši, darovalci krvi, hvala vam!

J.D.



Krvodajalska akcija

V času od 4. do 25. januarja 1985 so darovali kri v splošni bolnišnici Trbovlje naslednji naši sodelavci:

Dne 4. januarja 1985

Tozdi s področja Trbovelj

Klanšek Bojan, Babič Rudi, Lapornik Oskar, Jekoš Ivo

Dne 11. januarja 1985

Tozdi s področja Trbovelj

Senčar Ivan, Jakšič Milan, Blaznik Darko, Šumer Miloš, Bajc Božo, Mladenovič Stan-ko, Jovanovič Miodrag.

Tozdi s področja Zagorja

Tejkal Marjan, Trošt Igor, Uran Ivan, Pavlič Branko, Rajner Rajko, Rems Vasjo, Pustotnik Ivan, Medvešek Franc, Drolc Janko

Dne 18. januarja 1985

Tozdi s področja Trbovelj

Motoh Drago, Hribar Franc, Klopčar Jože, Požar Branko, Jaug Bogomir, Madžarevič

Ranko, Jurše Miran, Bosnič Devad, Skof Anton, Pertinač Miha, Sladič Marjan, Skerbinšek Janez, Spajič Ivan, Brdar Mirsad, Jerman Boris, Hanžič Slavko, Senčar Miroslav, Perič Drago, Perič Stanko, Rajavec Rado, Zore Metod, Habjan Peter, Skrinjar Boris, Božič Ignac, Mudrinič Rafko, Bedenik Vili

Tozdi s področja Hrastnika

Presečki Blaž, Funkelj Miroslav, Vodeb Roman, Flis Vili, Perko Vladimir

Dne 25. januarja 1985

Tozdi s področja Trbovelj

Močnik Zvone, Bočko Andrej, Kikič Marko, Tominšek Anton, Dragojlov Radislav, Živkovič Janko, Oberčkal Kamilo, Taškar Miran, Štrumbelj Ivan, Zidar Franc, Železnik Marjan, Tomažič Žarko, Ovčar Jože, Ovčar Nenad, Kraševac Boris, Nikolič Branislav, Babič Milan, Žibert Vid, Ramšak Ivan, Nuhanovič Mehmed, Sladič Marjan, Mak Dušan, Kopa Karel, Sink Andrej, Sulejmanović Rašid, Hlade Zvone, Sačič Agnan, Humič Seval

Humor in anekdote

— Halo, Ivan! Kaj res ne boš prišel nočoj k meni? — Res ne, draga. Zlomil sem levo nogo na smučanju. — Pa kaj potem, pridi pa z dešno!

— Tovariš, zakaj vozite avto, ko ste tako pijani? sprašuje miličnik voznika? — Ali ne vidite, da ne morem hoditi, tako sem pijan.

— Ja, Janez, ali ne vidiš, da ti gori hiša? — Seveda vidim. — Zakaj pa potem ne pokličeš gasilcev? — Čakam, da se malo razgori, če jih pokličeš zaradi majhnega ognja, so zelo jezni!

— Draga moja, tako ne gre več naprej, pravi mati. — Zaročena si s pekom, drugi pa te videvajo tudi z našim mesarjem. — Kaj morem zato, mama, če pa človek ne more živeti samo od kruha!

Roman je bil prvič z dekletom. Ker bi se rad pred njo postavil kot moški, ji reče: — Veš, Nada, jaz znam brati misli. — A, tako. Zakaj pa potem tukaj že tri leta sedi kot štor na stolu?

— Svetuj mi, prijateljica, kaj naj kupim možu za dvojni praznik. Samo poglej ga, kako pridno pomiva. Zanj je težko kupovati, ko ima že vse, kar rabi za pomivanje prašek, predpasnik, krpo...

— Vodja je poklical mojstra v pisarno: — Slišal sem, da ste vajencu primazali eno okoli ušes. — Ni res, ampak če bo še naprej trdil, mu bom primazal še eno!

Marinka Strniša

Kadrovske vesti za čas od 1. 1. do 31. 1. 1985

Prihod

DO RRPS

TOZD RRPB DE jama Hr.: Radič Andrej - učenik; Podkoritnik Janko - učenik; Prašnikar Sašo - učenik; Naraks Igor - učenik; Jelakovič Branko - učenik; Sladič Silvester - učenik; Filipovič Anton - učenik; Medvešek Mirko - učenik; Naraks Simon - učenik; Urana Milenko - učenik; Klepej Janez - učenik.

DE jama Oj.: Škorja Maksimiljan - učenik; Bukovšek Milan - kop. pom.; Aškerc Jurij - učenik.

TOZD RRPT DE jama Trb.: Hotič Mehmed - vozač; Plevnik Marko - vozač; Pospal Velimir - vozač.

DE PJL: Sajevec Stane - lesni del.

DE skup. pom.: Prašnikar Marija - čistilka; Mark Ciril - lampist.

TOZD Sep. Trb.: Odošič Meho - vozač.

TOZD RRPZ DE jama Kot.: Banovič Ratko - kop. pom.; Dedič Sead - učenik; Stojanovič Nedeljko - učenik; Duratovič Isak - kopač; Novak Ivan V. - učenik; Kusič Slavko - učenik; Omerhodžič Mersed - učenik; Razpet Darko - učenik; Požun Matej - učenik; Mujčinovič Dževad - učenik; Javornik Mirko - kopač.

DE Sep. Zag.: Klinc Janez - del. na sep.; Tirič Mehmed del. na sep.; Nišič Mirsad - del. na sep.; Sečič Senahid - del. na sep.; Mahkovič Radovan - del. na sep.; Kančič Fuad - del. na sep.

DE RESD Zag.: Jerman Tomaž - vzdr. jam. meh.; Pavlič Martin - ključavničar.

DE skup. pomena: Manfredo Marjan - vodja TOZD RRPZ.

DO TET

DS SSŽilnik Martin II.: - dipl. eoc.; Podmenik Jože - arhivar.

DO RGD

TOZD RIG: Horvat Marjan - vozač; Petrovič Radoslav - učenik; Kadič Izet - kop. pom.; Mehlinovič Sead - vozač; Sendič Salim - kopač; Duh Anton - vozač; Tabakovič Zijak vozač; Alihodžič Fahrudin - vozač.

TOZD GRAMAT: Klarič Ivo - vzdr. stroj. napr. III; Mijatovič Juro - vzdr. stroj. napr. III; Brčina Mijo - zlag. opeke.

DS SS SOZD: Brečko Joži - vod. opr. v odd. kredit. poslov; Zupan Marija - arhivar.

Odhod

DO RRPS

TOZD RRPB DE jama Hr.: Jurišič Markan II. - učenik - v času posk. dobe s str. DO; Gole Jože - učenik - v času posk. dobe s str. DO; Seničar Marjan - izvl. el. opr. prem. na DE ESD; Kirm Alojz - učenik - spor. prek.; Dornik Martin - učenik - spor. prek.; Mihoci Leon - učenik - v JLA; Špec Vinko - kopač - umrl; Zakrajšek Roman - učenik - v JLA; Gabrič Kadir - učenik - v JLA; Sitar Srečko učenik - discip. odp.

DE jama Oj.: Mahovkič Amir - kopač - samov. prek.

DE ESD: Pobiljšaj Darko - pom. del. - v JLA; Zadobovšek Ivan - žagarist - upokojen; Aškerc Maks - strugar - umrl.

TOZD RRPT DE jama Trb.: Mak Dušan - vozač - discip. odp.; Džuzdanovič Mensur - vozač - discip. odp.; Turnšek Viktor - kopač - discip. odp.; Mak Ciril - vozač - prem. na DE skup. pom.

DE PJL: Merzelj Zdravko - lesni del. - v posk. dobi s str. DO.

RRPZ

TOZD RRPZ DE jama Kot.: Pfeifer Dušan - učenik - samov. prek.; Lončina Janko - učenik - discip. odp.; Marko Rudolf - učenik - samov. prek.; Markovič Nenad - učenik - samov. prek.; Duratovič Isak - kopač - samov. prek.; Regancin Bojan - učenik - samov. prek.; Šulc Karel - učenik - v JLA; Guna Branko - učenik - v JLA.

DE skup. pom.: Bukovšek Ivan VI. - čuvaj v sam. domu - odpuš. v posk. dobi.

DS SS RRPZ: Brečko Joži - voden. opr. v fin. sekt. - samov. prek.; Tauzelj Marjan - telefonist - umrl.

DO TET

TOZD VN: Podmenik Jože - ključav. - na DS SS.

TOZD PEE: Videgar Emil I. - vod. izmene - upokojen; Macerl Jože - delavec - inv. upokoj.; Trošt Mihael - delavec - spor. prek.

DO RGD

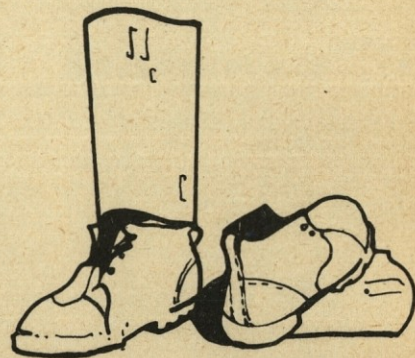
TOZD RIG: Podlesnik Ivan - kopač - samov. prek.; Zorko Edvard - vozač - samov. prek.; Adilovič Beriz - vozač - umrl; Babič Idriz - vozač - v JLA; Jusufovič Džafer - vozač - discip. odp.

TOZD GRAMAT: Prosen Ivan - uprav. nakl. - samov. prek.

TOZD ESMD: Zorec Anton - buldožer. - spor. prek.

DS SS SOZD: Jamnik Nataša - arhivar - spor. prek.

Sonja Božič



Glasilo Srečno izdaja sozd Rudarski elektroenergetski kombinat Edvarda Kardelja, n. sol. o., 61420 Trbovlje, Trg revolucije 12. Izhaja mesečno. Družbeni organ glasila je časopisni svet — predsednik Albin Hauptman.

Glasilo ureja uredniški odbor: Franci Žgalin (predsednik), Jože Kirič, Slavi Guna, Boris Jesenšek, Stefan Štok, Vladimir Breznik, Stanko Drnovšek, Dragica Bregant, Janez Oberžan (odgovorni urednik), Tine Lenarčič (urednik).

Naklada 3.400 izvodov.

Priprava Repro studio Mrežar, Ljubljana.

Tisk KTL — tozd TIKa Trbovlje. Za člane kolektiva sozd REK Edvarda Kardelja je časopis brezplačen. Rokopisov, fotografij, skic, risb, itd. ne vračamo.

Po mnenju republiškega sekretariata za informacije št. 421-1/74 z dne 9. 1. 1974, spada glasilo Srečno med proizvode iz 7. točke prvega odstavka 36. člena zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu, za katere se ne plačuje temeljnega davka od prometa proizvodov.